

AINA

VID AFTONLAMPAN

TJUGUTREDJE DELEN

VID AFTONLAMPAN

SKIZZER OCH NOVELLER

AF

AINA

TJUGUTREDJE DELEN

HELSINGFORS 1915
SÖDERSTRÖM & C:o FÖRLAGSAKTIEBOLAG

VID AFTONLAMPAN

SKIZZER OCH NOVELLER

HELSINGFORS 1915
AKTIEB. F. TILGMANN'S
BOK- o. STENTRYCKERI

TJUGUTREDE DELEN

HELSINGFORS 1915
SÖDERSTRÖM & CO FÖRLAGS- OCH TRYCKERI

BRUKSLÄKAREN.

Det hade varit afskedsgille för honom med sång och tal i långa banor och en splendid supé. Kamraterna ville äntligen visa, att de förstodo att uppskatta en sådan karl som Moritz Berg.

Han skulle nu vända ryggen åt hufvudstaden och slå sig ned på landet — begrafva sig i ödemarken, som det sades. Själf fann han saken annorlunda. Han skulle få en säker inkomst, mera tid för sina studier, och så var det hans mor — Pastorskan Berg vantrifdes i stadslifvet, som alltid förblef henne främmande, hon längtade till landet, och alla dessa skäl sammanlagda hade förmått doktor Berg att utan tvekan mottaga den förmånliga plats som bruksläkare man erbjudit honom. Han hade icke hunnit blifva någon läkare på modet, ty han var ännu ung — knappast fyllda trettio år — och det fanns egentligen icke heller några utsikter därför — så påstod han åtminstone själf, när vännerna förebrådde honom att han bröt sin karriär genom att lämna hufvudstaden.

— Med mina björnfasoner fordras det mycket att komma fram — brukade han skämtsamt säga. För resten så — på landet var det ju vida lugnare, om man ville egna sig åt vetenskapligt skrifveri till exempel, och så kunde man göra besparingar för en tripp utrikes då och då.

Besparingar, skönt — nåja, det kunde gå an för Berg att tala så, han som bevisat det nästan omöjliga att studera på så godt som ingenting. Fadren, en obemedlad präst, dog nyligen helt ung och lämnade änka och son i ytterst knappa förhållanden.

Uppfostrad blef Moritz i alla fall och fick egna sig åt läkaryrket, dit hans håg stadigt stått ända från gossåren, och det var en verklig gåta för enhver, som icke kände till modrens arbetsamhet och uppoffringar och sonens järnhårda energi och försakelseförmåga.

Målet att kunna bli oberoende och i stånd att försörja henne, som nött ut sina bästa krafter för honom — detta mål stod ständigt för den unga mannen, manande honom, såsom mången fattig gosse före honom, oafslåtliga framåt, på samma gång kampen att nå det gaf honom stål i viljan och fasthet i karaktären.

Han hade icke haft tid till nöjen och förströelser, och det var ett godt skäl att draga sig undan dem, dock fanns det mellan honom och kamraterna ett starkt band af vänskap och förtroende. De visste, att man kunde förlita sig på honom, gaf han ett löfte så höll han det obrottsligen, och en hjälp

i nödens stund vägrade han aldrig, hvad det än i fråga om försakelse kostade honom själf.

Det fanns en viss seg uthållighet hos Berg, en grundfast rättskaffenhet, som inlade i hans väsen en lugn trygghet äfven till det yttre, och en ton af humor, stundom dold på djupet, gjorde honom synnerligen omtyckt i den vänkrets, som gärna slöt sig kring honom, och det var nu dessa vänner, hvilka i afskedets stund velat ådagalägga ej blott sin vänskap, utan äfven den saknad de kände vid skilsmässans ögonblick.

Festen hade dragit ut på natten, och Berg skulle ännu avsluta de sista reseförberedelserna, därför brydde han sig icke om att gå till sängs i det öfvergifna hemmet. Modren hade redan afrest till deras nya bestämmelseort, och doktorn stod nu i beråd att följa henne, ja, han ämnade verkligen anträda resan redan med morgontåget, ehuru vännerna öfvertygat honom om att det säkert skulle vara omöjligt lika väl som onödigt, då man så sent skilts åt. Men Berg gick nu såsom vanligt sin egen väg.

— Just likt honom — sade kamraterna efteråt.

Ingen tog farväl af honom på perrongen, intet bekant ansikte såg han till; vännerna sofvo ännu sin bästa morgonblund, när han redan var långt på väg mot sitt nya hem. Det tyckte han om, ju mindre ceremonier, ju bättre!

Luften var rå och dimmig såsom ofta på höstmorgnarna, men töcknet skingrade sig snart, medan en blek sol lyste ned öfver stubbåkern och

nyplöjda fält, där kråkor flaxade mellan torfvorna.

Doktor Berg såg öfver sin tidning tankfullt ut mot det höstliga landskapet — ja, det var nu inte mycken fågring kvar denna tid på året, men naturen hade dock alltid sitt behag. Han lutade sig tillbaka i sitt hörn och filosoferade en smula.

Han var en lång bredaxlad man och starkt byggd utan att vara korpulent. Håret var mörkblondt såsom skägget, mustascherna täckte en bestämd mun med tunna, men välformade läppar. Man kunde se att han icke varit någon goddagspilt, det fanns hos honom mera muskler än hull och alls ingenting af romanhjärte. Dragen voro också ganska oregelbundna, endast ögonen hade en vacker färg och i vissa ögonblick någonting varmt och vekt, som smått kontrasterade mot mannens slutna, kanske en smula kärfva väsen.

Som han nu satt där försjunken i tankar, skulle en främling säkert känt sig föga böjd att inleda ett samtal med honom, och sanningen att säga var doktorn inte vidare sällskaplig, allra minst i dag med sinnet fylldt af tankar och funderingar på framtiden och det nya verksamhetsfält, som nu skulle öppna sig för honom.

Järnvägsresan varade flera timmar, sedan följde en ansenligt lång landsfärd med brukets hästar — det låg nog en glimt af sanning i kamraternas prat om ödemark tänkte han — men bru-

ket var ett af de största inåt landet och hade utmärkta sjökommunikationer under den tid ångbåtsfarten varade.

Det ägdes af en kvinna, en änkeöfverstinna Nordheim, mycket förmögen sade man, barnlös och något originell. Bruket hette Toivola och hade en så talrik arbetarpersonal, att en läkare på stället ansågs välbehöflig, och genom en ingenjör därstädes — en gammal bekant till Berg, hade platsen blifvit honom föreslagen. Han hade ej länge betänkt sig, ty planen på en kommunalläkarbefattning hade sedan länge legat honom i hågen. Nu kom detta anbud alldeles i rätta stunden.

Det var ju visserligen en privat befattning, men man var ju icke bunden för all tid heller, och trakten skulle vara vacker, det hade ingenjör Helner försäkrat, tillfälle till jakt och fiske och så vidare.

Öfverstinnan var ju litet egen, nåja, det kunde ej förnekas, men liberal mot underlydande och i det hela ett ganska intressant gammalt fruntimmer. Treflig doktorsbostad fanns färdig — i det hela lät nu allting ganska lofvande. Han smålog plötsligt, det var någonting som rann honom i minnet, historien om en vacker flicka, som bar samma namn som Toivolas härskarinna. Irma von Nordheim, detta namn hade ju låtit mycket tala om sig i de kretsar i hufvudstaden där man roade sig.

Nu hade hans vänner snappat upp, att skönheten var en brorsdotter till öfverstinnan, och

genast hade man satt ihop en färglagd historia, som också figurerade i festtalet vid supén i går.

Den unga damen — en hjärtlös kokett och bortskämd i yttersta grad, kommer på besök till bruket — har olidligt tråkigt i den landtliga ensligheten och finner då ej på något annat nöje, än att inleda en liten flirt med den nya doktorn. Eskulapen går bedårad i snaran, men skönheten låter honom gå med krossadt hjärta och återvänder själf till sina lysande triumfer i societetslifvet.

Historien, väl berättad, väckte naturligtvis stormande bifall, isynnerhet som doktors person och väsen just inte tydde på någon sentimental älskartyp — således var det icke underligt, om minnet af denna lilla episod från gårdagsfesten framkallade ett leende på doktor Bergs läppar.

De visste ju alla mer än väl, huru litet han förstod uppskatta kvinnlig skönhet och sällskapslifvets tjusning, ja, man hade till och med på skämt kallat honom kvinnohatare, men det var han i grunden ej, ehuru han icke brydde sig om att motsäga dem. Som han ej haft tid att roa sig, hade stora folksamlingar icke ägt någon dragningskraft på honom, ej heller hade de såsom inflyttade från landsorten och utan närmare släktingar egentligen haft något umgänge. Därigenom inskränkte sig hans bekantskap med unga damer till minsta möjliga mått. Om de funno nöje i ett ordentligt samspråk, tyckte han det icke borde vara alltför svårt att underhålla sig med dem. Eljest hade han i fråga om fruntimren i

i allmänhet, med undantag af sin mor, aldrig pröfvat på den saken.

Modren var själf mycket stillsam och sluten och gick sin väg fram med samma lugna kraft, som hon ingjutit hos sin son. De voro som två goda kamrater, nog förtroliga att kunna tiga tillsammans utan att missförstå hvarandra, och det som hos doktorn ingaf förtroende, hade äfven sitt gensvar hos henne.

Sonens vidtsväfvande tankar stannade här, hos sin mor hade han alltid funnit hvila, ty mellan dem rådde en tyst djup sympati, som ingaf trygghet å ömse sidor.

Dimman hade åter sänkt sig, när doktorn åkte in i den dubbla allé af björkar och pilar, som från allmänna landsvägen ledde fram till det stora bruket med sina talrika olika anläggningar och de öfverallt kringströdda byggnaderna.

Toivola låg egentligen i en dalsänka genom hvilken en vacker å slingrade sig. Dess ganska starka fall dref flera af verken, och stränderna kantades af förtjusande hängbjörkar och åldriga alar, så tätt att kvistarna nästan doppade sig i vattnet. Vackra broar med gjutjärnsbalustrader ledde öfver ån och gjorde sig helt pittoreska i den måleriska bilden.

Doktorn iakttog allt med största uppmärksamhet, medan de välfödda bruna hästarna i sakta

skridt drogo honom vidare, han satt bekvämt med filter och kuddar omkring sig, men vagnen var gammalmodigt hög och stor nog att inrymma en talrik familj med både barn och blomma.

Kusken hade äfven något af gammaldags trotjänartyp, där han satt högt uppspetad på sitt säte iförd ett mörkblått livré, snyggt och välhållt. Han pekade med sin långa piska ut ett och annat för den resande. Där låg masugnen, där gjuteriet och där valsverket, här till höger funnos verkstäderna, men dem såg man nu inte så bra i dimman, lika litet som själfva karaktärshuset uppe på kullen rakt fram.

Ja, det var för resten parken som skymtade där bortom, och på slutningen lågo trädgårdarna — det var riktigt öfverstinnans svaghet, hon kunde aldrig få dem tillräckligt bra skötta; blommor och telningar voro just som hennes barn, hon gick där från vår till höst och band och skar och ansade med egen hand.

Doktorn böjde sig framåt, och genom töcken-slöjan såg han den gråhvita slottslika byggnaden resa sig i fonden — ett hus i såkallad herrgårdsstil, med brutet tak, flyglar och en öfvervåning på midten med balkong öfver ingången. Omgifvet af åldriga träd och rika löfmassor, tedde sig det hela säkert om sommaren synnerligen vackert. Äfven nu var verkan imponant.

Doktorsbostaden var belägen på kullen midtemot, också den välbelägen, men träden voro här mest unga raka björkar, hvilkas stammar lyste

hvita i kvällsdiset. Trädgård fanns också, här hade ju bott en tillfällig läkare senaste året, och för hans skull blef väl anläggningen påbörjad. Berg tänkte på att det kunde blifva en bra motion att arbeta i jorden under lediga stunder, och hvad hans mor skulle fägna sig åt örtagården nästa vår, hon som säkert var lika road af blommor och plantor, som själfvaste hennes nåd däruppe.

Han log smått, och nu körde de upp till huset med sin lilla prydliga veranda, där vissna slingerväxter från sommarn prasslade kring pelare och staket.

— God afton, Moritz, och hjärtligt välkommen till nya hemmet — modren stod på trappan och tog emot honom.

— God afton, god afton — du ser ju redan alldeles hemvarm ut, påminner inte det här en liten smula om din kära gamla prästgård, mor? — Han log och kysste henne hjärtligt på kinden.

Det kändes trefligt att se brasan flamma i hörnrummet, som pastorskan utsett åt honom. Han påstod genast att detta rum bestämdt var det vackraste i hela huset och ville protestera mot hennes anordningar, men det hjälpte ej.

— Hemmet är ditt — sade hon — jag är blott dess vårdarinna tillsvidare.

— Ditt, lika mycket som mitt — förklarade doktorn lugnt och tryckte hennes hand — mor vet ju, att mitt lefnadsmål alltid var att skaffa dig ett hem på landet, och nu är ju detta mål på sätt och vis vunnet. Om inte eget hus, så dock

för vår enskilda räkning — skönt, och doktorn såg sig mönstrande omkring.

Allt var prydligt och väl inredt, de fyra rummen nere höga och rymliga, på vinden fanns ännu två små näpna krypin, underrättade modren. Från hörnfönstren kunde man se nedåt bruket och äfven upp mot karaktärshuset, där var en uthuggning som verkade ypperligt för utsikten. Doktorn var förtjust.

— Här komma vi bestämdt att trifvas, mor? —

— Det tror jag med — hon nickade mildt.

— Men underligt kännes det alltid när man skall begynna någonting helt nytt — han stödde lätt handen mot den bruna kaminkransen i matrummet och blickade begrundande in i glöden — ett nytt värf, nya plikter, nytt ansvar! —

— Gå med Gud till verket, Moritz, du vet, det är mitt sätt. —

— Ja mor och — ett godt sätt, som din lifserfarenhet bekräftat — han smålog mot henne och strök sig sedan öfver den redan fårade pannan. Då man ständigt har att skaffa med livvets allvar, med plågor, nöd och död och därvid så ofta påminnes om den mänskliga oförmågan, dess vanmakt äfven där vår vilja ville trotsa världen, lär man så småningom att böja sin hjässa för — en högre makt. —

— Rätt så, min son, och nu till bords. — Den lilla muntra gökklockan på väggen tyktes gladt vilja påminna dem om att aftonmåltiden väntade, och snart sutto äfven mor och son midt-

emot hvarandra vid det smakfullt ordnade kvällsbordet, som pryddes af en bukett höstblommor.

— Sista från vår egen trädgård — berättade pastorskan stolt, och blomkålen har öfverstinnan skickat upp, den är alldeles utmärkt, jag har också fått en korg päron, som se lockande ut — du måste smaka på dem, Moritz, se här! — Och hon räckte fram ett vackert fat med några svällande frukter på brokiga höstblad.

— Mor har artistiska anlag — sade doktorn med granskande blickar. Pastorskan skrattade: — Din far brukade säga att jag kunde lägga upp sill och potatis, så att fatet såg ut som en kunglig rätt. —

— Jag säger så med. — Nå har du varit på uppvaktning? — han pekande med handen öfver skuldran i riktning mot karaktärshuset.

— Nej, jag har väntat på dig — hon smålog lätt — jag är allt litet blyg som du vet af gammalt, och så är jag ju bara doktors mor, det är ju du som — — —

— Ja visst, i morgon skall jag ha den äran; får jag ännu en gång be om den där blomkålen, den är lukullisk. —

Och nu var det natt, och mörkret sänkte sig tyst öfver jorden, men vid bruket blef det aldrig herre, ty här brann det klara elektriska ljuset ända tills dagen grydde. Det togs från ån, så att man icke behöfde hushålla.

Doktorn stod länge vid sitt fönster denna första kväll och blickade ut öfver nejden. Från

masugnen steg en praktfull strålbukett upp mot natthimlen, där bortom skönjdes parkens höga trädkronor, och en känsla af lugn, af att detta ställe syntes honom som ett verkligt hem, smög sig öfver honom innan han bekymmerfri lade sitt hufvud på kudden.

* * *

Hans första göra nästa dag gällde besöket hos brukets härskarinna, sedan han per telefon till kontorsbyggnaden underrättat sig om den lämpligaste tiden.

— Å, fru öfverstinnan kan man råka redan från arla morgonstunden, hon är tidig af sig, hette det. —

— Godt — doktorn tog sin hatt och begaf sig strax efter frukosten åstad. Dagen var vacker, för att vara i slutet af oktober, och solen, som genombrutit töckenslöjorna från i går, lyste på fuktiga häckar och vattendropparna i trädgrenarna. Då han trädde ut ur alléen, låg den slottslika byggnaden där på sin terrass med en vacker pelarhall framför ingångsdörren — det såg helt ståtligt ut, äfven om anläggningarna kring den prydliga sandplanen längesedan voro ordnade för vintern.

Doktorn måste stanna ett ögonblick däruppe och se sig om. Det var en storslagen utsikt närmast nedanför bruket med dess många grannt

målade hus — ån med sina hängbjörkar, och längst i fjärran en af »de tusen sjöar» med löfklädda stränder förlorande sig i blåaktigt dis vid horisonten.

— Präktigt — det var allt en ståtlig possession hon hade, den här gamla frun.

— Nu var han vid dörren och steg in i vestibulen. Här var högt i tak, den tycktes gå genom båda våningarna och var präktigt inredd med mahognypanel, gamla jaktstycken på väggarna och en gammaldags rosig kakelugn på svarfvade trädfötter.

En värdig betjänt — hofmästare, tänkte doktorn tyst — hängde upp hans hatt och ytterrock och öppnade med en afmått bugning salongsdörren för honom. Öfverstinnan skulle genast vara redo att mottaga honom — ljöd det styft. Doktorn nickade, han såg sig ej ogärna omkring i det stora, kanske litet öde rummet, med sina hvitlackerade och rikt förgyllda soffor och länstolar, klädda med ljusgul sidenbrokad, och den tunga kristallljuskronan i taket. Allt såg rikt och gediget ut, Berg tänkte på gemaken i något gammalt fursteslott, då han hörde en dörr öppnas, och när han vände sig om, befann han sig plötsligt ansikte mot ansikte med husets värdinna.

Hon var en liten späd dam, men den raka hållningen kom henne att synas längre, än hon i själfva verket var. Ansiktet bar en gammal ätts fina förbleknade drag, och man kunde se, att hon säkert i ungdomen varit vacker, nu voro ögonen

något insjunkna, linjerna för markerade och håret nästan hvitt.

Hennes dräkt var ytterst enkel och ingalunda följande sista modet, en svart ylleklädning utan minsta garnering, hvit lärftskrage, blank och utsökt väl struken, jämte manschetter vid de små hvita händerna, och öfver håret en svart spetsmössa, knuten under hakan. Berg tyckte att hon liknade ett gammalt porträtt, som stigit ned ur sin ram på väggen.

Hon hälsade honom med höflig värdighet och inbjöd honom med en handrörelse att sätta sig i en länstol, medan hon själf tog plats på en af de långa raka sofforna. Det var som en audiens, tyckte han, men det låg i alla fall ingen nedlåtenhet i denna grandezza, ingenting som kunnat stöta hans demokratiska frisinthet — snarare kände man, att denna värdighet var henne medfödd och sedan utvecklad genom uppfostran. Vid sina åttio år var ju denna kvinna icke heller någon produkt af den nya tidens läggning.

Hon var helt säkert, såsom ryktet berättat, originell, men det var ju snarare berömvärdt i vår allt nivellerande tid; hon såg mycket klok, ja skarp-sinnig och viljekraftig ut, trots åren och det hvita håret, och under den styfva hållningen anade man till hälften en dold fond af välvilja. Han läste också i detta bleka visnade anlete spår af lidanden, bittra drag och rynkor, dem ålderdomen fördjupat.

— Jag kommer nog icke att hafva några små-

righeter här för hennes skull — afgjorde doktorn tyst inom sig.

Hon talade i en afmätt ton och inblandade någon gång ett fransyskt ord, som om hon sålunda bättre kunnat uttrycka sin mening, men allt hvad hon yttrade vittnade om att hon noga tänkt öfver ämnet för samtalet.

— Jag är en gammal kvinna och i många stycken konservativ — sade hon — men jag vill mitt folk väl, och därför håller jag inte strängt på allt som är gammalt och utnyttjadt. Svensson — han är min mångårige förvaltare — han berättar mig allt om jordbrukets framsteg, och när han vill hafva en ny modern maskin, så får han den utan vidare.

Ingeniör Helner har sitt arbete vid verket, och så min gamla Sundkvist — hennes ton blef nästan mild — han är så redlig den mannen och mig så varmt tillgifven, och så älskar han kontoret och sin gamla pulpet, mer än hustru och barn tror jag. —

Där kom ett leende på det gamla ansiktet, som liknade ett solskimmer.

— Det är långa tider jag haft mitt hem här på Toivola — det var redan såsom nygift, men då var det blott under somrarna, min aflidne man hade ju sin tjänstgöring, men efter hans död för öfver trettio år sedan blef jag här beständigt, och jag älskar stället, ser ni. Min far och farfar hade innehaft bruket före mig, jag är född och vuxen här och har mina bästa minnen från barndoms-hemmet. —

— Ja, ni blir kanske trött på en gammal kvinnas prat, men jag önskade att vi från början skulle lära förstå hvarandra. Jag har gått igenom så mycket här, goda tider och tunga dagar, medgång och olycksfall, och man tar lärdom af allt. De sistnämnda sade mig att här behöfdes en läkare, provincialläkaren bodde alltför aflägsset, och så byggdes doktorsbostaden.

Nu har jag mycket att rådgöra om — den där ungdomen vi hade för tillfället i fjol, han var nu bara en lärling i yrket — ja missförstå mig ej, en yngling har nu ingen praktisk erfarenhet — men Helner kände er. Jag har många planer i mitt gamla hufvud, och jag behöfver någon, som skänker dem intresse och kan se till att de blifva utförda väl och lämpliga för sitt ändamål. Nå, vi spara det där till härnäst, i morgon är det söndag, kom och ät middag med mig, och er mor också, jag räknar icke på besök, konventionella bruk hafva längesedan upphört att hafva någon betydelse för mig. —

Hon rätade på sin lilla gestalt, där hon satt rak och sirlig mot den gula soffkarmen, och doktorn kände, att besöket nu var afslutadt. Han bugade sig med vördnad för den lilla kvinnan, och när han tog hennes späda hand i sin, var det som skulle de två slutit ett förbund med hvarandra, grundadt på ömsesidig aktning och förtroende.

Följande dagens besök styrkte honom och i den uppfattning han fått af det första sammanträffandet. Något stel var och förblef ju värdinnan och den värdighet hvarmed hon tronade vid sitt middagsbord var beundransvärd. Men alltsammans var harmoniskt, hennes svarta sidenklädning, det gamla silfret och de äkta kristallskålarna — allt så väl ordnad, så rikt och så aktningvärdt.

Hennes välvilja var ärligt menad, det kände man, och hennes samtal högst underhållande; om hon var en världsdam, hade hon också till fulla lärt konsten att älskvärdt bemöta sina gäster.

Till och med pastorskan fann sig väl, hon var ju af naturen sluten, men hon hörde gärna på när de andra samtalade och visade sitt intresse genom ett ord då och då, alltid i rätta stunden.

Middagen var utsökt vällagad, men rätterna få, förnämligast bestod den af de allra läckraste grönsaker och till desserten frukt af olika slag i vackert arbetade silfverkorgar. Detta gaf en osökt anledning att tala om öfverstinnans käpphäst, trädgårdsskötseln, och här hade de båda fruntimren funnit ett gemensamt intresse, och doktorn log i sitt sinne, då han hörde modrens röst och af klangen förstod att samtalet drog henne med. De sutto nu inne i förmaket på andra sidan den stora salongen, där hushållerskan, madam Lund, serverade kaffet vid ett vackert bord med skifva af Marienbergsporslin.

Doktorn hade bjudits på cigaretter — han

kände höjden af denna artiga välvilja och begagnade sig däraf med största måttfullhet, medan han såg sig omkring på den antika mahognymöbeln och familjeporträtterna på väggen.

Där figurerade både allongeperuker och styfkjortlar, pocher och fiskbenskorsetter — damerna hade pudradt hår och stilerade rosor i smala händer, herrarna höllo på värjan vid sidan och sågo mäktiga krigiska ut. Öfver soffan hängde bröstbilden af en ung officer i praktfull uniform — det var nog af nyare datum och således ej svårt för doktorn att gissa sig till, att den vackra bilden föreställde öfverste von Nordheim.

Vacker var han, det måste medgifvas, men det låg ett högmodigt drag kring munnen som misspydde, och ögonen hade ett cyniskt uttryck. Måne konstnären som målat denna bild uttryckt den sanna karaktären hos mannen, Berg var nästan böjd att tro det, då han ställde smärtans fåror i fru von Nordheims drag i jämbredd därmed. Midt emot mellan de två fönstren satt en liten akvarell i oval guldrum, porträttet af en helt ung flicka med bruna lockar och skälmska bruna ögon. Nu satt originalet med sitt hvitnade hufvud i länstolen därunder, men i skenet från höstsolens sista dröjande stråle fann betraktaren likväl en återglans af ungdomsbildens fägring i de bleknade dragen.

I kvällsskymningen återvände mor och son till sitt trefna lilla hem på kullens topp, men intrycket af besöket var hos båda odeladt godt. — Doktorn

kom genom någon mystisk tankekombination plötsligt ihåg kamraternas prat om den där baldrottningen fröken Irma von Nordheim.

Det var bra fägningsamt, att hon icke var här, att öfverstinnan i enslig storhet härskade däruppe i »slottet», som man sade på kontorsidan. Han förstod sig nu engång föga på att umgås med unga damer, i all synnerhet säsongskönheter, men med den gamla frun därborta, med henne kände han att han skulle komma godt öfverens.

Denna känsla vann äfven snart bekräftelse, ty redan den första veckan af hans vistelse på Toivola var Berg midt inne i hennes byggnadsplaner och hygieniska anordningar för folkets bästa.

Arbetarbostäderna voro nämligen gamla och tarfvade förbättringar, därför borde nya uppföras, och äfven sjukstugan, som hon tidigare inrättat, i vissa afseenden omvandlas. Doktorn blef henne härvid en god rådgifvare, och medan han satt där, vid hennes lilla mahognybord med penna och papper, ritade och beräknade, tyckte han, att det gått honom såsom prinsen i sagan, att han utan egen tillskyndan såg sina bästa ynglingadrömmar förverkligade. Här fann han både vilja och god råd, och det var då bara för honom att lägga skuldran till, för att sätta verket i gång.

— Jag är gammal och min tid kanske kort nog — sade öfverstinnan — jag måste vara ifrig för att få se något resultat, medan jag lefver. —

Sålunda kom det sig att den gamla damen och den unga läkaren, under sina långa gemen-

samma öfverläggningar gjorde rätt grundlig bekantskap med hvarandra och lade enhvar sitt olika skaplynne i öppen dag. Doktorn hade dessutom sin egen arbetsverksamhet att tänka på. Han hade ej många dagar vistats på stället, innan patienter både från bruket och omnejden infunno sig, så att hans förmiddagar voro strängt upptagna. Han hade äfven ofta någon klenare patient att besöka, och öfverstinnan såg gärna, att man anlidade hennes doktor, äfven från mera aflägsna håll.

Berg var ej rädd för strapatser, han hade en ypperlig hälsa och var grundlig; då han åtog sig ett fall, skydde han ingen möda för att gifva den sjuke all den vård han förmådde. Godt tålamod är en viktig faktor för läkare på landsbygden bland allmogen, som gärna utförligt beskrifver sina krämpor ända från en möjlig, ofta otänkbar, upprinnelse. Denna dygd hjälpte Berg genom många svårigheter på hans nya plats, som ställde många-handa fordringar på honom. Att kunna se bort från sin egen idékrets, den ståndpunkt uppfostran och förhållanden bibringat, och försätta sig helt i deras tankegång, hvilka fostrats i vidt skilda kretsar, är ingen lätt sak — det kände han.

Man måste uppfostra sig själf medan man på sätt och vis inverkar på andras uppfostran. Fattig eller rik — bör ej utgöra någon skillnadsgrad för läkaren, detta går lätt att fatta och utöfva, men sedan komma de tusen andra krafven.

Inte obillig i priset för läkarråden, men ej

heller för billig — den som ej anser sin lärdom något värd, har heller ingen att meddela. Han log stundom när han satte sig in i alla dessa stridigheter som, allt som tiden skred framåt, bevisade yrkets svårigheter. Sedan kom bristen på upplysning, de allra första grunderna i hälsoläran. Han fann det hart när otroligt huru okunniga de allra flesta mödrar voro angående sina spädbarns vård och huru tanklöst de ofta glömde eller åsidosatte hans föreskrifter — här var ett vidsträckt fält för honom att bearbeta, och han kastade sig också med all sin energi öfver arbetet, viss om att det — om än efter mången lönlös möda — slutligen skulle bära frukt.

Vänlig ville han gärna vara mot patienterna, men en viss bestämdhet tarfvades i de flesta fall, och om det ej hjälpte, kunde en tordönsröst stundom åstadkomma det önskade resultatet. Då han uppe hos öfverstinnan berättade sina erfarenheter, kom den hos honom inneboende humorn till sin rätt och spred sitt försonande ljus öfver dissonanserna och missförstånden.

Gummorna sade också, att fast doktorn var sträng ibland, hade han så goda ögon, isynnerhet då han såg på barnen. Då blef den något sträfva rösten helt mjuk, och hans blick tycktes riktigt stråla solsken i det dystraste sjukrum. Det låg också någonting tryggt hos hans person, som ingaf förtroende och lifvade hoppet. Man likasom kände, att allt som kunde göras för patienten, det skulle bli utfördt, och där det icke mera fanns någon

utsikt till förbättring, fann han osökt på något tröstens ord, som stannade kvar i minnet äfven då han gått. Så blef den nye doktorn, så småningom, både känd och omtyckt.

Själff var han dag för dag allt mera tillfredsställd med sin nya befattning. Han hade fullt upp med arbete, alldeles i öfverenstämmelse med hans egen önskan; sedan kommo de lugna kvällarna, då han kunde fördjupa sig i någon intressant vetenskaplig tidskrift, eller själf låta pennan löpa för någon artikel till tryckning, medan brasan stillsamt knastrade i kakelugnen och hans mor satt tyst bredvid honom med sitt arbete.

Om så ett sjukbud kom och afbröt lugnet, tog han det utan missnöje — drog blott regnrocken upp öfver öronen och trotsade ur och skur i höstmörkret, nöjd om han kunde lindra och gagna i sin omkrets.

* * *

Hösten hade varit varm och något disig, med december kom frosten och klarade luften; nu var marken hård och vägarna ypperliga för promenader. Doktorn hade just företagit en lång vandring till ett aflägsset torp — svårtillgängligt förrän kärren och sumpmarken frusit till, för att se om en liten sjukling, som led af höftvärk.

När han återvände, förde vägen honom genom parken i närmaste närhet till karaktärshuset, och han skulle gärna vikit in för att tala om några små

ändringar vid byggnadsplanerna som han nyss funderat ut. Lyckligt kom han dock i tid ihåg storstöflarna, som han lagt sig till med på landet just för promenader sådana som i dag, och man fick i alla fall lof att minnas hvad en fin dam hade rättighet att fordra, och fin var öfverstinnan allt igenom, det måste medgifvas. Skogen hade också skänkt honom diverse souvenirer i form af barr, mosstappar och afbrutna kvistar som fäst sig vid hans lurfviga ytterrock och lågo strödda på hattbrättena, den där gamla svarta filthatten, som hans mor längesedan dömt ut, men som han själf var så kär uti. Han såg verkligen ganska opresentabel ut, och så strök han förbi nedåt allén med händerna på ryggen enligt gammal vana och hufvudet framåtböjdt, då ljudet af vagnshjul på den frusna marken kom honom att blicka upp.

Det var öfverstinnans vagn och de bruna hästarna, feta och något tunga af riklig föda och för litet motion. Hvem manne de hämtat? Han kisade smått med de närsynta ögonen — å, en ung dam — kunde det nu vara — —. Nu kom han plötsligt ihåg, att öfverstinnan den föregående dagen talat om en gäst som hon väntade, en släkting som skulle komma och hålla henne sällskap under hösten, men hvarför han tänkt sig denna gäst som en äldre fröken med glasögon och grått hår — det kunde han ej få klart för sig.

Här satt nu emellertid en ung flicka i elegant resdräkt, och hatt med vajande svarta fjädrar, därunder skymtade ett förtjusande blekt ansikte

med stora svartblå ögon under långa ögonfransar, ögon hvilka med nonchalant likgiltighet mönstrade doktors hela person i förbifarten.

Kusken tog af sin livrémössa, och Berg nickade vänligt — nästa minut rasslade vagnen uppför höjden mot slottet, och doktorn vek af till sin bostad, men på gammalt pojkmånér knäppte han med fingrarna i luften, såsom alltid då han blef öfverraskad: — Det var nu hon, den där balskönheten som kom i alla fall — muttrade han.

Då han kom hem, omtalade han sitt oförmödade möte, och pastorskan undrade, hvarför en sådan ungdom kom hit ut just i höstmörkret. —

— Öfverstinnan talade om något sällskap, det var detta som förvirrade mig. —

— Ah jäså — ja, gamla frun är ju verkligen bra ensam, och så är Toivola alltid vackert till och med den här årstiden. —

— Tror mor att sådana där bortkollrade koketter bry sig om naturen — småskrattade doktorn.

— Nu är du orättvis, Moritz, inte känner jag ju mycket till världen, men jag tänker, att människorna där, i det hela, känna precis detsamma som vi hvardagsfolk — om det också inte synes på ytan. Kanske den här unga fröken också kände sig trött och längtade efter lugnet på landet. —

Doktorn hvisslade: — Mor advocerar bra — log han — nu skall här arbetas. Pastorskan besvarade hans leende, de två förstodo hvarandra alltid så väl, så vek hon en skjortlinning, medan

hennes son med en cigarr mellan läpparna lutade sig öfver sina papper på skrifbordet och pennans svaga rasp inne förenade sig med höstvinden därute till en stilla musik, i den mörknande kvällen.

Följande dagen vandrade doktorn med byggnadsritningarna i fickan upp till herrgårdshuset. Han hade haft flera patienter på förmiddagen och till och med fått gripa till knifven ett tag, för en stygg svullnad. Tankarna rörde sig kring de sjuka, och han hade så helt förgätit sitt möte den föregående aftonen, då han i förmaket helt plötsligt stötte ihop med en ung dam, som öfverstinnan gladt presenterade såsom sin mors brorsdotter, fröken Irma von Nordheim.

Nu kunde doktor Berg stundom hålla sig ganska styf, ja, vända en rätt marrig sida utåt, när han var i det humöret, också bugade han sig detta ögonblick stelt för den nyanlända, gjorde en höflig fråga efter öfverstinnans välbefinnande och ville sedan draga sig tillbaka. Ritningarna kunde gärna ligga till en annan gång, han ville inte störa nu, då öfverstinnan var upptagen. Hon protesterade, var inte alls sysselsatt, och följden blef att doktorn måste stanna och draga fram sina byggplaner.

Hans varma intresse för saken kom honom också snart att glömma den främmandes närvaro, och öfverstinnan tog honom äfven helt i anspråk, medan den unga gästen satt tillbakalutad i en gammal karmstol med händerna korslagda i fam-

nen och de mörka ögonen trött blickande ut öfver gräsplanens höstgrå matta.

Öfverläggningen blef långvarig, och meningarna gingo isär, doktorn förklarade och bevisade, men öfverstinnan hittade på att icke förstå honom, tills han med ens började småskratta och sade, att han insåg att det var hennes sätt att hålla på sin vilja. Nåja, det var ju hon som gjort upp förslaget och som bar kostnaden, och om där nu blef ett fönster mindre, eller mer — att inte tala om vattenledningen och ugnarna, så var hon ju i sin goda rätt. — Han reste sig med en lätt bugning.

— Nej min kära doktor — jag ger efter, jag ger efter i alla fall — ropade hon leende — för styrkans skull, ser ni! —

— Nej, fru öfverstinna, säg, därför att mina idéer äro nyare, icke fullt så konservativa som edra — er rättskänsla förnekar sig aldrig, det vet jag. —

— Tack för det, nåväl, jag medger, att de åtminstone förefalla praktiska, och hon räckte honom sin fina, hvita hand med ett behagfullt leende. —

— Så förtjusande hon måtte varit i ungdomen, — tänkte Berg inom sig.

— Jag kommer nog att bli nöjd när allt är färdigt, och då skall jag gärna erkänna, att min doktor haft rätt. —

Den unga damen hade rest sig och betraktade skarpt doktors hederliga ansikte med den litet närsynta vackra blicken, sedan vände hon sig till

öfverstinnan och lade med gratiös långsamhet sin hand på hennes arm: — Är du så lätt besegrad tant Aurore? —

— Man har velat påstå motsatsen — svarade den gamla, medan en lätt rodnad steg upp på hennes vissnade kind — de tyckte nog i min ungdom att jag var difficile, men ser du, min lilla, en doktor här på landet är en mäktig man, han har nästan oinskränkt makt öfver oss, man både fruktar och — älskar honom — sade hon leende.

— Står det så till — fröken Irma mönstrade Berg från hufvud till fot, som om hon mätt hans styrka och öfverlagt huruvida hon icke själf i alla fall var honom öfverlägsen.

Doktorn vände sig bort och började lägga ihop sina ritningar — den där blicken generade honom — han tyckte fröken von Nordheim — såg så öfvermodig ut. Tête-à-tête med gamla frun fann han sig verkligen bra mycket bättre till mods, och stumma åhörare hade dessutom alltid någonting mindre trefligt med sig.

Han bugade sig styft till farväl och aflägsnade sig med sin litet tunga, men fasta gång.

— När har tant lagt sig till med denna stålhandske — frågade fröken Irma, då dörren slutits bakom honom.

— Tala inte vanvördigt om min doktor, sade öfverstinnan och hotade henne vänligt med fingret — han har för resten den lättaste hand i världen, det säger min goda Lund, som gått hos honom för sin sjuka tumme. Jag är så glad,

att Toivola lyckades vinna honom som läkare. —

— Och du är honom en god härskarinna — fröken Irma drog ned sina vackra mungipor med lätt ironi.

— Berg är alls icke en person öfver hvilken den ena eller den andra skulle kunna öfva något slags patronatskap — sade öfverstinnan allvarligt — han är en själfständig man som vet hvad han vill och går sin egen väg. —

— Du blir ju helt entusiastisk, tant Aurore! —

— Kanske, jag har sett så många slags karaktärer i världen, manliga menar jag, och man träffar inte alla dagar på en sådan som hans. I din värld, barn — den, där man roar sig och tar lifvet lätt, där jag också engång var med, såg jag mycket galanteri, falsk ridderlighet och yttre polityr. Det bländade mig på den tiden, och när jag fann att jag blifvit besviken, kom gränelsen och smärtan. Nu vill jag hafva någonting mer, någonting att trygga mig vid, jag håller inte stramt på formen — skalet — bara kärnan är oförvitlig. — Kanske skall min lilla Irma le åt gummans visdom — vår erfarenhet gagnar tyvärr föga en annan generation. — Hon strök tungt med sin hvita hand öfver den fårade pannan.

Irma kom och böjde knä på mattan vid hennes fötter, ingendera talade, men likväl kände båda att ett band af sympati och förståelse tyst knöts samman mellan dem.

Ett långt lif och bittra, bittra minnen.

Öfverstinnan satt med blicken inåtvänd och smekte sakta flickans fingrar på hennes knä. Hon tänkte nu som mången gång förr på sin försmådda ungdomskärlek, sina svikna illusioner och sitt tomma glädjefattiga äktenskap — allt detta som skurit skarpt i dessa engång så friska och fagra drag och kommit deras fägring att blekna midt i lifvets sommar.

— Stackars tant Aurore, Irma förstod henne blott alltför väl i denna stund, men där kom intet deltagandets ord öfver hennes läppar — hon visste, att denna gamla kvinna burit sin börda utan klagan och att man aldrig opåtaladt fått tränga sig på henne med ett beklagande, som hon icke begärt. Men hålla henne kär, det gjorde hon — och så böjde hon sig ned och tryckte sin röda mun mot handen med diamantringen: — Vi skola få det godt tillsammans, du och jag, tant Aurore — sade hon och såg upp till öfverstinnan på sitt tjusande sätt. —

— Skall du inte känna det ödsligt här, lilla vän, skild från din mor, dina nöjen och unga vänner. —

Irma skakade sitt vackra hufvud. — Mamma förnöjer sig i sin gamla krets vid Nevan — sade hon med ett litet satiriskt löje — hon behöfver mig inte alls, när hon har tant Nadine och onkel Wasili och Lisa Ivanowna. —

— Inte sakna dig — det skulle jag göra i hennes ställe — och öfverstinnan lät sin blick varmt hvilas på den unga flickan vid hennes fötter.

Irma rätade på sig och höjde trotsigt sin panna:
— Ja, du är du, och mamma — — — hon lät armarna hänga — mamma och jag vi äro för lika tror jag, för att rätt kunna sympatisera. —

— Jag känner föga din mor, min svägerska, lilla barn, men tycker inte du mycket påminner om henne — du liknar Nordheimarna, till utseendet åtminstone. — — —

— Hvarför säger du inte något mer — om jag är min fars afbild, borde jag väl äfven fått i arf hans karaktär. —

— Din far var en honnett karl, Irma, du må gärna likna honom — var blott icke en sådan fjäril — och åter såg den gamla på henne med vemod i blicken — aldrig svika, barn — var bara trofast. —

— Hvem skulle hafva lärt mig det — sade flickan tankfullt — du vet huru vi lefvat, alltid på resande fot — något egentligt hem minnes jag knappast sedan pappas död, och då var jag ju alldeles späd. Mamma har sitt oroliga lynne, vistas vi i utlandet, längtar hon hem, och när vi komma hit, säger hon, att här är så trångt, att man inte kan andas. I någon skola hann jag aldrig gå, ena månaden hade jag en fransysk bonne, den andra en engelsk miss, den enda jag hade att hålla mig fast vid var gamla Njanja, men hon är nu död — ja, stort mer är det inte att berätta.

— Stackars Irma! —

— Du skall inte beklaga mig, tant Aurore, jag vet inte om jag är det värd — hon kastade hufvu-

det tillbaka med en liknöjd skakning — jag vande mig vid det där lifvet, ser du, och nu tror jag nästan, att jag tycker om det. Jag trår inte efter någonting högre, jag bryr mig inte om att vara filantropisk och snäll och dygdig och allt det där. Jag tycker, att jag är bra som jag är, ja betydligt bättre än många andra, och långt höjd öfver medelnivån — men ibland blir man ju en smula led på det vanliga, förstår du, och så — så kom jag hit. —

— Vet du, barn, att jag tycker om din ärlighet att säga rent ut hvarför du önskade den här resan. Du kunde ju också låtsats tänka på min ensamhet, och att jag behöfde sällskap och så vidare. —

— Jag skulle i alla fall inte velat resa till hvem som helst. — Jag förstår — deras blickar möttes leende.

— Nå hur som helst, så är jag glad att du kom. —

— Och jag är tacksam för att du tog emot mig — du ser tviflande ut, men så är det ändå. Här ha vi Lund och lunchen, får jag bjuda dig min arm, tant Aurore, fast det är nästan på skämt, du går ju fjäderlätt vid åttio år — du kan konsten att åldras med behag. —

— Lilla smickrerska — log öfverstinnan och satte lätt fingerspetsarna på den erbjudna armen för att gå ut i matsalen.

Om aftonen tänkte hon ännu mycket på deras samtal och Irmas ord, men det där om tacksamheten, det betydde nu ej så mycket. Naturligtvis hade hon haft det mindre angenämt just för stun-

den med den kosmopolitiska modren — hon kände i alla fall tillräckligt sin nyckfulla, högst indifferenta fru svägerska — och när hon ville flykta, fann hon att Toivola var en ypperlig tillflyktsort. Så var det. — Måtte hon blott trifvas här och finna sig väl — var hennes slutreflexion — det kändes likväl godt att ha en sådan ung varelse i huset, och öfverstinnan medgaf att hon redan höll på att fästa sig varmt vid sin vackra gäst.

Föremålet för dessa vänliga tankar och känslor låg emellertid sömnlös i sin bädd och vred oroligt sitt trötta hufvud på den heta kudden. Den var åter där, den plågsamma hufvudvärken och den pinande oron i hvarje nerv. Pulsarna bultade, och hjärtat pickade ända upp i halsgropen. Det hade kommit så småningom — hon förstod först nu till fullo, hvad deras jäktande lif, med ständigt ombyte, nattvak och nöjen egentligen kostat henne; — för en fåfång innehållslös tillvaro hade hon nära nog offrat både hälsa och lifslust. — Hvila, hvila — det var det enda hon suckat efter redan i månader, och när modren igen bröt upp till nya vanor och ny omgifning, då kände Irma att hon icke längre kunde härda ut, att hon måste bort och söka den ro som hon så brinnande åtrådde. Därför hade hon kommit till Toivola, och därför kände hon sig djupt tacksam mot sin tant för att hon omedvetet skänkte henne just hvad hon mest längtat efter.

Men tills vidare flydde sömnen fortfarande de trötta ögonen och natten var långt framskriden,

innan den välbehöfliga hvilan kom med en fantasi-fylld blund till den utmattade slumrerskan.

* * *

Öfverstinnan hade varit en ovanligt verksam kvinna, och trots sin höga ålder hvilade dock trådarna i hushållsmaskineriets väf — ännu ytterst i hennes fina, hvita hand.

Gamla Lund, hushållerskan, var verktyget, men matmodren själf det kloka beräknande hufvudet. Hon följde med intresse hvarje post i Sundkvists mönstergillt förda kontorsböcker, likasom minsta detalj vid bruksrörelsen. Hon visste allt, och det var de unga kontorsherrarnas på engång grämelse och undran, att denna gamla kvinna så beundransvärdt väl hade satt sig in i allt, som icke ens deras ungdomliga visdom räckt till att genomforsa. Man visste, att hon var en bestämd och fordrande principal, men hon var tillika omutligt rättvis och därför i allmänhet omtyckt, isynnerhet af arbetsfolket, som vid Toivola ännu höll på gammal tradition. Far och farfar voro ju gamla på bruket, och där funnos gubbar, som mindes öfverstinnan som en liten brunlockig flicka, trippande med gamla kommerserådets hand i sin genom verken.

Ingen af hennes underlydande fick lida nöd — det visste man, och hennes kloka råd hade mången för sin personliga del välsignat.

Sina förmiddagar hade öfverstinnan därför vanligen upptagna af hvad som rörde brukets och fol-

kets angelägenheter, och då fick Irma sköta sig själf, eller sitta med en bok och se huru den gamlas fina pekfinger gled upp och ned i de långa kolumnerna i hennes hushållsböcker. Om kvällarna däremot var hon mycket sällskaplig, och mången stilla afton delgaf hon sin unga släkting rika erfarenheter ur ett skiftesrikt lif.

I skymningen kröp Irma vanligen upp i ett soffhörn och dåsade, som hon kallade det, men det var för att dölja de nervsmärtor, som nästan tvingade henne att klaga, medan hon tryckte händerna mot sina värkande tinningar. Hvad än lifvet lärt henne, sjelfbehärskningens svåra konst hade hon i alla fall förvärfvat nära nog till fullkomlighet.

Doktorn hade på några dagar icke varit synlig uppe i herrgårdshuset, han hade haft fullt upp med arbete och några längre resor till svårare sjuka. En eftermiddag då han återvände hem, mötte modren honom med underrättelsen, att den gamla hushållerskan på gården låg sjuk och öfverstinnan hade bedt honom komma och se om henne, så fort han kunde.

Nu hade han visserligen åkt rätt långt i kylan, men ville dock knappast gifva sig tid med middagen, som modren sökt hålla varm för honom, innan han hastade att uppfylla öfverstinnans önskan.

Hon tog emot honom med sin vanliga välvilja och förde honom själf till den sjuka, som låg och jämrade sig öfver oturen att få ligga till sängs midt i julstöket.

Doktorn kunde lugna henne med att sjukdomen blott var en lätt förkylning och att hon snart skulle vara i rörelse igen. Denna tryggande försäkran verkade särdeles kraftigt på den gamla, det syntes genast på hennes förnöjda uppsyn.

Det var redan sent, men öfverstinnans inbjudning på en kopp te var så vänligt enträgen, att doktorn ej ville vägra, ehuru hans mor troligen äfven väntade vid sin tekokare.

Inne i det stora förmaket, med de på väf målade väggarna och de stora panelerna med svällande frukter och blomrankor ofvan dörrarna, såg det ljust och varmt ut. De elektriska lamporna brunno öfverallt och kastade sin bländande glans öfver familjeporträttens guldramar och hvarenda liten dyrbar prydnadssak på mahognyhyllorna och skåpen, och på ett litet lackerad tebord med mässingskant rykte silfverteteköket och spred en angenäm arom i rummet.

— Hvar är Irma? —

— Här, tant Aurore! — Den smärta gestalten reste sig från en låg hvilstol som var skjuten tätt till den flammande brasan. Hon gjorde en knappt omärklig hufvudböjning såsom hälsning, då Berg jämte öfverstinnan trädde fram till tebordet.

— Se här, monsieur, då min goda Lund inte är tillstädes, serverar jag själf, och med ett litet leende räckte hon fram den tunga rosiga mandarinkoppen, som han skyndade att mottaga.

— Jag hörde att doktorn gjort en lång färd i vinterkölden helt nyss, då bör en kopp varmt te

smaka. — Kanske är ni både trött och frusen? —

— Ingendera, fru öfverstinna — sade han och log. Hela hans starkt byggda, seniga gestalt med de enärgiska dragen och den sunda hyn stod där i detta ögonblick som den personifierade hälsan.

— Kanske tänkte hon med afund därpå, den bleka flickan därborta, som med en rysning drog den hvita lamaschalen tätare kring skuldrorna.

Doktors skarpa blick fästes vid henne: — Fröken fryser tätt invid elden, det står icke väl till? —

Han betraktade henne forskande, och därunder steg en svag rodnad upp till de snöbleka kinderna, hon såg ut som en vacker men liflös bild.

Doktor ställde den tömda koppen ifrån sig och närmade sig Irma: — Er puls, om jag får be. —

Han skakade på hufvudet, då han släppte den fina handlofven — ojämn — mumlade han — aptiten är antagligen klen och sömnen ännu sämre! — Irma böjde på hufvudet.

Öfverstinnan såg både oroad och förundrad ut, hon, som aldrig vetat hvad sjukdom ville säga och ännu i denna dag icke kände till sina nerver, fann det högst besynnerligt att Irma kunde vara dålig: — Hvarför har du icke förr beklagat dig mitt barn — sade hon förebrående.

Den unga flickan ryckte på axlarna; —

— Jag är ej van att göra det — mamma har sin neuralgi, det är tillräckligt för en familj på två personer. —

— Fröken lider dock — sade Berg, med sin läkarblick fortfarande fäst vid detta ansikte, där han lätt märkte spåren efter genomvakade nätter. —

— Ja, utbrast hon häftigt — mitt hufvud plågar mig dag och natt, och jag är så trött, att jag sällan somnar in förrän mot morgonen. —

— Doktorn måste taga hand om dig — sade tanten bestämdt.

— Tillåter fröken det? Vill ni blifva min patient? — frågade Berg vänligt.

Hon stod ett ögonblick tveksam: — Som ni vill — svarade hon likgiltigt.

— Jag skall göra hvad jag kan — svarade han reserveradt — men då måste jag få litet närmare uppgifter angående edert befinnande. —

Irma skrattade en smula hånfullt. Ni vill kanske veta huru många baler jag bevistat, huru många nätter jag vakat i kvafva operahus på baletter och dramer —

— Och toaletten sedan — invände doktorn torrt — tunna tyger, låga skor och genombrutna silkesstrumpor

Irma log, för första gången såg han detta äkta förtjusande löje, som gjorde henne så oändligen älskvärd.

— Tant, tant, din doktor är ju allvetande — och hon låtsade skälmskt dölja en liten guldskinns-toffel med åtföljande pärlbroderad svart strumpa under kjolfällen — han kommer att bli en tyrann, det känner jag på förhand. —

— Skadar ej, om han blott gör dig frisk, min vän. —

— Men då måste fröken framförallt bli en lydig patient — sade doktorn med ett litet godlynt leende — jag är nog en fordrande läkare, det vill jag gärna medgifva. I morgon skola vi tala närmare om saken — han reste på sig och bjöd farväl.

— O fåfänglighet, o dårskap — mumlade han mellan tänderna, då han i den stjärnljusa kvällen skyndade utför alléen — att så fördärfva en felfri människokropp, Guds härligaste skapelse. Är väl världen och dess lif värdt ett så dyrt offer — du store Molluck! —

Modren satt som vanligt och väntade på honom: — Du ser så dyster ut, min son — sade hon då han trädde in. — Han nickade och började sedan gå fram och åter såsom alltid, då han var förstämnd.

— Var din patient dålig? —

— Gamla gumman Lund, nej, bevars, hon kommer nog snart på fötter igen. På en sådan sund konstitution biter inte ens en grundlig förkylning — jag tänkte på fröken von Nordheim. —

— Är hon också sjuk, det hade jag ingen aning om. —

— Inte jag heller, förrän i kväll, då hon satt och ryste midtför en flammande eldbrasa. Då började jag misstänka, att hon hade feber, och diagnosen var lätt fastställd. Blodbrist och förslitna nerver med sömnlöshet och dålig matlust i följe. Men huru lefver den modärna världen, enkannerligen de unga damerna — osund diet, tunna dräkter, nattvak — ja, du kan ju tänka dig resten.

Och då är man ett och tjugu år, borde se ljust på lifvet och känna blodet pulsera raskt i ådrorna. Jag kan inte låta bli, mor — jag måste förarga mig öfver all denna dårskap. — Och doktorn tog sig en riktig stormmarsch i ifvern.

— Jag delar fullkomligt din åsikt, medgaf pastorskan — ser du, Moritz, att jag ändå inte hade så orätt, då jag antog att den här unga skönheten kom hitut för att hvila. Kanske kan du nu skaffa henne krafter och lifslust åter. —

Doktorn smålog lätt: — Hon föreföll knappast tacksam öfver utsikten att blifva min patient — sade han — men erkände dock, att hon led. Jag förberedde henne dessutom på att jag är en sträng läkare och fordrar absolut lydriad — jag kommer nog icke att tåla nycker och undanflykter och slikt. Dixi. —

Han drog sin stol till bordet och satte sig med sin vanliga trygga godlynthet ned till den länge väntande kvällsvarden.

* * *

Då Berg den följande dagen åter gick upp till herrgården, fann han hushållerskan redan i svängen mellan kök och skafferi, hon neg och förklarade att doktors pulver gjort underverk, hon hade sofvit hela natten och var nu alldeles kry igen.

I förmaket stod det icke lika väl till. Irma satt åter framför elden och värmdde sina fötter på det

blanka mässingsgallret, medan hon frusen hade gömt hela sin smärta gestalt i öfverstinnans röda kinesiska schal. Hon var synbarligen irriterad och inte vidare böjd att besvara några läkarförfrågningar, men doktorn tog saken kallt och fäste ej minsta afseende vid hennes misslynthet.

— Att långsamt steka sig framför en glödande eld är inte särskildt att rekommendera — sade han torrt.

— Jag fryser — ljöd det korthuggna svaret.

— Då skall fröken ut och taga sig motion i friska luften. —

— Mina Bruntar behöfva också utomordentligt väl motion — inflikade öfverstinnan från sitt lilla bord, borta vid fönstret.

— Nej för all del, fru öfverstinna — doktorn rusade upp — tala icke om hästar och åkturer, patienten skall ut och gå på sina egna friska, färdiga fötter. —

— Bravo! —

— Den unga flickan stirrade en smula häpen på honom och sedan på de små guldskinnskorna, hvilkas smala spetsar sirligt rörde sig på golfvet framför henne.

Doktorn följde riktningen af hennes blick: — Ja, med dessa eländiga skodon går det nog inte, fröken, med dem kan man blott stiga på parkettgolf och brüsselmattor, men vi hafva härnere på bruket en mästare, som på två dagar kan göra ett par starkbottnade promenadkängor, som jag garanterar för blir både hållbara och bekväma.

Så lägga vi bort korsetten och gripa oss an med en enkel och varm flanell-blus med dito kjol, lagom kort och lagom snäf. Har fröken förstått mig? —

Irma skrattade åter, och detta skratt var så välklingande och smittosamt att båda hennes åhörare måste instämma.

— Ni är en ypperlig examinerator, doktor — öfverstinnan torkade sina ögon med spetsnäsduken.

— Tant Aurore, jag får lof att nedlägga vapnen, alldeles som du häromdagen, då ni två råkade i tvist en byggnadsritningarna. Irma log fortfarande.

— Om doktor Berg kan göra dig förnuftig i fråga om allt det där, så gör han en god gärning, som du skall tacka honom för i framtiden — sade hennes tant.

— Mycket beror på patienten själf — sade doktorn allvarligt — är viljan god, då är allt bra, och reformerna kunna varda till välsignelse. Vårt kall är ju att söka läka det som är brutet, men då måste den sjuke också ha förtroende, det bör vara en viss kontakt mellan patienten och läkaren. Hvarje gång jag ser en sundt utvecklad organism, skadad genom oförnuft, eller fåfänga, griper det mig som ett skärande missljud i naturens sköna harmoni. —

Irma betraktade honom uppmärksamt: Ni skall bli nöjd med mig — sade hon långsamt — jag vill gärna blifva återställd, och därför skall jag underkasta mig. För resten tror jag inte, att jag

skulle stått ut mycket längre, åtminstone inte med lifvet därhemma. Därför flyktade jag också hit till tant Aurore, jag har biktat det för henne.

— Min stackars lilla flicka — öfverstinnan såg på henne med varma blickar, och Irma smålog mot henne, men åt doktorn räckte hon båda sina händer och såg på honom med en bedårande blick — *circe, la petite circe* — mumlade öfverstinnan och böjde sig med en lätt suck ned öfver sina papper — medan Berg lugnt fullföljde sin läkarundersökning.

* * *

Från denna dag var Irma patient och doktorn en ytterst samvetsgrann läkare. Hans omsorger kröntes ock med framgång snarare än man kunnat vänta. Den varma färgen, som omsider återvände till kinderna, vittnade därom, Irma frös icke heller numera, och värken i tinningarna mildrades. Det kom blott ett svagare återfall då och då, och äfven sömnlösheten upphörde efterhand. Men så hade doktorn obarmhärtigt drifvit ut henne hvarenda dag, under föregifvande att den sämsta uteluft alltid var bättre att andas än luften inomhus. Han höll städse på de enklaste medel och att man så vidt möjligt borde underhjälpa naturens egna bemödanden till hälsans återställelse.

Irma, som kände sig kraftigare dag efter dag, blef glad till sinnes, och Berg var belåten. Han behandlade sin patient fortfarande med en viss kärfhet, som tycktes anslå henne, dock hade deras

bekantskap gjort betydande framsteg. Stundom företog sig Irma att, som hon hviskade till sin tant, »reta björnen» och kom då fram med de mest absurda åsikter, tills hon fått Berg att taga henne på allvar. Men när han blef ifrig i sina argument, skrattade hon och medgaf, att hon var förskräcklig. För det mesta var hon likväl själfva älskvärdheten mot doktorn och bevisade sin tacksamhet för hans omsorgsfulla vård genom att lydigt följa hans föreskrifter.

Och hennes glädtighet var förtjusande, den måste bedåra den som hon ville intaga, och det såg verkligen ut, som om hon beslutat sig att göra detta i fråga om Toivolas nya doktor. Själf fäste han sig dock icke därvid, han hade hittills tänkt på henne uteslutande som en patient, som han lyckats förhjälpa till hälsa och lifslust åter.

Irma hade också tagit pastorskan med storm. Det såg enkelt ut, men var kanske i det hela öfverlagdt, eller kom sig rättare af, att hon omedvetet önskade göra sig behaglig för enhvar som kom inom hennes omkrets. Hon visade sig vänligt uppmärksam hvarje gång de möttes, letade ut hvilka samtalsämnen som kunde intressera henne och de musikstycken hon företrädesvis tyckte om. —

— Jag är betagen — medgaf doktors mor uppriktigt — fastän jag förstår huru litet Toivola och vi allesamman säkert betyda för denna skimrande trollslända, som är så van vid att beundras. Jag låter mig godvilligt dragas med, som malen till ljuslågan, och Moritz, icke sannt, då hon slår

upp sina blåsvarta ögon under de långa mörka fransarna, är hon rent af oemotståndlig? —

— Kanske mor har rätt — jag har ej tänkt därpå. — Doktorn stod och trummade sakta på fönsterrutan i hörnrummet, medan blicken följde en smärt flickgestalt i pälskantad jacka och hvit hufva nere i alléen. Det var fröken Irma på återväg från eftermiddagspromenaden; nu kom hon visst hem med glödande kinder, som i går, riktigt strålande af lifslust. Hur hade hon sagt: — Hvad betyder väl en säsong i hufvudstaden eller utlandet, mot denna hälsokur här i ödemarken! —

Ja väl, för en sådan som hon var och förblef alltid landsbygden mer eller mindre ödemark — tänkte han — hon trufdes här, därför att hälsan återvände, men sedan kom nog längtan efter det gamla brokiga lifvet därute i världen, det var han alldeles viss om. Den låg nog och slumrade, redo att spritta upp när som hälst, och så börjades åter jakten efter ombyte och förströelser, detta hälsoförstörande lif, som nära nog lyckats tillintetgöra en blomstrande tillvaro. Han suckade — ja denna kropp, som först nyligen återvunnit sin spänstighet, den skulle nu åter förstöras, och själen — — — — Hade hon alls någon själ, den där skimrande trollsländan, som hans mor kallat henne?

Hans blick sökte sig åter dit bort, där hon gick med lätta steg uppför höjden. Ibland frestades han nästan att tro motsatsen, han hade ju knappast hört henne yttra ett allvarligt ord, en klart fastställd åsikt — men stundom hände, då öfver-

stinnan fördjupade sig med honom i något intresseväckande samspråk, att Irma kunde se upp med en blixtnöglighet i ögat, som om hon vaknat eller velat säga att hon följde med. Det var en vacker blick, som han gerna mindes. Kanske var hon i grund och botten blott ett stackars barn, som ingen lärt att tänka.

* * *

— Drick en kopp kaffe innan du går, Moritz, efter sådana svåra timmar som de förflutna blir man ju riktigt upprifven. —

— Icke det, mor, men bedröfvad, då man ser huru litet man i det hela förmår. — Doktorn tog emot den erbjudna koppen och tömde den på stående fot. — Jag lofvade Svensson att tala med öfverstinnan — sade han — den stackars karlen är alldeles förkrossad, han var så fäst vid sin lilla dotterdotter och vågade icke själf gå upp för smittans skull. —

— Å, det skulle öfverstinnan aldrig tänkt på — menade pastorskan.

— Nej, det vet jag, men så är det fröken Irma och tjänstepersonalen — man får vara nogräknad som mor vet, då det gäller difteri, och detta stora samhälle med sin skara af barn och ungt folk. Jag har nu tagit stränga mått och steg och hoppas kunna afvärja faran. —

Han drog på ytterrocken, medan han talade. — God kväll så länge! —

Snart var han däruppe. Öfverstinnans förmak var hemtrefligt som alltid, och kvällsolen, som lyste in genom de gula sidengardinerna, spred en varm rik glans öfver hela rummet. Själf satt hon i sin höga karmstol med det broderade ryggstycket och stickade på en grå strumpa för någon af hennes många skyddslingar, barn och åldringar, medan Irma läste högt. Det var för visso någonting underhållande, det såg doktorn genast — hennes ögon glänste och hyn lyste rosig, han såg också den skymt af missnöje hon erfor vid afbrottet, och att för hans besök nödgas sluta lektyren. Hon höll hela tiden ett af sina smala finger mellan bladen, som för att utmärka, att hon var beredd att genast börja på nytt igen.

Berg stramade till en smula, han kom ej gärna olägligt, men nu var det ju icke hans eget ärende. Öfverstinnan var dock som vanligt idel öra. Irma brukade skämta om att när doktorn kom fick allt annat vika — och nu blef hon dessutom fylld af deltagande för sin gamle förvaltare. —

— Jag minnes hans sorg, när dottren dog efter blott kort äktenskap och lämnade den lilla flickan efter sig som testamente åt föräldrarna — kär var hon för dem — och öfverstinnan suckade tungt. — Man hade ju följt med sjukdomen hela tiden, hoppats och fruktat, men den sista olycks-krisen hade doktorn ej hunnit meddela, innan allt var förbi.

Doktorn var modfälld; aldrig hade de sett honom så. — Att stå vid en sådan sjukbädd och

känna sin vanmakt, det är det svåraste för en läkare — sade han och såg framför sig med en lugn blick. —

— Ni gjorde ju dock allt hvad ni förmådde, kära doktor Berg — sade öfverstinnan uppmuntrande.

— Ja, vi hade visserligen de bästa hjälpmedel, men likväl — stundom står vetenskapen dock både stum och hjälplös — det finnes komplikationer man ej ens kunnat förutse — så var det här. Det stackars barnet behöfde dock lyckligtvis icke lida alltför länge, och slutet var lugnt. —

— Stackars Svensson, han tog det väl hårdt?—

— Ja han var alldeles förkrossad och satt som förstenad vid den lilla bädden. —

— Och hustrun? sporde öfverstinnan.

— Hon bar allt som en kristen, hon förefaller synnerligen stilla; jag måste medgifva det — jag böjer mig aldrig tåligt vid tillfällena som dessa. Mitt kall såväl som min håg stå till att rädda lifvet, ej att se det slockna midt framför en, men hennes undergifna sorg väckte tanken på »kärlekens slag». —

Den gamla såg upp till honom med fuktiga blickar, sedan reste hon sig hastigt och lämnade rummet. Doktors berättelse hade nämligen väckt ett slumrande minne hos henne — ett minne som aldrig dör i ett sannskyldigt modershjärta — minnet af ett barn, aflidet vid spääd ålder, och hon, som var van att för andra dölja sina djupaste känslor, hade gått för att glömma sin rörelse i ensamheten i sin sängkammare.

Irma hade lagt boken ifrån sig och betraktade Berg med forskande blickar. Det djupa intryck han tydligen erfarit vid det nyss passerade tycktes hafva öfverraskat henne: — Jag trodde att läkare, som så ofta se sjukdom och död på nära håll, skulle blifva till en viss grad likgiltiga, om icke okänsliga — sade hon spörjande.

Doktorn skakade på hufvudet. Allt lidande väcker läkarens på en gång intresse och deltagande — sade han bestämdt — men det finnes ju visst folk, som påbördar oss i gemen både kall-sinnighet och liknöjdhet. När jag har att göra med ett svårt fall — har jag ej tid att gifva min känsla luft i ord, jag måste fästa hela min uppmärksamhet vid det som skall göras för patienten. Då man för operationsknifven till exempel — ja, då hinner man minsann inte med några medlid-samma fraser, man får tvärtom lof att behärska sig själf till det yttersta, så att ej ens en min, ett uttryck må förråda, huru man har det i det spän-nande ögonblicket.

Detta skenbara lugn blir kanske misstydt, men är likväl en sträng nödvändighet för läkaren, en-kannerligen kirurgen. Ja, jag talar naturligtvis nu främst från min egen synpunkt, som dock antagli-gen är liktydig med mina kollegers.

— Jag tror, att jag förstår er — sade Irma, medan hennes stora dunkelblå ögon tankfullt följde solskimrets lek öfver det bonade golfvet — när man lefvat ett fjärrlif som jag, då är allt sådant, jag menar livets allvar, så främmande och

långt borta — men jag ville lära mig det, och tant Aurore berättar så mycket af intresse. Det är som om ett förhänge började höja sig öfver det, som så länge varit fördoldt för mig. Måne jag skulle duga till att vårda sjuka — hvad tror ni, doktor Berg?

Han mönstrade henne ett ögonblick bakom glasögonen — en blå klädning med tillhörande hvit mössa och förkläde dök upp för honom, och så denna eleganta flickgestalt i den bekväma plyschklädda länstolen — sedan skakade han på hufvudet.

— Ni förkastar mig, det ser jag — Irmas röst ljöd misslynt.

— Nej nej, fröken, jag vill inte förhasta mig, det är saken. Huru ofta har man ej fått skåda underverk af sådana unga damer som ni, på sjukhusen i fält till exempel — späda flickhänder ha till och med hållit längre ut än en — »stålhandske».

— Han smålog mot henne och knep ihop ena ögat.

— Usch då, att han lyssnat ut hennes öknamn — det var då odrägligt, och nu visste hon ändå annat — hon sköt ut underläppen som ett trumpet barn.

— Nu måste jag gå — vill fröken framföra min afskedshälsning till öfverstinnan — han bugade sig artigt.

— Jag tycker, att vi skulle skaka hand med hvarandra engång — Irma hade rest sig upp och stod nu där likasom afbedjande framför honom. — Jag har ju också så mycket att tacka för. —

— Mig? — Ja just er, ni har ju haft långt tålamod med mig och skött så bra om min hälsa, att jag verkligen står i stor skuld till er, doktor Berg. —

— Låt inte den bördan tynga er alltför mycket — svarade han skämtsamt — men ännu länge efteråt mindes han det vackra tonfallet i hennes röst — huru mild den kunde vara ibland och blicken så uttrycksfull! Sådant etsar sig i minnet, kanske hade hans mor i alla fall rätt.

* * *

Han anade icke, hvar han nästa gång skulle möta henne!

Öfverstinnan ville personligen aflägga ett sorgebesök hos sin gamla bepröfvade förvaltare, och Irma följde med. Det kunde icke falla tanten in att neka henne det, hon, som aldrig hyst fruktan för smitta, men när doktorn såg den unga flickan i dödsrummet, där hon lade ned en bukett af myrten och hvita blommor från orangeriet på barnets sista bädd, steg där en känsla af isande fruktan upp hos honom.

— Detta är inte en plats för er, vi skall genast gå — och han tog henne med ett fast grepp om armen och sköt henne hastigt utom dörren. — Huru kom ni hit? — rösten ljöd hotfull.

— Jag följde med tant Aurore, hon sitter nu inne hos fru Svensson, som ligger till sängs i dag. —

— Det hade ni icke mitt lof till — sade doktorn barskt — vet ni inte, att barnet här dog i difteri, och att det var ett synnerligt farligt fall har väl dödsfallet bevisat. —

Irma stod tyst, sedan sade hon långsamt och likasom drömmande: — Jag har aldrig sett någon död — jag ville försöka förstå, ser ni? Hon såg ut som om hon blott slumrat, den lilla.

— Och likväl var slitningen mellan kropp och själ så allvarsam, svarade han kärft — nu går ni genast hem, säger till om ett bad och — — — ja ingenting mer, bara att jag nog skall ledsaga öfverstinnan säkert upp till slottet. —

Irma vände sig lydigt om och gick med en stum afskedshälsning förbi honom ut på vägen. Han stod kvar och såg efter henne, tills den smärta flickgestalten försvunnit bakom häcken, sedan andades han djupt. Skräcken hänger ännu vid mig — mumlade han — måtte ingen olycka ske. —

På aftonen var han orolig och förstämd, pastorskan, som stundom led af hufvudvärk, hade gått tidigt till sängs, och doktorn satt ensam vid teet, som kallnade innan han kom sig för att dricka det. Sedan stod han länge vid hörnfönstret och blickade öfver till herrgårdshuset, som reste sig högt och hvitskimrande i månskenet. Där till höger i våningen en trappa upp, alldeles ofvanom förmaket nere, bodde fröken Irma, och där brann ljuset klart till inpå midnatten. I dag var hon omöjlig — nattvaka ingick icke i regimen, den var

tvärtom absolut förbjuden. Hvarför sof hon då icke nu?

— Om hon skulle — — — om hon kände något sjukdomssymptom, brrr, det var ruskigt, men man fick lof att invänta morgondagen och se hvad den kunde föra med sig.

Andra dagen gick han, så fort han kunde göra sig ledig, till karaktärshuset. Han kom med oro i sinnet, men där var fullkomligt lugnt och sig likt. Öfverstinnan vid sitt lilla mahognybord med papper och pennor, och Irma i sin favoritstol med en bok.

— Ni må tro, att jag var betänksam i går — började gamla frun — men det var först genom er jag blef väckt på den tanken, att vårt besök kunde medföra fara för min unga gäst. Jag tänkte därpå äfven under natten, men hon försäkrar mig mig, att hon mår fullkomligt väl. Ser ni, hon ville nödvändigt se den lilla döda och själf lägga sina blommor i kistan.

— Nåväl, vi få nu hoppas det bästa — svarade han — fru Svensson är uppe i dag, och gubben ser till tröskverket. —

— Lifvet måste fortgå, fastän ett dödsbud kommer oss att tro, att allt står stilla — sade öfverstinnan blidt.

— Det var säkert döden i dess minst förskräckande skepnad — jag menar den lilla slumrerskan från i går. — Irma såg upp — jag tyckte allt var så vackert, men så kom jag ihåg förvandlingen — hon ryste och knäppte hårdt ihop sina händer.

— Tänk på puppan — fröken Irma — sade Berg vänligt — ur dess hölje vecklar en skön fjäril engång sina glänsande vingar. —

Irma satt tyst, men man kunde se att tankarna arbetade bakom den släta, hvita pannan. Doktorn inbillade sig, att hon var ovanligt blek, men all oro var ogrundad, ty hvarken Irma eller någon annan på bruket angreps af sjukdomen, det var här, såsom stundom kan inträffa, blott ett sporadiskt fall ehuru med dödlig utgång.

* * *

Öfverstinnan hade aldrig tänkt sig Irmas besök synnerligen långvarigt. Man talade först om att hon skulle stanna öfver jul, men nu hade månad efter månad glidit bort, och hon var ännu kvar. Det glädde den gamla frun obeskrifligt, att hennes unga släkting fann sig så väl på Toivola, själf njöt hon af hennes närvaro i många afseenden.

Det verkade upplifvande redan att höra hennes klara röst och lätta steg i trapporna och de många stora rummen, som fordom ekat af sorl och sällskapslif. Sedan tyckte hon som mången gammal om att beskrifva sin ungdoms upplevelser, och Irma var en utmärkt åhörarinna.

De mörka höst- och vinterkvällarna hade glidit bort som en ström, då Irma föreläst någon intressant bok, och när hon tröttnade satte hon sig till

flygeln, som så länge stått stum, och spelade med både färdighet och smak.

— Min enda talang — brukade hon själf säga därom — med lektionerna fick det annars gå huru som helst, men min musik, den vakade mamma öfver som en sannskyldig tyrann — med den skulle jag briljera en dag i hennes salong. —

— Och det gjorde du? —

— Ja, för all del, och när de sade att jag spelade så öfverdådigt väl — då var hon ändtligen nöjd med mig. —

— Det var nästan aldrig Irma talade om sin mor, man kände omedvetet, att det ej råde någon sympati mellan dem, och när hennes tant sade, att det var en uppoffring för henne att stanna en vinter på Toivola, log Irma sitt vackra leende — kysste öfverstinnans fina hand och bedyrade, att hon aldrig i hela sitt lif känt sig så frisk och lycklig.

Och det var sannt utan minsta öfverdrift — hon hade återvunnit sin hälsa härute på landet — hon kände sig lefnadsfrisk och lätt om hjärtat — intet tvång, inga konventionella fordringar, endast ömhet och förståelse rundtom henne som ett skyddande hägn. Det var som att bli ett barn igen, en liten flicka såsom i fars tid, då han bar omsorg för henne, älskade och värnade henne för den nyckfulla nervösa modrens ingrepp.

Hon njöt af vintern med de snöklädda fälten och den rimfrosts-kimrande parken — doktorn tog henne ut på långa turer i skog och mark —

han lärde henne gå på skidor och tröttnade aldrig att uppmuntra hennes sportöfningar af olika slag, och då våren kom, uppenbarade naturen nya under för dem.

Det var som att vandra i en sagovärld, när man hörde de lösta bäckarnas muntra språng och fåglarnas kvitter i knoppande kronor. Då hon, leende och glad, nästan dansade fram vid Bergs sida, tyckte hon, att hon själf var en vårens fågel, som sluppet burens tvång och nu andades fritt sitt unga lifs lust i den vaknande naturen. Hon var aldrig mer stel eller öfvermodig, där fanns ej ett spår kvar af den mondäna damen, den bortskämda skönheten, hon pratade och skrattade, gjorde honom tusen frågor och lockades att berättas mera om sig själf än hon skulle trott — om hennes mera fåordiga följeslagare upplyst henne därom.

— Kan ni tro, doktor, att jag inte trampat en osådd gräsmatta förrän jag var fullvuxen — ja, och en skog, en sådan här dunge, där vi nu gå, där tallen doftar och granarna stå evigt gröna — den visste jag aldrig af. Hvad skall det väl bli af en sådan förkonstling — bara fjudd — och hon blåste med de röda läpparna i tut och skrattade så att det ekade inne bland furustammarna.

Pastorskan med sin klara blick och sin sunda liffsuppfattning sade att hon var förtjusande, men ouppfostrad. — Hon är som en planta utan stöd och fäste, jag känner det, som om vi alla här, mer eller mindre, bure ett slags ansvar för henne.

— Tänker lilla mor på att blifva pedagog — doktorn småskrattade. —

— Nej, än du då min son? — Hon såg en smula forskande på honom.

— Jag har aldrig haft anlag åt det hållet — svarade han — kanske tycker du det är orätt, men — nåja — jag föredrager henne sådan hon är. Sedan nu alla konventionella vanor glidit bort, är hon någonting så alldeles nytt, och det nya intresserar. —

— Jag tror det — pastorskan lutade sig tankfull öfver arbetet, medan doktorn tog sin hatt för att gå ut med Irma. — Uppfostra henne — en sådan trollslända — han log ännu åt modrens reflexioner, när han gick nedåt alléen, där Irmas ljusa dräkt skymtade fram.

Men icke desto mindre utöfvade hans sunda lifsåskådning omedvetet ett vidtgående inflytande på denna nymorgnade själ, kanske än mer just därför, att han aldrig lade minsta tryck på henne — aldrig kom fram med några visdomsregler. Ofri-villigt begynte hon se saker och ting i ett nytt ljus, och världen vidgades för hennes undrande blick, så att hvad som förr tycktes henne ringa och betydelselöst, plötsligt syntes henne rikt och värdefullt.

Det verkliga lifvet var ju henne också här så nära, och det var doktorn som lärde henne känna det. Han gjorde henne uppmärksam på tallarnas friska skott och granarnas rosenröda kottar och visade henne huru sipporna stucko fram sina blå

knoppar i den bruna mossan. Hela den friska, leende våren stod inför henne, och flickan öppnade sitt hjärta för dess unga fågling, som hon aldrig skådat förr.

Berg förde henne också omkring på det stora bruket, hvars alla detaljer hade så mycket af intresse att framvisa, och från maskinerna och det arbete de utförde gick man lätt öfver till handen och viljan, som satte verket i gång — arbetaren.

För första gången lärde Irma att den »myrstack», som rörde sig därnere, var sammansatt af människor med känslor, önskningsar och förhoppningar såsom hon själf, om de ock ej afsågo just detsamma. Hon frågade om allt och alla, hon ville veta huru de lefde och arbetade, och det var vaket intresse i dessa blåsvarta ögon, hvilka så ifrigt genomforskade denna för henne nya värld.

Öfverstinnan betraktade henne med undran: — Irma är förändrad — sade hon en dag till doktorn — hon är som en ny varelse, jag ville säga som en blomma, som öppnar sina kronblad i sommarens sol. —

— Fröken Irma är en rikt begåfvad ande — svarade han med öfvertygelse. Den gamla betraktade honom medan han talade, och det kom för henne att äfven Berg var förändrad, föryngrad, tänkte hon. Han stod borta vid fönstret i salongen och smålog åt någonting därute.

— Hon matar dufvorna, de äro redan så tama, att de äta ur hennes händer. Han öppnade dörren till terrassen och trädde ut i den ljumma majluften.

— Ni kommer och ser på mina dufvor! — utropade den unga flickan och vände sitt rosiga ansikte glädjestrålade mot honom — det påminner mig om Markustorget i Venezia, där jag har stått så många gånger och strött korn åt de beryktade fåglarna. —

— Var det med saknad fröken Irma tänkte tillbaka därpå? —

— Ånej, jag är så lycklig här, att jag inte kan önska mig någonting bättre. — Hon log, och detta leende på de friska röda läpparna, hela den fina gestalten i sin hvita klädning, omsväfvad af de hvita dufvorna i vårsolens bländande glans, var så förtjusande, att doktors blick hängde som förtrollad därvid. —

Öfverstinnan åter tog ej sina ögon från honom — hon såg skarpt, och hvad hon såg, fördystrade henne: — Att vara glad tillhör ungdomen — mumlade hon — men är där koketteri i glädtheten — då har den för mig mist sin charm. Hon är bedårande, jag kan se det, och — han är en man, hvarför skulle han icke låta sig dåras. Men hon är ju bara en liten circe, som kommer — segrar och — går och Berg är för god för en sådan lek. — Jag borde varna Irma — — om jag visste — om det skulle gagna till något, men det kan också bli storm i ett glas vatten. — Och öfverstinnan lutade åter, med bekymrad uppsyn, sin fårade panna öfver arbetet.

En varm söndag vid midsommarn voro doktorn och hans morinbudna till middag hos öfverstinnan. Det var tryckande kvaft, förebådande åskväder — spådde värdinnan, och pastorskan instämde; hon hade hufvudvärk och lät alltför gärna öfvertala sig att hvila en stund på eftermiddagen i ett af de svala gästrummen åt norr.

Öfverstinnan gick själf upp med sin gäst för att ställa det bekvämt för henne. När hon kom tillbaka var salongen tom, men från de öppna dörrarna hördes Irmas klingande skratt, hon höll på att »snöbollas», som hon kallade det, med hvita syrenblommor, och flera hade verkligen lyckats fastna i Bergs krusiga peruk. Han stod orörlig under skyfallet och blott såg på henne med en lång uttrycksfull blick.

Den gamla damen gick hastigt ut genom glasdörrarna och ropade på Irma: — Så barnslig du kan vara, lilla yrhätta, låt bli att plundra mina syrenhäckar. Hvarför har ni inte bannat henne, säg? —

Doktorn smålog och skakade tyst de hvita blomstjärnorna ned på marken.

— Låna mig er arm, doktor Berg — fortsatte öfverstinnan — jag skulle gärna gå ned i parken och se den nya bron, som blef färdig i går. —

Doktorn bugade sig beredvilligt, och snart gingo de två långsamt in under de gamla träden. Irma såg efter dem, hvad han måste böja sin långa gestalt för den lilla damen vid hans arm, men han gjorde det så vördnadsfullt, att det var vac-

kert att se. Hu, så varmt eljest! Hon räckte upp händerna, som för att fånga en fläkt, fäste en syrenklase i spetsarna på sin dräkt och satte sig sedan vid flygeln — salongen var verkligen svalast denna tid på dagen.

Senare samlades sällskapet under lindarna på terrassen, där gamla Lund serverade kaffet ur en gammaldags storbukig silfverkanna. Molnen hade emellertid hopat sig, så att solen nästan var försvunnen, och öfver hela naturen låg denna dofva stillhet som förebådar oväder.

Man talade just därom, då ett sjukbud kom till doktorn från en aflägsen skogsby. Han reste sig genast och tog farväl, och pastorskan följde honom. Snart jagade också några tunga regndroppar de öfriga in under tak.

Det blef verkligen ett våldsamt åskväder med hotande skrällar ur blyfärgade molnmassor, hvilka gång på gång genombrötos af de grannaste blixtar, medan regnet störtade ned i strömmar och hagelskuren skramlade mot fönsterrutorna. Just ett sådant väder landtmannen fruktar för sina härligt blommande rågåkrar.

— Sitt icke vid fönstret, barn, du kan ju bländas af blixten — förmanade tanten.

— Det är vackert att se parken lysas upp — sade Irma, som motvilligt bytte plats — det är som ett bländande fyrverkeri. —

— Ett hemskt skådespel, Gud hjälpe oss — och öfverstinnan lade handen öfver ögonen, då en ny ljungeld förklarade det skumma rummet.

— Jag tror att ovädret skrämt tant, som aldrig brukar vara orolig? —

— Ett uppror i naturen inverkar alltid mer eller mindre på oss — svarade den gamla med lätt skälfvande läppar — dessutom bekymrar det mig, att doktorn måste fara ut i detta väder. Man vet att skogen, under det åskan pågår, är en ganska farlig vistelseort, och Bergs väg går hela tiden därigenom, det minnes jag af gammalt. —

— Åh, han reder sig nog, inte kan man ju hysa oro för en stor stark karl — sade Irma trankilt — han hör ej heller till de rädda. —

— Det vet jag, men någonting kunde ju hända, och en tillvaro som hans är så nyttig, så välsignelse-rik för många — ja, den betyder nog mer än din och min, barn. — Den gamla damen såg litet het och ifrig ut.

— Åh, lilla tant, jag önskar visst inte något ondt öfver din kära doktor — Irmas ton var skämtsamt ironisk, och nu tog öfverstinnan eld.

— Man bör inte skämta med allvarsamma saker — sade hon nästan strängt. — För resten, hvad betyder Berg för dig, alls ingenting, tänker jag. Du är väl honom tacksam nu för att han återställde din hälsa, men då du rest din väg, glömmer du honom för nya värden och nya beundrare. Ja, för han beundrar dig alltför mycket, det är klart, och det är illa nog! Tänk på det, Irma, det som är en lek för dig, blir allvar för en man som han. —

Hon tystnade och drog djupt efter andan,

medan två små bjärtröda fläckar brunno på de vissna kinderna.

Irma stod midt på golvet; hennes händer lågo slappt fällda, och ögonen blickade fulla af häpen undran på tantens upprörda ansikte. Sedan kom det som en liten skymt af leende innerst i ögonvråarna.

— Åh, tant Aurore! — sade hon likasom afvärjande — din doktor och jag!

— Hon kunde icke hjälpa det — men det bröt ut, detta klingande musikaliska skratt, som var så bedårande, men som nu skorrade disharmoniskt i öfverstinnans öron.

— Att tänka sig en flirtation med doktor Berg, så lustigt, ingen annan än tant Aurore med sin varma sympati för honom kunde falla på en sådan idé.

— Han tycker bra om mitt sällskap — sade Irma ändtligen — lika mycket som jag om hans. Ödet har fört oss två samman, och i all vår kontrasterande olikhet har det gått väl ihop. Jag tror inte alls, att jag kommer att glömma doktorn så fort som du tror, tant, och jag tänker vi hvar på sitt sätt skola med nöje erinra oss denna flydda tid. —

Öfverstinnan teg. Kanske hon insåg, att hon förhastat sig med sin varning, i alla fall förstod hon, att den var fullkomligt bortkastad.

Irma kom dock många gånger under kvällens lopp ihåg det samtal de haft med hvarandra, men fortfarande fann hon tantens antagande absurdt.

Doktor Berg, den lugna »stålhandsken», skulle hysa andra känslor för henne än en vänlig sympati — det var han ju dessutom nästan tvungen till för tant Aurores skull — och när han lyckats så väl med sin kur — kände han kanske intresse för patienten, som hans vård återställt. Aldrig hade hon läst någonting mera i hans blick, eller var det därför att hon inte kunde tänka sig honom i raden af de många, som hemburit henne sin hyllning?

Men nu skulle hon gifva akt på honom, det var säkert, och inte ville hon kokettera heller, det kunde aldrig komma i fråga, tant skulle bara vara lugn. — Och med ett leende lade hon sitt hufvud på kudden denna afton, sedan åskvädret dragit förbi och lugnet därute återvändt. Nere i alléen hördes rullandet af hjul, det var förstås bruksläkaren, som vände tillbaka från sjukbesöket välbehållen — nu kunde tant Aurore sofva i ro, och Irma slöt sina ögon med en suck af oändligt välbefinnande.

* * *

Öfverstinnans ögon följde ofta Irma med en forskande blick de långa sommandagarna, då Berg och hon beständigt voro tillsammans. Var det då någon fara å färde — hon började tro, att hon begått ett misstag, Irma var sorgglöst glad, och doktorn log godmodigt åt hennes skämtsamma påhitt. I grunden var hon ett godt barn, och han tog henne kanske just så.

Själf hade Irma i fråga om Berg kommit till samma slutsats, och det tillfredställde henne så fullkomligt, att hon helt och hållet glömde bort tant Aurores löjliga farhågor.

Sommaren var ovanligt vacker, åtminstone tyckte både Irma och doktorn det — och när han hade ledigt, rodde han henne på ån under de hängande trädgrenarna eller läste högt för damerna på terrassen i lindarnas skugga.

Det skulle verkligen varit mindre treffligt på Toivola utan hans sällskap, medgaf Irma, men nu var hon belåten som det var och skref till sin mor, att hon kunde vänta henne hem till hösten.

Fru von Nordheim hade rest till Krim med sin styfemor och längtade inte heller för tillfället efter henne, men tant Aurore kallade henne oumbärlig och det hörde Irma nu för första gången i sitt lif.

Ibland gick hon också öfverstinnans ärenden nere i brukssamhället — der var någon gammal skyddsling som skulle ha en skål fruktsoppa, eller en ung mor som behöfde småkläder åt sin baby — Irma log då hon trädde korgen på armen och begaf sig åstad, alldeles som prästens döttrar i de engelska missromanerna, sade hon — men den lilla promenaden och beröringen med folket därnere intresserade henne i alla fall.

En dag hade verkmästarfrun vrickat foten — hon satt och halfgrät, när Irma tittade in. — Doktorn borde se om er — sade den unga damen.

— Jo, bara far kommer in till middagen får

han väl gå, men det är långt till dess, och foten bränner som eld — klagade hustrun.

— Jag skall vika in till doktorn på återvägen — tröstade Irma — när mottagningstimmen är slut, kommer han nog genast, det är jag alldeles säker på. —

Hon nickade vänligt till farväl.

Uppe på höjden bland hängbjörkarna låg doktorsbostaden i fridsamt lugn. Under fönstren bredde sig den lilla välvårdade trädgården, där doktorn om morgnarna sysslade med spade och kratta, medan pastorskan alla stunder på dagen plockade ogräs, ansade om buskar och häckar och skötte sina kära blommor på rabatterna.

De rödrandiga gardinerna på den lilla hemtrefna verandan fläktade lätt för sommarvinden, och där satt pastorskan vid symaskinen: — Är det fröken Irma, nå, det var rart, var så vänlig och stig in, eller kanske ville fröken sitta härute i svalkan och dricka ett glas hallonlemonad, som skall vara i ordning på minuten. —

— Tack tack, men jag skulle egentligen söka doktorn — och Irma skyndade att framföra sitt ärende.

— Så ledsamt, men Moritz är inte inne för tillfället. Skogvaktarns lilla gosse, som brände sig så illa i går med kokhett vatten, har fått feber, och då han blef ledig, kilade han dit ut — fröken vet, att stugan inte är långt aflägsen, när man går genvägen här öfver backen. Han bör inte dröja alltför länge borta. Kanske vill fröken under tiden

komma in och se på min röda kaktus, som nu står i full blom. —

— Mer än gärna. — Det var egentligen första gången hon var däruppe, och nätt och luftigt var det i de ljusa rummen med sina nystärkta musslinggardiner, allt så propert och smakfullt i sin enkelhet. Blomman med de eldröda kalkarna blef också vederbörligen beundrad, och sedan öppnade pastorskan dörren till hörnrummet: — Fröken måste också se utsikten från gafvelfönstret, det är Moritz' förtjusning; från sitt skrifbord kan han se rakt in i parken och uppför alléen till själfva slottet. —

— Ja, hon hade rätt, utsikten var verkligen sevärd. — Det var också ett prydligt arbetsrum, Berg var för visso en riktig ordningsmänniska — här den breda, läderbeklädda soffan, där bokskåpen, fyllda med lärda verk, och så instrumentskåpet, där allt blänkte som solen. På skrifbordet lågo några uppslagsböcker — Irma visste att doktorn just för tillfället sysslade med en vetenskaplig broschyr — och en kristallvas fylld med vatten stod på sidan.

— Jag skulle sätta in några penséer, som slagit ut nu på morgonen — sade pastorskan — min son tycker om att se på de friska blomsterbarren, medan han arbetar.

— Då får jag kanske sätta dessa i vasen — och Irma tog linneabuketten, som en liten flicka nere på bruket nyss räckt henne, och lät den glida ned i vattnet. — De taga sig bra ut, icke sannt, och dofta så skönt? —

Pastorskan nickade: — Här ha vi Moritz. —

— Hvad han plötsligt ljusnade, när han såg de två därinne. Irma log också emot honom med det där solskenet, som kunde lysa upp den mörkaste dag, då hon räckte honom handen: — Jag har inspekterat hela huset, och ert rum doktor är det bästa af alltsammans. Så tycker jag med. —

— Här är så ljufligt svalt, och likväl måste jag drifva er bort och ned i hettan på brukstorget för att se om en vrickad fot. —

— Tack för budet, då går jag strax. —

— Alltid redo — är det ert valspråk? — frågade Irma, medan de tillsammans lämnade huset. —

— Inte precis, men det är ett godt motto för hvem som helst — och han svängde gladt sin halmhatt till farväl i vägkröken uppåt herrgårdshuset.

Då han återvände, ställde pastorskan vasen med linneorna fram på skrifbordet. — Från hvem — undrade hennes son.

— Fröken Irma satte dem i vasen på f. m. då hon var här, och jag blef så glad, ty linnea är ju din älsklingsblomma. —

Doktorn tog försiktigt den lilla bräckliga vasen och betraktade blommorna med en egendomlig blick, sedan förde han dem hastigt mot sitt ansikte likasom för att inandas deras fina mandel-doft, men de snuddade blott lätt vid hans skäg-giga kind, innan han åter ställde dem på skrif-bordet.

* * *

Sommaren var snart förliden, kvällarna hade redan begynt skymma, och augustimånen spred hemlighetsfullt sitt silfversken öfver parkens gröna löfmassor.

Det var en härlig, ljum afton utan minsta fukt, och skymningen låg som ett fint flor öfver nejden. Öfverstinnan hade haft middagsgäster, några aflägsna grannar, men de hade nyss rest, och endast doktor Berg hade stannat kvar.

Man hade suttit i stora salongen, där det var halfskumt, ty blott vid flygeln, där Irma satt och spelade, voro ljusen tända.

Öfverstinnan såg mot vanligheten trött ut och hade lutat sig tillbaka i soffhörnet. Den något högljudda musiken — en tarantella — tycktes ej behaga henne, och hon var så inne i sina egna tankar, att hon ej gaf akt på Berg, som stod i den öppna dörren till terrassen med ett upprördt och oroligt uttryck i sitt ansikte. Hans blick bokstafligen hängde vid den unga pianisten, hvars fina drag och skönt formade ögonbryn, den rosiga hyn och de mjuka röda läpparna klart framstodo i det elektriska ljusets smekande skimmer.

Hennes eleganta middagsdräkt i ljusaste crème lämnade de vackra runda armarna nästan obetäckta, och i det svarta håret satt en purpurröd nejlika ledigt instucken.

Länge stod han så, sedan ryckte han sig lös såsom ur en förtrollning och trädde ut i det fria, där månskenet försilfrade gräsmattan och stamrosornas uddade blad.

Några ögonblick senare slutade musiken med ett djärft grepp öfver tangenterna, och Irma, som hastigt blickat sig omkring i rummet, gick nu äfven genom glasdörrarna ut på terrassen.

— Ah, där står ni ju, doktor, orörlig som en staty, och beundrar månskenet — skämtade hon — jag trodde ni smugit er bort utan farväl, medan jag spelade. — Här är verkligen praktfullt, vill ni gå med mig ett slag genom parken och se huru månen speglar sig i ån vid bron?

Han böjde på hufvudet till svar — om hon i detta ögonblick befallt honom följa henne till världens ända, skulle han icke vägrat, — han kände, att han var helt och hållet under den förtrollning hon redan länge öfvat öfver honom.

Nu gingo de där sida vid sida i den tysta, ensliga parken, och kvällens tjusning tycktes betaga båda, ty icke ens Irmas liflighet tog sig något hörbart uttryck, och Berg gick stum framåt vägen, där månskenet bildade mystiska skuggor och dagrar mellan buskar och trädgrupper.

— Ack, se vår lilla båt — kunde vi icke, säg — en roddtur just nu skulle vara alldeles förtjusande?

De hade stannat på den vackra nya bron med det genombrutna jernstaketet, och på åstranden där invid låg den flatbottnade båt de vanligen begagnade.

Doktorn steg hastigt nedför sluttningen och löste den lätta farkosten, och Irma följde honom, nu fattade han årorna, och ljudlöst gled båten ut

på det mörka vattnet, och näckrosornas hvita kalkar lyste som stjärnor i djupet.

— Ni är så tyst doktor — hvad är det åt er — Irma såg forskande bort till honom? —

— Ja, om jag det visste — kan man vara trolltagen, säg? —

— Åja, det heter åtminstone så i fésagorna — log Irma — då är det väl månen, som förhäxat er?

— Nej, fröken Irma — det — är ni! —

Nu var det sagt. Hans röst skälfdde en liten mån, eljest var han nästan för stilla, och ansiktet var så blekt — Irma hade aldrig sett honom sådan.

— Jag har vetat det länge — sade han med samma främmande röst — men då ni spelade i dag, visste jag, att jag inte längre kunde härda ut. Jag älskar er, Irma, som man kunde älska stjärnan på fästet, stjärnan, som man ej kan nå eller få, huru innerligt man än åtrådde henne. Kalla det löjligt, otänkbart — ni, en ung dam med hela världen vid edra fötter, och en enkel man som jag utan rykte och relationer — men det är inte blott det. Jag känner djupt, att det finnes en skiljemur mellan oss, som jag aldrig kan nedbryta. En prinsessa kan älska en fattig väpnare, men ni har intet begrepp om hvad kärlek är, ni förstår det inte, mitt hjärtas språk är för er ett främmande tungomål — det är skiljemuren mellan oss — och jag vet det.

Han hade talat med låg lidelsefull stämma, och i månskimret, som genombröt trädens grenar ofvan dem, kunde hon se huru blek han var. Då

han slutat, rådde en fullständig tystnad. Den motliggande höjden afstängde ljuden från bruket, och rundtom dem reste den åldriga parken sin skyddande vakt.

Doktorn hade ju icke bedt om ett svar, han hade talat, därför att känslan blifvit honom öfvermäktig och tvingat fram orden på läpparna, men om han innerst halft omedvetet väntat på ett ord, ett enda ord från Irma, blef han besviken.

Utan att fråga efter hennes önskan, svängde Berg sakta om båten och rodde tillbaka till landningsplatsen, där han lika tyst hjälpte sin följeslagerska i land. Allt var sig likt såsom när de lade ut, men likväl föreföll det doktorn som om han plötsligt vaknat från någon brokig, underfull dröm. Det var ju fortfarande en vacker månskenskväll, men hvad mer — träden voro ju de gamla vanliga björkarna och alarna, åns vatten såg svart och hemskt ut, och månskimret hade någonting stelt och dödt med sig, som gjorde det hela lifflöst och kallt.

Han ryste till, det var verkligen en kall afton, fast han hittills icke lagt märke därtill, båda voro de utan hufvudbonader, och han såg bekymrad på Irmas bara armar. — Ni kommer bestämdt att förkyla er i afton — låtom oss gå raskt på. —

Hon nickade. Nu voro de redan uppe på terrassen.

— Fröken Irma — doktorn stannade plötsligt — glöm hvad jag sagt i kväll, betrakta det allt som en feberfantasi, om ni vill, och låt oss umgås som förr — för er tants skull?—

— Jag tänker, att jag borde tacka er — sade hon litet kärft — det är väl en gåfva den ena människan bjuder den andra med sin kärlek. —

— Kärleken är det största af allt — svarade han hest.

Hon höjde sitt hufvud: — Och likväl säger ni, att jag har intet begrepp därom, ni anser mig för en tanklös fjolla och ser ned på mig — neka inte, jag känner det här. — Hon tryckte handen mot hjärtat, och harmens tårar glittrade i de mörka ögonen.

Skulle han försvara sig mot den orättvisa beskyllningen. Ett ögonblick såg det så ut, sedan kom det där veka uttrycket i blicken, och vänligt, nästan ömt sade han: — Skynda in nu fröken Irma, och drick en kopp varmt te — jag följer inte med — säg öfverstinnan, att min mor väntar mig. —

Han lyfte på hatten och styrde sin gång nedåt alléen.

Öfverstinnan satt i förmaket och smuttade på sitt te: — Hvar blef ni af, barn, och hvar har du doktorn? —

— Vi rodde ut ett slag på ån i månskenet, och Berg gick sedan hem — rösten ljöd släpande likgiltig — han bad visst hälsa dig, att pastorskan väntade honom — det är väl för resten sent. —

— Du är blek barn, — tanten betraktade henne skarpt — har du frusit, säg? —

Irma ryckte på axlarna under spetsblusen: — Det är kyligt därute — sade hon — gif mig en

kopp te, kära madam Lund, och sedan går jag strax till sängs. —

Men när Irma kommit upp i det stora gästrummet, som var hennes för tillfället, kröp hon upp i den gamla breda soffan och gömde hufvudet i sidenkuddarna. — Odrägligt, dumt, urfånigt alltsammans — hvarför skulle den där doktorn — — Och hon som just gladt sig åt hans lugn och aldrig tänkt sig något annat.

— Hon hade lust att skrika högt af harm och förargelse; nu skulle de väl gå där och se på hvarandra som hund och katt — hon hade upplefvat det förr. Där var till exempel kusin Axel, och så den där ryttmästarn med glasögonen. Kunde man då aldrig få vara hygglig mot folk — utan att de genast togo eld. Usch då — hon visste ändå med sig. — Ja, hvad visste hon egentligen — hade hon aldrig tyckt, att det var treffligt att se huru de buro sig åt. Att hennes leende betydde en hel del och att det var roligt att känna sin makt. —

Men med Berg var det annorlunda, och dessutom hade ju tant Aurore varnat. Nu måste hon le midt i sin barnsliga harm — ja, den där varningen verkade väl ändå ungefär som olja på eld — ty just den sista tiden hade hon verkligen ibland velat vara älskvärd. Det kändes behagligt att se honom ljusna upp, då de möttes, och lyssna till röstens veka klang, då han vände sig till henne.

Irma började helt plötsligt snyfta — hon grät sin spetsnäsdruk våt, och ännu när hon somnade

var den rosiga kinden fuktig af tårar, medan en liten ångrens tagg omärkligt trycktes in i hennes obepansrade hjärta.

* * *

Pastorskan kom sin son till mötes ute på verandan. — Här kom just ett sjukbud till dig — sade hon — jag var i beråd att ringa till slottet, jag tror det är ett svårt fall. —

— Godt, mor — jag är strax redo. —

— Skall du inte ha en matbit, innan du far — vägen är lång och natten kylig? —

— Jag är inte hungrig och vill ej heller uppehålla mig. Gå lugnt till sängs mor — jag kommer inte alltför snart tillbaka. —

Doktorn tog sin ytterrock, svängde sig upp i det väntande åkdonet och svepte pläden om sina knän — det hade stigit upp en en tjock dimma, som helt och hållet höljt månen i sitt täta dok.

Hästen sprang snabbt, men snabbare ilade hans tankar, och dem ville han alls inte hysa. Så började han, som han vanligen plägade, ett samspråk med sin körsven, som förkortade vägen för båda.

Engång framme blef där ingen tid öfrig för egna intressen, det gällde ett ungt lif, en kamp med döden som tog alla hans krafter i anspråk, och hvad han denna natt välsignade sitt kall för hvad det gaf icke blott den sjuka utan ock honom själf. Att kunna helt glömma just sig själf för att känna med och för andra, det var härligt, det visste han nu om någonsin, och då dagen grydde,

en strålande morgon med sol öfver daggvåta fält och glimnande pärlor i spindelväfvarna vid vägen, då var hans lugn återställt. Lifvet gaf ju icke allt hvad man begärde, mången fick aldrig smaka dess fullhet, men pliktens väg hade också sina rosor, rosor utan stingande törnen, och det var mycket att tacka för.

* * *

Irma hade fått bref från sin mor, som ofördröjligen fordrade hennes återkomst. Fru von Nordheim var allaredan installerad i deras hem i hufvudstaden och önskade hafva sin dotter hos sig; det var väl ej för mycket begärdt efter nära ett års skilsmässa. —

— Ack nej — suckade öfverstinnan — naturligtvis längtade en mor efter sitt barn, men för henne kändes det tungt.

Hvad Irma beträffade, tyckte hon att modrens bref sällan kommit så lägligt och varit så tillfredställande. Det var ju lätt sagt det där angående doktorn — att de skulle råkas alldeles som förr, men hon kände sig tvungen, det kunde icke hjälpas, och hellre då resa sin väg med detsamma.

För resten hade det vackra vädret slagit om, det regnade alla dagar och ingenting lockade hvarken till skogspromenader eller roddturer. Irma tog motion på terrassen, och doktorn kom och gick som vanligt. Det retade henne smått, att han var sig så lik — samma »stålhandske» allt fortfarande. Ja, männen, de voro ett besynnerligt släkte, det var då visst och sannt.

Sista dagarna var hon upptagen af reseförberedelser, hann ej alls ned i förmaket när Berg var där, och det hade hon ingenting emot, och så kom den allra sista eftermiddagen af Irmas långa vistelse på Toivola. Morgonen hade varit regnig, men mot middagen klarnade himlen, och det såg ut att bli en vacker solnedgång.

Irma tog sin vinterjacka och en mjuk filthatt: — Jag tyckte, att jag ville säga farväl åt parken — sade hon till sin tant — det anar mig, att jag inte så alltför snart kommer att återvända hit. —

Öfverstinnan smålog vemodsfyllt: — När man blir gammal, får man lof att resignera — sade hon stilla.

Irma böjde sig ned och kysste rörd den fina hvita handen: — Om du längtar efter mig, tant Aurore — då kommer jag — sade hon. —

— Din mor har första rätten, barn, men det må du veta, att i mitt hjärta och mitt hem har du alltid din egen varma plats. —

— Tusen tack — nu går jag. — Hon slog upp dörren till terrassen, solen bröt sig just väg genom molnlagren, och luften kändes upplifvande, hon andades den i djupa drag.

Men hvad var det därnere på vägen, en stor grupp människor, som sorlade om hvarandra, och några kvinnor, som gräto.

Irma sprang nedåt alléen, hon ville genast taga reda på orsaken till denna folkskockning, och där kom nu en pojke emot henne — han måste väl veta något.

Ack, det var ju springgossen från kontoret. —
Hvad har det händt, Paul? —

— En olycka, fröken, Jansson har fått armen
krossad i valsverket. —

— Har doktorn fått bud? —

— Ja, fröken, och där kommer han redan. —

Irma ilade framåt, nu såg hon redan den skadade mannen, en äldre arbetare, som kvidande låg utsträckt på marken invid väggkanten, dit han rusat i sin ångest att söka läkarens bistånd.

— Stackars kamrat — Berg hade knäböjt bredvid honom och lyft upp hans hufvud — kanske är det bättre än vi förmoda. — Så lugnt han kunde säga det — ja, så att en känsla af hopp och trygghet med ens tycktes fatta denna ängsliga hop. — Jag skulle vilja undersöka armen ett litet grand nu genast, stöd honom, någon af er? —

Den närmaste mannen erbjöd sig villigt, men när han såg bloden, som genomträngt skjortärmen, bleknade han — jag tror inte jag förmår, doktor! —

— Låt mig göra det — Irma trängde sig igenom gruppen och lade snabbt den sårades hufvud mot sin skuldra.

— Tack — Berg smålog emot henne, sedan vändes hans hela uppmärksamhet till den sjuke: — Mod nu bara, Jansson, ni som eljest är så duktig karl — hette det — ni har intet ben brutet ens, armen är bara krossad — en smula här på den köttigaste delen — men rocken, den är förlorad. —

Arbetarna logo, och till och med patienten riskerade ett grin, som likväl slutade med kla-

gan. — Det gör ondt, åh, åh — så det svider och värker.

— Tålmod bara, kamrat, det ger sig väl — jasanya, här kommer båren, nå det var galant, nu gå vi hem och fortsätta behandlingen. —

— Han svimmar doktorn — klagade hustrun, som nu rusade fram — åh, min stackars gubbe — kanske dör han med detsamma? —

— Nej, kära fru, det gör han visst inte, men blodförlusten måste ju matta. Nå, nu ligger han helt bra och så framåt marsch — doktorn tog själf ett tag i båren — vi måste hålla den stadigt och jämnt — förmanade han — och snart vände tåget från alléen in på den breda, svarta bruksgatan. — Berg, hann blott lyfta på hatten för Irma, innan hon skymdes bort af skaran, som slöt sig tätt efter båren.

Öfverstinnan hade fått bud om olyckshändelsen och var ifrigt sysselsatt med att lägga ihop gammalt linne och förbandsmaterial för doktors räkning, när Irma återvände.

— Nu får Paul springa ned med detsamma, kan nog kvicka sig, då han vill den pojken. —

— Ack barn, jag blef så skräm, Jansson är ju af gamla stammen här och så duglig på sin plats. —

— Ja tant, men doktorn tog det hoppfullt nog — lugnade den unga flickan.

— Hörde du hvad han sade? —

— Ja, med egna öron — log Irma — Berg hjälpte till att lägga mannen på båren, de hade en madrass och filten från förvaltarens. Naturligt-

vis hade han ondt och klagade, när man vidrörde den sårade armen, men som sagdt — det var bättre än det först såg ut. —

— I morgon skall jag gå och hälsa på honom — sade den gamla frun. — Lund skall få koka fruktgelé och sagosoppa. —

— Jag tror alla sjuka här på Toivola anse dina soppor och ditt fruktgelé som den mest hälsobringande medicin — smålog Irma — vida bättre än alla doktors recept.

— Berg ger inte för mycken medicin — han håller också på mina kurer — sade öfverstinnan, men här ha vi honom själf för resten. God afton, det var vänligt af er att komma upp. —

— Jag tänkte öfverstinnan gärna ville ha en säker bulletin. —

Hon nickade och bjöd honom platsen vid sin sida. Irma hade tagit upp en nyss anländ tidskrift och sysslade ifrigt med att skära upp bladen med en inlagd pappersknif.

Nu vände Berg sig till henne: — Fröken försvann så hastigt därnere att jag icke ens hann tacka er för den raska handräkningen — jag hoppas den ej orsakat er obehag?

— Nej för ingen del, jag är glad att jag kunde vara till nytta. —

— Var Irma er assistent, doktor, det har hon inte talat om? —

Doktorn nickade: — Fröken Irma gaf mig en god hjälp i rätta stunden. —

— Ah, det var ju en obetydlighet — sade hon

afböjande — jag har alltid varit intresserad af den kirurgiska delen af läkareyrket. Engång i Lause, när en af förarna vid en bergstur blifvit skadad, hjälpte jag till att förbinda honom — de andra voro så pjåkiga. —

— Således en ny sida hos dig, chérie — öfverstinnan såg ömt på henne — är det inte ledsamt, att hon skall lämna oss doktor, jag tycker att Toivola kunde behöfva henne —. Doktorn bugade sig — hvad skulle han svara, för honom blef ju dagen mindre klar, när hon var borta, och så teg han. — Nu reste han sig för att bjuda farväl. Det stack till i hans hjärta, då han sista gången höll Irmas smala hand i sin, Gud allena visste om de två någonsin skulle ses igen, men hans röst hade sin gamla ljusa klang, när han önskade henne lycklig resa och solsken på färden.

— Tack — hon hade bleknat lätt — ja, doktor Berg — det är ett litet fattigt ord, men ni måste tänka er mycket därunder. —

Så skildes de.

Måne doktorn gick osårbar — undrade öfverstinnan tyst — de två hade likväl varit så mycket tillsammans, och hon såg tankfull bort till Irma som stod vid fönstret och blickade nedåt vägen, där doktors resliga gestalt långsamt aflägsnade sig i den tätande skymningen.

— Har du ingenting att anförtro mig barn — sade hon slutligen lågt — ingenting att bikta för detta gamla hjärta som älskar dig. —

Irma skakade sitt vackra hufvud. — Bara att

jag håller af dig, tant Aurore, och att Toivola alltid skall förblifva den käraste plats jag vet —. När jag blir mycket trött — då kommer jag till dig för att hvila. Godnatt, lilla tant, och tack för allt allt! —
— Godnatt, chérie, sof sött.

* * *

Då den gamla resvagnen och de välfödda bruntarna nästa morgon blefvo synliga i alléen, stod pastorskan vid vägen med en bukett af höstens sista blommor från doktors trädgård.

— Jag ville så gärna säga er farväl, och blomorna, de skulle vara min tacksägelse för alla vackra toner ni gladt mig med, fröken Irma. — Gud signe er! —

— Huru kommer det sig, att alla här äro så goda mot mig — sade Irma rörd — vet ni, fru pastorska, jag är det inte värd. —

— Nå, jag har aldrig rannsakat i edra hjärtekamrar — svarade fru Berg med sitt blida leende — nu såg man, att sonen ärft det efter henne — måtte världen bli god mot er, min unga dam — det är mitt afsked. —

Hon vinkade åt den gamla kusken att köra och drog sig åt sidan.

Men uppe vid hörnfönstret stod doktorn och såg efter vagnen med af smärta hopdragna ögonbryn. Nu var det bra att icke behöfva öfva någon själfbehärskning längre, då hjärtat låg tungt som bly i hans bröst.

— Ja, huru som helst, så var hon en älsklig varelse i alla fall — sade fru Berg, när hon kom tillbaka — men lifvet har säkert mycket i spar för henne, stackars barn — hon är för vacker för att icke behöfva lida därför. —

— Tror mor, att det är så nödvändigt? — frågade doktorn långsamt.

— Skönheten är en farlig gåfva — sade hon betänksamt — hon är en fager blomma, men jag vet sannerligen inte, om hon har mera fäste än fjäriln som fladdrar i solskenet, och ser du, Moritz, finnes där guldbotten under den yttre fägringen, kommer den i dagen blott genom eld. —

— Måtte hon bli skonad — svarade sonen sakta mellan sina hårdt slutna läppar.

Det ryckte till i fru Bergs lugna drag, och med dold oro tänkte hon att sonens lycka kanske nyss hängt på en hårfin tråd: — Gud gifve den ej skulle brista — suckade hon tyst. —

Men när Berg senare vandrade nedåt bruket för att se om sin patient, den skadade arbetaren, tyckte han, att det såg så underligt tomt och öde ut, hvar han gick fram. Huru kunde det förefalla så? — Betydde det verkligen så mycket, att den smärta flickgestalten icke mer skymtade fram i alléen, där de små fötterna gått så lätta elastiska steg. Ja, så var det dock, och med ett litet vemodigt leende mindes han afskedsfesten bland kamraterna i hufvudstaden och deras starkt färglagda profetia om doktorn och skönheten, hjärtlöst koketeri, krossade förhoppningar och skilsmässa till

sist. Alltsammans hade slagit in till punkt och pricka, som det föreföll, men doktorn fritog likväl i denna stund Irma från all skuld.

— Om malen bränner sig på ljuset, kan lågan straffas för skadan — ingalunda! Hon hade fått gåfvan att tjusa, och han hade låtit sig bedåras, det var hela historien; en vacker dröm, från hvilken han längesedan vaknat, men utan hvilken hans lif i alla fall skulle synts honom blekt och färglöst.

Hösten var mörk och kulen, en skarp kontrast till den flydda härliga sommaren, åtminstone föreföll det doktorn så, men han skötte sitt arbete som vanligt med nit och omtanke. Det var också ovanligt sjukligt inom brukssamhället, en epidemisk feber härjade i trakten, omkring jul och äfven därefter, som gaf honom trägen sysselsättning och väckte hans energi på nytt, när den slappnade.

Öfverstinnan påstod, att han slet ut sig, men hon måste medgifva, att Bergs senfulla gestalt och friska färg tydde på god hälsa. Det enda, som förundrade henne, var, att han så sällan frågade efter nyheter från Irma, och när han framkastade ett och annat som posten medfört utifrån — hade han intet att bifoga. Hade väl minnet af den vackra flyttfågeln som en stund hvilat här, innan hon åter flyktade ut i verlden, helt och hållet förgått — det såg nästan så ut — hos henne däremot lefde Irmas bild klar och strålande, men de gamla lustvandrade ju också helst i »minnenas gårdar».

Mer än två år hade förgått, sedan Irma lämnade Toivola. Somrar hade blommat och vintrar snöat öfver det idoga brukssamhället, utan att några märkbara förändringar inträffat. Kanske hade öfverstinnans hvita hufvud böjts något mer mot jorden och pastorskans bruna hår fått några silfvertrådar. Doktorn var sig lik, samma energiska, verksamma man. Senaste år hade han tillbringat en längre tid utomlands och återvände för att fira julen med sin mor, och detta var lyckligt nog, ty kort efter hans hemkomst insjuknade öfverstinnan.

En häftig förkylning, orsakad af ett besök hon gjort nere vid bruket i anledning af några reparationer vid verken, hade brutit den gamla damens ovanligt starka hälsa, och sjukdomen — en svårartad lunginflammation — artade sig så hotfull, att doktor Berg stod nästan hopplös vid denna bädd.

Den sjuka kunde ej tala mycket, ofta tryckte hon blott svagt doktors hand till tack och visade ständigt, att hans närvaro var henne till stöd och hjälp under de svåra plågorna och den tilltagande mattigheten.

En afton hviskade hon svagt Irmas namn: — Jag skulle vilja se henne, hon borde vara i hemlandet nu redan — gör ett försök att nå henne.

Doktorn var genast beredvillig, ett telegram afsändes samma kväll, och svaret blef gynnsamt, hon ville komma den följande dagen, och Berg hade nu blott att låta afhämta henne vid stationen.

Det var midvinter nu, och hvita drifvor täckte parkens gräsmatta — träden stodo rimklädda, och vinterhimlens purpur förlänade landskapet en egendomlig, om ock kall, skönhet.

— Härligt — ljöd det tyst inom Irma, där hon välombonad bland fällar och filter med begärlighet inandades den klara, rena luften.

Hon hade ej haft en minuts ro sedan doktors telegram anlände och hvad hon länge befarat inträffat, att hennes gamla kära anförvant på Toivola insjuknat.

Öfverstinnan tyckte ej om att skrifva bref, men denna gång hade hennes mer än vanligt långa tystnad begynt oroa Irma, som, efter en längre vistelse hos sin mors släkt, nyligen vändt åter till hemlandet. Och nu var hon än engång här på detta gamla kära ställe, dit hon i sina tankar så ofta flytt under de förflutna åren, men hvad väntade väl henne därinne bakom sjukrummets dörr, hon suckade djupt, då de två bruna i godt mak svängde upp framför pelargången.

— Åh, gamla Lund, kära — huru är det med tant Aurore — Irma slog armarna om den goda gumman, darrande af ångest.

— Hjärtandes, fröken lilla, hennes nåd är på bättringen sen i går — tårarna pärlade i den gamla hushållerskans små runda ögon — doktorn har nu gått här och pysslat om henne och stridt med vår Herre, törs jag säga — men, det blef till lif denna gången, Gud vare pris. —

— Amen — Irma kände, som om en sten rullat

från hennes betryckta bröst. Om tant Aurore gått bort, då först skulle hennes tillvaro kännas öde och tom.

I den stora matsalen med ekskåpen och de gamla svartnade oljetaflorna af holländskt ursprung brann en munter brasa i den väldiga kakelugnen — det kändes så hemvarmt öfverallt tyckte Irma — så som ingen annorstädes i världen. En liten läcker tesupé stod framdukad för henne, och gamla Lund trugade och lade för, fröken hade ju varit så länge ute i kölden, och nu sof öfverstinnan som bäst, så hon hade tid på sig. —

Nu ljödo raska steg i förstugan. Irma spratt till, och i detsamma öppnade Berg dörren till matsalen.

Han kom ända fram till henne med utsträckt hand och ett hjärtligt välkommen: — Jag kan icke säga huru glad jag är, att fröken kunde hasta hit redan i dag, man bör ju alltid så vidt möjligt söka uppfylla en sjuks önskan, och öfverstinnan har längtat så efter er. —

— Mitt hjärta var nog här före min kropp i öfrigt — log Irma — tack för telegrammet. Jag hade bedt tant alltid strax underrätta om när hon ville se mig. —

Öfverstinnan trodde, att fröken just jämmt hunnit hem? —

Irma nickade: — Jag kom för ett par dagar sedan — men hur är det med tant Aurore, Lund säger, att doktorn ger hopp? —

— Ja, så vidt människoögon se, är öfverstinan på bättringsvägen — svarade doktorn — det

har varit en hård kamp, isynnerhet om man betänker hennes höga ålder, men hennes konstitution är alldeles beundransvärd. — I alla fall kommer fröken att finna henne mycket förändrad och — därför så — — Jag ville komma och förbereda er en smula, så att det inte skulle kosta allt för mycket på er att återse henne.

— Tack, tror doktorn, att jag nu kan gå in till henne? —

— Ja visst, madam Lund står redan och vinkar i dörren. Nu går jag igen. —

Irma hade rest sig, hon smög på tåspetsarna öfver den mjuka gångmattan, och snart stod hon därinne i det skumma rummet, som endast svagt upplystes af en enda med grön skärm öfverskuggad lampa. Den stora mahognysängen var dragen från väggen, och där, bland de många hvita kuddarna, låg en liten hopkrumpen gumma med några snöhvita krusor inom den veckade hvita mössan, som var knuten under den spetsiga hakan.

— Lilla tant Aurore — rösten stockade sig i strupen på henne, medan hon böjde knä vid bädden och tryckte sina läppar mot den späda handen på sängtäcket. Gud ske lof, att doktorn varit så omtänksam, utan någon förberedelse skulle hon ej förmått behärska sin rörelse.

— Mitt kära barn — rösten var ändå densamma, fastän svag och litet skälvande, och den matta handen smekte sakta flickans mörka hufvud: — Herren vare lofvad, att jag fick återse dig — sade hon — ser du, jag var nog nära gränsen denna gång,

men så ledde doktorn mig tillbaka — det var Guds vilja, barn — måtte jag rätt förstå Hans mening med detta uppehåll. —

— Talar inte tant för mycket? — sade Irma oroligt.

— Jag vet nog, hvad jag tål — sade hon med en skymt af sin gamla bestämdhet, som kom Irmas hjerta att slå lättare, — ser du, min doktor, han har vårdat mig så ömt, varit mig som en god son — fru Berg har suttit hos mig långa stunder och läst en psalmvers, när tankarna orkat följa. Så har jag haft min gamla Lund, som gått omkring med röda ögon för min skull, och de därnere — ja, alla ha de varit så vänliga och frågat efter mitt befinnande och velat behålla sin gamla matmor. Men vet du, chérie, när man pröfvat på så mycket som jag och lefvat så länge, då kommer döden inte som en fiende, utan som en vän som säger: Kom och hvila, trötta pilgrim. —

— Men du vill ju försöka lefva litet för min skull, tant Aurore, hviskade Irma — tänk huru ensam jag är, nu när mamma också är död.

Öfverstinnan nickade: — En annan dag skall du berätta mig allt därom, nu skall Lund få ge mig min soppa, och så skall jag somna så nöjd, i vissheten att jag får se dig, mitt barn, igen i morgon. Jag tror nog du håller mig kvar härnere ännu en tid. —

Hvad det var underligt att åter befinna sig i det stora varma gästrummet däruppe, allt så väl bekant, den stora guldramade spegeln, där hon

kunde se hela sin gestalt från hufvud till fot, taburetterna med det rosiga sidentyget, och sängen med gardiner af samma tunga tyg, uppburna af förgyllda geridoner. — Det doftade af vissna rosor på den broderade hufvudkudden och minde om sommar och blommande häckar.

Irma andades djupt, det var så många olika intryck, som denna dag brusat igenom henne, och sömnen flydde länge hennes ögonlock.

* * *

När doktorn följande dag gjorde sitt morgonbesök i sjukrummet, ljusnade hans ansikte — patienten hade tagit ett stort steg framåt i sin konvalescens, och gamla Lund smilade belåtet. — Hon har druckit ut all hönsbuljongen — myste hon — hvarenda droppe.

— Godt godt! —

— Det är glädjen, som gifvit mig matlust — smålog öfverstinnan.

— Irmas närvaro har varit bättre än er bästa medicin, kära doktor! —

— Goda nyheter — han nickade vänligt — fröken Irma ser litet blek och trött ut — tyckte jag i går. —

— Ja, ni vet ju, att hon haft det tungt sista året under modrens sjuklighet, men vi skola sköta om henne här, icke sannt?

— Det skedde ju med så lyckligt resultat förra gången äfven. —

Doktorn svarade ej, han satt och tänkte på det

som varit och kände, att två vintrars snö ännu icke kylt glöden i hans hjärta — den glöd som återseendet ånyo höll på att tända till full låga.

I förmaket råkade han Irma, hon hade lofvat sin tant att ordna hennes så länge försummade böcker och papper, och nu, i det fulla dagsljuset, såg Berg, att han icke tagit miste. Irma hade verkligen förlorat sina rosor, ögonen hade mörka ringar, och hela ansiktsuttrycket var förändradt.

— Öfverstinnan har berättat mig, att fröken förlorat sin mor — sade doktorn deltagande — hon dog ju under hösten? —

— Ja, och under en resa för att söka hjälp, hon hoppades i det sista att återvinna hälsan. —

— Var det en svår sjukdom hon hade? —

Irmas blekhet blef än märkbarare: — Min stackars mor led af en kräftåkomma, som hon med alla medel sökte bekämpa — svarade hon långsamt.

Doktorn såg medlidsamt på henne: — En mycket plågsam och svårskött sjukdom — sade han.

Hon nickade: — Mamma tålte ingen annan i sin närhet den sista tiden, därför skötte jag henne allena.

— Då förstår jag, hvarför fröken ser så klen ut. Vid en sådan sjukbädd kan man förlora både hälsa och mod. —

— Jag tyckte ibland, att jag icke skulle kunna härda ut — sade Irma med en rysning — hon led så obeskrifligt, så att man ej kunde förundra sig

öfver att hon var förtviflad. Döden kom riktigt som en befriare till sist. —

— Det förstår jag, och så kom nu oron för er tant här, men jag tror vi få hoppas det bästa, glädjen öfver frökens besök har redan gjort underverk. Nu skola vi i stället börja tänka på ert befinnande. — Han hade satt sig midtemot henne vid det lilla mahognybordet och betraktade henne med varmt deltagande, och Irma — hon hade så länge varit ensam om att bära sorg och lidande, så länge slutit alla bekymmer inom eget bröst, att när där nu kom en människa, som ärligt kände med och för henne — då sjönk själfbehärskningens länge härdade murar, hon gömde ansiktet i händerna och brast i tårar.

Doktorn lät henne gråta, han förstod hvilken lindring det var för henne — men ack, om han blott kunnat lägga detta trötta hufvud mot sitt starka bröst och skydda henne där, så vidt mänsklig makt förmådde!

Ändtligen såg Irma upp: — Förlåt mig — bad hon nästan ödmjukt — jag tror att jag inte gråtit så sedan jag var här sist. Toivola måtte ha förmåga att smälta isen kring mitt stelnade hjerta. —

Han nickade: — Nu skulle jag vilja säga, gå ut ett litet slag på terrassen och se huru solen gnistrar i rimmets diamanter, sedan skall ni hvila — icke sannt — fröken, ni känner nog att ni behöfver det.

— Ja, han hade rätt, naturen var underbart härlig denna förmiddag — himlen var så rent blå, och röken från skorstenarna steg fri och ljusblå

mot höjden: — Se på syrenbuskarna, doktor, och tujan — snön har klädt dem i fantasidräkt, och hvad granarna där nere äro vackra i sin grönska mot allt det hvita. — Irma njöt i fulla drag och skulle säkert fördröjt sig ute, om ej doktors makt-språk tvungit henne in tillbaka.

Han hade skjutit den låga hvilstolen fram i solskenet och ordnat kuddarna: — Här skall fröken taga sin siesta, medan elden småsprakar i kaminen, det kommer att göra er godt. —

— Tror ni — Irma log mot honom när hon lutade sig tillbaka i hvilstolen — hennes tunga ögonlock slöto sig halft ofrivilligt, och hon kände blott med välbehag, att Berg omsorgsfullt svepte en mjuk filt om henne — innan hon redan fallit i en lugn drömfri sömn. Det var så tryggt här, det var som att ha kommit i hamn efter en lång och orolig färd på ett upprördt haf.

* * *

Öfverstinnan rörde sig redan omkring i sina vackra rum. Hon tyckte själf, att det var som en dröm alltsammans, återvändandet till lifvet, som hon redan varit så beredd att lämna. Men när hon nu kommit tillbaka — för huru länge var ju ovisst i alla fall, då hon var så gammal — var det, som skulle någonting nytt, en innerlig, en ny värme utstrålat från hela hennes väsen.

Allt sken af stränghet var försvunnet, och som om dödens skugga slätat ut hvarje skarp kant i de markerade dragen — så lyste ock hennes ännu

märkvärdigt klara ögon af en mild förståelse för allt och alla.

— Jag vet inte, hur jag skall uttrycka mig — sade Irma till doktorn — men jag tycker nu, att tant Aurore, trots sitt namn, påminner mig om en vacker solnedgång, en fridfull afton. —

— Det är lärorikt att umgås med henne — svarade han med vördnad — hvar dag vi få behålla henne är som en gåfva — brukar min mor säga. — Ni dröjer väl kvar här fröken Irma? — Det vore önskvärdt för er tant. —

Hon såg forskande upp till honom. Det kändes så underligt att minnas hans lidelsefulla ord under roddturen i parken den där månskensaftonen och nu se honom så lugn och oberörd. —

— Tror ni, att min närvaro betyder så mycket för henne? —

— Jag tror, att alla häftigare sinnesrörelser just nu vore skadliga — svarade han — dessutom har öfverstinnan förtrott mig, att hon betraktar Toivola som ert blifvande hem för alltid. Det vill säga, att ni, fröken Irma, skall taga allt efter henne, och då vore det ju lyckligt, om ni under hennes tillsyn och med hennes erfarenhet och goda råd som ledning kunde sätta er in i alla förhållanden här. Ni vet, hon älskar Toivola och kan icke tänka sig det gamla stället i kärare händer än i edra —.

— Vi tacka Gud för dag som är, men vi måste också vara beredda för det som kommer, hur säger skalden: — »På stilla kväll skall natten följa stilla! —

Irmas blick fördunklades. — Och ni doktor — sade hon sakta — skall ni stanna kvar och bistå mig, såsom ni gjort det med henne.

Berg bleknade: — Innan öfverstinnan sjuknade, blef jag erbjuden en annan verkningskrets — sade han långsamt.

— Ni ville säkert gå för min skull — orden kommo fram nästan tvärhuggna, mot hennes vilja.

— Kanske ni kan tänka er in i min belägenhet, fröken von Nordheim — i längden torde den nog blifva ohållbar. —

— Doktor Berg — hennes röst skälfdde lätt — ni sade mig engång, att jag icke förstod hvad det var att älska, att kärlekens språk för mig var ett främmande tungomål. Nu är det icke mera så, lifvet har lärt mig det! —

Doktorn stramnade till. — Man får således lyckönska er — sade han kärft.

— Ja det beror på, därom må ni själf döma. Jag — jag har lärt mig att älska — er! —

— Irma — han stod tätt invid henne och grep hårdt om hennes hand. — Allting annat, men icke lek — jag kan icke uthärda det, mitt hjärta har redan gjort mig tillräckligt omak. —

— Tror ni inte, att ensliga dagar och långa nätter i ett sjukrum lärt mig något annat än lek och lust — jag har haft tid nog att tänka, att rannsaka mig själf och — här står jag nu med ett staccars klappande flickhjärta i min hand för er! —

— Jag tar emot det Irma — jag tar emot det

som lifvets allra dyraste skänk. Men hvad skall öfverstinnan säga? —

— Hon skall säga, Gud ske lof, nu är hon bunden vid Toivola med de starkaste band. Men din mor! —

— Min mor, hon skall hviska: — Gud signe den dotter, som jag längtat efter, sedan Moritz blef född.

Middagsklockan nere vid bruket slog tolf, och genom de stora fönstren i salongen strömmade solskenet i mäktiga flöden in på de två, som hand i hand slutit förbund för lifvet.

— Här skall vårt hem grundas — sade Irma. —

— Därnere skola vi verka tillsammans — undrade han — och som solskenet i dag skall vår väg gå mot ljuset.

— Excelsior — sade hon sakta.

KIMITOPROFILER.

I.

Träd fram ur minnets värld, vördade skugga, du ädle, som i din harmoniska personlighet förverkligade den sannskyldige själaherden.

I mannaålderns fulla kraft — han var född 1801 — tillträdde prosten F. Kimito pastorat 1845 samt slutade ock där, obruten vid ej fyllda sextio år, sin af rika initiativ, storslagen hjälpsamhet och energisk handlingskraft utmärkta lefnad. Ty en handlingens man hade han städse varit ända från ynglingaåren, då han, en obemedlad prästson, genom flit och informering sträfvat fram till universitetet, till magisterkransen och doktorshatten.

Såsom tidigare skolman i Åbo och notarie vid domkapitlet därstädes, hade han också där blifvit anförtrodd och medhunnit många kräfvande värf, innan han — längtande efter landtlifvets frid — sökte sig pastorat.

Här fann dock hans verksamma ande ett alltför stort arbetsfält, för att den skulle tillåtit honom att slå sig till ro. Folkets läskunnighet behöfde höjas, upplysning meddelas på olika områden och det komunala lifvet från åldrade spår inledas på nya vägar. Man hade ej särskilda »råd» och förtroendeposter den tiden vid socknens styrelse, och en man som prosten F. ansåg sig själfkallad till bistånd äfven å detta, från hans prästerliga kall

skilda område. Äfven var han, som vid början af sin bana stått i beråd att egna sig åt läkaryrket, den som på orten företrädde såväl kommunalläkarens som lands-apotekarens värf. Hos honom tog provincialläkaren vid sina årliga resor in, och åt den upplyste och mångerfarne prosten gaf han sina förordningar angående den medförda medicinen och patienterna inom socknen.

Man bevarar ännu en liten anekdot från denna hans praktik: huru han, för att locka en motsträfvig patient, själf först sväljde en sked af den bäska mixturen, som var nödvändig för den sjukes återställande. Ett litet drag af den godhet, som skönt förmildrade hans manligt fasta karaktär.

Såsom själaherde ägde han stora gåfvor i klar textutläggning jämte vårdadt språk och vacker organ, som förenades med ett synnerligt värdigt uppträdande och en sonor mässröst.

Men såsom alla framstegsmän, dessa, som i viss måtto kunna sägas lefva före sin tid, kunde prosten i sin verksamhet för befordrande af allmänt väl inom socknen icke förblifva utan motståndare. Hans nit betraktades som onödig ifver, hans bästa förslag förkastades som dårskap, och hans ideella uppfattning af upplysningens välsignelse och en vidgad lifssyn äfven för kvinnan missförstods med ovilja, ofta med hätskhet.

Törnen ströddes på hans vandringsväg, och misstroendet förmörkade den, men utan klagan, med öppen blick och stor själfbehärskning gick han fram där plikt och samvete bjödo honom gå,

trygg i sitt rena medvetande av att hvad han velat var fritt från själfviskhet och egoistiska motiv, och när han skördades af dödens lie i sin fulla lifsverksamhet — han afled nämligen i hjärtslag efter en ansträngande gudstjänst med konfirmation — hördes hans forna antagonister ännu åratal efteråt yttra: — Man hade med naglarna velat gräfva upp grafven, om detta förmått återgifva oss honom.

De hade insett hans värde, men tyvärr — såsom det ofta plägar gå i denna värld — för sent.

Det prydliga och i allo välinredda och varma karaktärshuset å Kimito sockens prostgård blef kort efter prosten Fs ditflyttning och under hans noggranna öfverinseende uppfördt. Jordbruket å gården utvidgades och förbättrades äfvenså, ty äfven häråt sträckte sig den outtröttligt verksamme mannens omtanke.

Likasom sin far — äfven han prästman — höll prosten F. en skyddande hand öfver fattigdomens hydda och anskaffade under svåra nödår af statsmedel arbetsmaterial, som han efter pröfning utdelade åt de mest behöfvande, hvilkasålunda genom egen flit kunde förskaffa sig dagligt bröd. Ingen nödlidande gick för öfrigt ohulpen från hans dörr — han var faderlösas och änkors stöd, och i sin hjälpsamhet mot de arma biträdde han troget af sin liktänkande maka.

Om socknens åldriga tempel, där han så ofta talat till församlingen, hade han ock omsorg och önskade anskaffa därtill en orgel; han skänkte första grundplåten till detta företag, men då or-

geln's toner genljödo under de gamla hvalfven, sof prosten F. redan sin sista sömn på den skuggrika grafplats han själf åt sig utvalt å socknens grafgård. Denna grafgård, som, tidigare alltför inskränkt, genom hans tillgörande blifvit förstorad och sedan af honom invigd på ett så högtidligt sätt, att de som närvaro sedan aldrig kunde glömma den värdighet och det höga allvar, hvarmed han utbad sig den Högstes högn öfver de dödas sista hvilostad.

Såsom konfirmationslärare var han synnerligen framstående och af sina läs barn högt värderad. Mången minnes ännu med tacksam vördnad den högresta gestalten, där han stod framför Herrans altare och begynte gudstjänstens inledningsord med sin välklingande stämma. Ett vackert omdöme om hans personlighet må här ock finna rum: »Till sin karaktär var prosten F. i grunden ridderlig, i umgänget afskydde han all slags kryperi, men var »hedersam» mot hvar man, hög som låg.»

Att han var öm make, kärleksfull familjefader och trofast vän torde knappt behöfva bifogas, för att fullständiga den helgjutna bilden.

Såsom bevisande, att likväl mången inom socknen förstått uppskatta honom, kunna följande verser *) vid hans bår anföras:

»Ja, han är borta, eken i vår bygd,
Som vidt omkring sin kronas skugga sträckte.

---

*) Författade af dåvarande kapellanen i Kimito, sedermera prosten i Nakkila, J. E. Åberg.

Den starka anden flytt för dödens fläkt,
Som eken stundom bräcks af nordanstormen.
— Se, brustet är det starka varma hjärta,
Ut ur hvars djup i tempelhalvfvets skygd
Nyss ordet flöt och lärde tro och dygd.

Ja, han är borta från det folk, hvars väl
Hans rika ande och hans starka själ
I fjorton år här verksamt har befrämjat.
Oss återstår en plikt: Att högt erkänna
Hans nit, hans kraft, hans drift och starka vilja
Att verka för det nyttiga och goda.
— Stig fram, du fattige och du som tryckt
Af sjukdom, plågor, sorger eller nöd
Hos honom sökte tröst och råd och hjälp,
Stig fram och vittna, säg om nånsin du
Kom utan tröst och råd och hjälp tillbaka».

Såsom utförd af dotterlig hand torde kunna
förklaras, att denna profil är tecknad på gyllene
grund.

* * *

II.

I Åbo Tidningar N:o 33 1840 läses:

»Anna Maria Benedikta Hirn, dotter till Kontraktsposten Gabriel Hirn med dess fru Hedvig Charlotta von Hellens, afsomnade i Herranom den 13 April 1840 å Kimito prestgård uti en ålder

af 19 år, 10 månader och 2 dagar till ömmaste förlust för djupt sörjande föräldrar, 6 syskon, mostrar och vänner. Hennes intellektuella och religiösa bildning utgjorde föräldrarnas gladaste tankeämne i tiden och lifvar ännu det saligaste hopp för evigheten.» —

Såg du någonsin hennes profil, där den hängde i ram på väggen? Den höga pannan, den fint formade näsan och munnen med de svällandeläpparna. Håret var uppsatt efter tidens mod, högt på hufvudet med en vidunderlig taggad kam. Det var bilden af Netta Hirn en ung filcka skördad i lifvets vår, älskad, ja, dyrkad som få, med de rikaste möjligheter, fägring, förstånd, själsadel; men att teckna en sådan ungmös lifsbild, så tidigt bruten att knoppen knappast hann slå ut till blomma, är som att söka spår i yrsnö.

»Hon kom, hon gick lik vårens fläkt,

Med blomman släkt, i morgonväkt».

Hälsad med jubel vid sin födelse, var hon städse ömt omhuldad i sitt hem. Man märkte tidigt hennes rika gåfvor och snabba uppfattning samt vackra sångröst, och anletsdragen utvecklades till sällsynt skönhet. Håret var mörkt och ovanligt rikt, så att det i tunga flätor låg viradt kring det välbildade lilla hufvudet, hyn skön, ögonen djupblå, innerst allvarliga och tankfulla.

Ty, älskad och lycklig som denna unga varelse var bland de sina, låg där i dessa ögon en underbar

långtansfull blick, som om de skådat icke jordens fröjder utan en aningsfull värld, högt öfver molnen. I syskonkretsen var hon nästan afgudad, hon var deras ideal, deras föresyn, den som kunde allt, bättre än någon af dem; men aldrig steg en afundsam tanke upp hos dem, ehuru hon af föräldrar och öfriga anförvandter, såsom af vänner och grannar, ständigt blef föredragen och lofprisad. Orsaken härtill var främst hennes egen rena karaktär, såväl som hennes stora anspråkslöshet, som aldrig lät fåfänga eller egenkärlek vinna insteg, sedan ock hennes innerliga ömhet för de sina. Hvad hennes flickhjärta kanske drömde om kärlekens sällhet, det behöll hon innerst i sin slutna själ, men ingick på de egnas böner en förbindelse, dock ej till en början bekantgjord utom familjekretsen.

Fästmannen var af föräldrar och närmaste högt värderad såsom en rikt begåfvad och framstående prästman, men huruvida hans karaktär ägde alla betingelser för att stadfästa en ungs kvinnas lycka och hjärtefrid — må lämnas därhän. Traditionen hvisskar, att det unga hjärtat tyst led under trycket af ett maktspråk i kärlek, pålagdt af den älskandes vilja för hennes framtids väl, och att detta tryck betog henne lifslust och lifskraft. Det var i forna dagar icke så sällspordt att dö af ett brustet hjärta.

Gud allena, som läste i hennes innersta, visste hvad som rörde sig i den jungfruliga själen, men tyst och omärkligt tycktes ett tärande ondt nalkas,

för att till en början helt smygande undergräfvade det blomstrande lifvet. Ingen i hemmet anade, att sorgens skugga långsamt men säkert sänkte sig däröfver, att dödens iskalla hand oeftergiftigt sträcktes mot det dyrbaraste i huset, den skönaste äkta pärlan.

Vågade hon hviska om att hon led? Knappast, ingen skulle ju ens velat höra ett ord ditåt. Netta skulle vara sjuk, hon den unga, den glada, rosen i blomning och hemmets solsken, och så led hon, teg för att icke bringa de kära smärta, teg och bar tyst sina kval, medan det hemska bröstlidandet förde henne långsamt men säkert till grafvens rand.

Natt efter natt låg hon i ångest, dag efter dag steg hon upp med leende mun och feberns heta rosor på de fina kinderna — aldrig en hvilostund, aldrig en klagan, blott blida ord, ett gladt löje och en munter visa till att skingra de moln som kunde stiga på hemmets himmel.

Det finnes mången gömd hjältinna, som dör utan berömmelse — hon var i sin kärleksfulla själfbehärskning en.

Men en morgon — en morgon, fasansfull i de eignas minne — steg hon upp för sista gången, log sitt strålande leende mot vårdagens sol, sjöng ännu en gång en glad sång vid pianot i salongen och gick till bords med familjen. Då kom budskapet, stum och ensam smög hon bort och sjönk på bädden likt fågeln, som, då kvällen stundar, lutar hufvudet mot vingen — här andades hon utan ord och klagan ut sitt unga lif. Sagan var all.

Förstenade af sorg och häpnad stodo de efterlevande kring dödslägret, där hon hvilade bleknad och kall, med den långa mörka hårflätan släpande mot golfvet.

Hvad hade då händt? Var hon död, hon som tycktes äga lifskraft för dem alla, lifvet i deras lif, det käraste i världen! Ingen af dem kunde fatta det, kanske knappast när jorden föll tung på den kista, som inneslöt så mycken ungdom, fägring och hopp.

Långt efteråt fann man i den dödas psalmbok mången vers i döds- och begravningspsalmerna understruken — det var hennes afskedshälsning till de kära, som hon ej velat bedröfva med dödstankar, men tillika ett vittnesbörd om hvar hennes själ sökt och funnit tröst i det lidande och den längtan hon bar på utan att ge luft i ord. »Kärleken är starkare än döden», heter det, men från denna stund slöto de kvarlevande systrarna ett fast förbund, att döden aldrig mer för dem skulle vara en förvisad gäst, att de skulle göra sig förtrogna därmed och fritt tala därom, samt sålunda genom hjärtligt deltagande hjälpa hvarandra på lidandets pilgrimsfärd, detta till minne af henne, som deras gränslösa ömhet ålagt att ensam genomkämpa sitt unga lifs sista strid.

Deras framtidsöden gäfvo dem ock rika tillfällen att påminna om detta löfte. Bland Z. Topeli »Hågkomster» i hans »Nya Blad» finnes några rader, hvilka mer än något annat teckna den unga bortgångnas bild.

»En gratie var du, icke af konsten mejslad
Men vuxen fri ur naturens friska sköte.
En fläkt i blommor, doftande omedveten,
Hvar gest behag, hvart leende ungt som våren.
— O att det sköna solsken i mörka ögon
Var dock för glödande för den unga våren.
O att det varma, älskande barnahjertat
Var dock så sjukt af de tyst begrafna sorger.
Din famn var sträckt som en blommas stjolk mot
lifvet,
Ditt väsen var som en enda bön om kärlek,
Och då kom natten öfver ditt unga hjärta.
Sen när han ljusnade i en evig morgon
Var stängeln bruten!

* * *

Åbo Underrättelser 2 Maj 1840.

Vid Anna Maria Benedikta Hirns jordfästning
i Kimito kyrka, den 22 April 1840
af en vän.

En herrlig länk i hulda Syskonringen
Brast af — i ljusglans uppå englavingen
Hon svunnen är, och öfver Himlens lott,
Som ökad del bland Englaskaran fått,
Ej jorden klaga; men ej sakna får
Den goda! med en minnets tår;
Ty genom tåren hoppet ber så troget!
Du hulda Far, du hulda Mor! ren moget
Var hjertat hos er älskling, det är tröst
Att huldrikt slutet till Allfadrens bröst

Den tidigt skördade nu fridfullt hvilar.
Till eder alla tankar tacksamt ilar
Helt visst derifrån, hvarthän Hon mogen gick
I enkel storhet som dess lefnadsbana,
Med tro och hopp, en herrlig segerfana,
Och bönen för sin rena vandel fick.

Vid en ömt älskad sisters graf den 22 April 1840.

Farväl, Marie! Farväl för sista gången.
Vi dig ej mer mot våra hjertan trycka få.
Du är från oss till bättre verldar gången,
Dit ej vår smärta, icke våra tårar nå.

Slut är din plåga, ren en Engel vorden
Du från din sällhet blickar vänligt till oss ner.
Guds engel nu, en Engel ren på jorden,
Om tröst för dem, i sorg du lemnat, säkert ber.

För god för jorden, därför tidigt mogen
Du var för Himlen, snart sitt lån den återtog,
Blott alltför snart för oss, ty städse trogen
Din Himlabrudgum lefde du och led och dog.

Så skön som liljan, oskullfull som denna,
Du växte opp till vårdares och vänners fröjd,
Nu kall och vissnad — smärtans tyngd de känna,
Du föll förrän din vårsol nått sin middagshöjd.

Lugnt var ditt lif, ej rikt på många öden,
Likt späda blommans i en skuggig stormfri dal.
Din lefnad klar som Himlen var, då döden
Dig tog; ej skymde moln din gång till Ljusets sal.

Djup är vår smärta, vi dock ej missunna
Dig sällhet, ro och frid, som ej kan blomma här.
Men att dig icke sakna, vi ej kunna;
Du var oss alltför dyrbar, älskad, kär.

Så slumra roligt, du som hamnen funnit
Och evigt lefver säll, långt bortom tidens haf.
Du tidigt livvets gåta lösa hunnit,
Men herrligt blomma minnets rosor på din graf.

Haf tack för hvad Du gaf oss genom henne,
O, Fader! mottag nu vår älskling i din famn!
Gif tröst åt oss, som sorgen bittert bränner!
Du gaf — Du tog — välsignadt vare städs
Ditt namn.

* * *

III.

Vi kände henne alla under den förtroliga benämningen »moster Mina», men i socknen hette hon förstas mamsell F. och bodde som värdinna på eget hemman i Engelby by. Fadren hade varit länsman, och fyra döttrar hade vuxit upp i hemmet, hvaraf två träd i gifte och den yngsta, den milda, goda Mari dött ogift, efter en ändlös förlofning — som aldrig ledde fram till altaret — med sockneadjunkten Petrenius.

Den myndiga moster Mina var således ensam kvar att styra och ställa om hus och gård, en liten fetlagd, ytterst kolerisk gumma, alltid klädd i hemväfd bomullsklädning, så kallad »rock»-fason,

och öfver det tunna håret en »negligé», knuten under dubbelkakan och med brokiga bandrosetter vid öronen. Hemmet var i allo ålderdomligt, huset rödmåladt, med en genomgående farstu och två större salar på ömse sidor därom. På stället hade i årtionden hållits tingsgästning, och i salen till vänster sammanträdde höga rätten, medan de två små kamrarna där bortom beboddes af domaren och hans biträden.

Till höger hade man hvardagssalen — familjens allt i allo — så enkelt ställde sig lifvet i forna dagar. Vid fällbordet nära dörren till förstugan serverades kaffet och matmålen, i skänken bredvid förvarades porslin och glas. I motsatta hörnet stod en uppbäddad tvåmanssäng för mera bekanta gäster, och mellan fönstren framme i rummet soffan, kantad af dynor, stoppade med hår och beklädda med rödrandigt bomullstyg.

Ett par tre bord, målade pinnstolar och en tvåsitsig gungstol med läderdyna bildade jämte soffan förmaket, och bakom en med blått tapetpapper klädd skärm borta vid dörren till köskammaren stod värdinnans hvilobädd.

Men trots allt detta var salen rymlig nog, om än något låg i tak och mörk till följd af de blott tvenne små fyrrutiga fönstren, och, hur som helst, här rådde hemtrefnaden i alla fall. Kom man från vinterkylan, slog en angenäm värme en till mötes, lika varm som den oändligen gästfria värdinnans välkomsthälsning, där hon med fladdrande mössband hastade sina främmande till mötes.

Hennes nästa omsorg gällde undfägnandet, också ett gammaldags drag, ett utslag af forna tiders enkla men äkta gästvänskap och välmening, men här måste vi stanna ett ögonblick, eftersom det på tal om »moster Mina» är alldeles omöjligt att gå förbi hennes faktotum och högra hand, tro-tjänarinnan Karolina.

Klart och tydligt har hennes bild etsat sig in i minnet, den långa raka gestalten, håret lätt vågigt, hyn blek och bröstet under den snygga korslagda bomullsduken insjunket. Karolina hettes lungsiktig och höll sig mager som en stör, men torde dock hunnit åttiårsåldern. Pålitlig, snygg och trofast, var hon urbilden af forna dagars tjänarinna.

Från sina gäster, hvilka i dörrknuten pålsade af ytterplaggen — någon tambur förekom naturligtvis icke — vände sig nu den af ifver smått flåsande värdinnan till Karolina med order om kaffet. — Och kom ihåg, att det skall vara godt — hette det — eljest så — du är dödens barn Karolina. —

Ordern gafs och mottogs lika allvarligt, men huru det ryckte i ungdomens mungipor, kan lätt förstås, då denna grymma dom alltid regelbundet följde på kaffetillsägelsen.

Och kaffe kom det, både godt och starkt på den lackerade brickan i de gamla men välhållna svartblommiga kopparna och den svartlackerade gräsddsnipan, de likasom tallrikar och porslinsfruktkorgarna troligen stammande från den gamla, i Finland längesedan utdöda Oxenstjerneriska ätten,

efter hvars sista medlemmars — två åldriga systrar — död hållits auktion å deras innehafda Mainiemi säteri i Kimito, hvarvid dåvarande länsman F. inköpt diverse föremål. Hos moster Mina hölls noga uppsikt över all husets egendom i löst som fast, och förmaningen till Karolina angående kaffets förträfflighet gällde säkert äfven aktsamheten vid serveringen däraf, ehuru de finaste pjäserna ingalunda kommo fram i hvardagsbruk, utan blott vid högtidliga tillfällen, exempelvis tingsmiddagen, då höge lagman själf presiderade vid festbordet.

Bakom gafvelfönstret i salen fanns en liten, tämmeligen förfallen trädgård med knotiga äppleträd och stickelbärsbuskar, hvilkas små, men söta bär barnen väl kände och värderade.

Huru svalt kändes det icke, att en het sommar dag från solgasset ute på landsvägen träda in i den alltid skuggiga, låga salen, där fönstren stodo öppna och de enkla trådtyllsgardinerna sakta fladdrade i den ljumma vinden. Man såg ju också, huru välkommen man var, och allt hos moster Mina var äkta, i hat som vänskap var hon uppriktig och uthållig.

Hon kunde exempelvis i årtal för en obetydlig orsak, ett enfaldigt skvaller, som sårat hennes rättskänsla, lefva på krigsfot med sin närmaste granne, boende tio steg från hennes egen gårds grind, ja, så att hon ej ens låtsade om hennes tillvaro, ehuru de kanske hvarje dag nödtvunget kunde mötas.

Men å andra sidan var också hennes vänskap äkta — ingenting kunde förvanska den — gedingen var den som renaste guld och höll ut i alla skiften intill döden — det var kanske gummans vackraste sida, denna trofasthet mot gamla vänner, ty en viss skärpa och kärfhhet fanns det nog som bottensats i hennes redbara karaktär, en viss benägenhet att se grandet i nästans öga förstöradt till en bjälke.

Sin gård skötte hon duktigt och höll efter tjänstfolket med vaksam omtanke, tiderna voro billiga, men landtbrukaren höstade ej heller in några kapital, och moster Mina fick nog hålla hårdt om slantarna för att få debet och kredit att gå ihop. Sedan kom ålderdomen med trötthet och slappnade krafter. Moster Minas lifsljus började brinna med allt mattare låga; sinnet mjuknade och böjdes till försonlighet, och när, som det står i psalmen, »döden kom och vände om det bleka lifvets fackla», var allt frid kring den gamlas sista läger, där vänskapen tyst nedlade en sista tack-samhetsgård.

Moster Mina var en af gamla stammens folk, dugande, redbar, om ock ensidig och trångbröstad: man saknade vyer på den tiden, kretsen omkring en var trång, och utom den kom man sällan, men det fanns segt virke och kärna hos dessa gamla, därför må en senare tid hedra deras minne.

IV.

Innan jag lockar fram nedanstående profil på den synliga bakgrunden, måste jag nämna hennes mor, Reku-Lotta kallad, och fadren, fänrik Hemanus, som under 1808—9 års krig kommit till orten och sedermera, efter taget afsked ur tjänsten, stannat kvar samt förenat sina öden med en dotter till länsman F. i Engelsby.

Hans föregående lif torde varit nog så romantiskt, och det går en gammal sägen om att vår store forskare M. A. Castrén uppe i Archangelska guvernementet skulle träffat en finska, dåmera en polismästares fru och vacker och begåfvad, som sades varit Hemanus' frånskilda första hustru. Denna fru hade bevisat Castrén stor gästvänskap samt äfven varit honom nyttig i fråga om hans forskningsändamål. Vare därmed huru som helst, så hade fänriken i fråga emellertid här på den nya hemorten lyckats bedåra ett annat kvinnohjärta och som maka hemfört den vackra och glada Lotta F.

Paret bosatte sig sedermera i Reku by, där fänrik Hemanus, numera ett slags vicelänsman, inköpt ett hemman.

Om honom och hans karaktärsegenskaper känner man föga, han var ju icke heller ortsbarn, men så mycket bekantare var den kvicka munviga och oförbränneligt glada »Rekunåden», som en skämtare nämnde henne, med sina litet råa manér och sin flinka tunga, som skonade hvarken vän eller

ovän, men hade likasom privilegium på att löpa fritt, emedan alla voro vana vid hennes obetänkta yttranden, hvilka vanligen blott affärdades med ett leende, eller ett godmodigt ursäktande: —
Bara Lottas prat. —

Ytterst arbetsam i trånga ekonomiska villkor, hvarunder hon ofta handgripligen deltog i gårdens skötsel, såsom vid tröskning och annat grofarbete, afled hon, blott efterlämnande en dotter, kring hvars regelbundet vackra profil denna minneskrans vill utgöra ramen.

Klara Hemanus, detta namn kände hela socknen väl till, särskildt i senare år, då postkontoret blef inrymdt i samma hus, där hon bodde på undantag efter hemmanets försäljning, och såsom barnfödd på orten och med stor personkännedom torde hennes medverkan vid postarbetet ej kunna anses ringa hvarken för anstaltens föreståndarinna, med hvilken hon slöt en trofast vänskap eller för de besökande, hvilka tack vare hennes medverkan fingo många illaskrifna adresser uttydda och trassliga brefförhållanden klargjorda.

Efter modrens frånfälle bodde »mamsell», som hela gården benämnde henne, fortfarande kvar i hufvudbyggnaden i en liten lokal på kök, sal och kammare med ty åtföljande trädgård och en anspråkslös sytning. I detta »pigeri», en gammal flickas lilla fridfulla ålderdomshem, framlefde Klara Hemanus hela sitt återstående lif som ett sannskyldigt original, och här slumrade hon äfven stilla in i döden.

Såsom ung var hon en synnerligen vacker och ståtlig företeelse, håret mörkt, hyn ren och frisk och ögonen sällsynt granna, uttryckande stor intelligens; munnen var välteknad med ett smått spotskt och lätt satiriskt drag kring de något tunna läpparna. Gestalten var reslig och smärt intill åldern och hållningen käck med lätt gång och någonting utmärkande raskt i sätt och skick. Detta var morsarf likasom det lifliga lynnet, som lätt brusade öfver.

Tack vare sin naturliga begåfning och sin snabba uppfattning kunde Klara Hemanus med stor lätthet röra sig i olika kretsar. Att se henne bland de förnäma på orten, »Kimitonoblessen», som på hennes tid nog lät tala om sig, var intressant; artig i yttersta grad, men tillika medveten om eget värde, visade hon, att hon synnerligt väl hade reda på den ställning hon intog gentemot dem. Bland nära vänner och grannar var hon språksam, kvick och som man säger rolig — sade kanske något för högljudt ut sin mening och kallade rättframhet, hvad som mången gång hellre borde nämnts ogrannligheten — hon hade dock äfven ärft en viss andel i Reku-Lottas privilegium att få tala fritt.

Med folket och underklassen i allmänhet, stod hon på förträfflig fot, förstod deras uppfattning och att se saker och ting från deras vanligen konservativa ståndpunkt. Talade ock ledigt folkspråket, den genuina så kallade Kimitosvenskan.

Tillgångarna i hemmet hade, som ofvan antydts,

alltid varit knappa och icke tillåtit någon skolbildning för husets dotter, hvarför denna undervisning inskränkts till läsa och skriva, jämte all slags kvinnlig handslöjd.

På detta område uppnådde hon också en sällsynt skicklighet både i fråga om väfnad och gröfre linnesöm, men förnämligast i broderier, dem hon utförde mot betalning vid det svaga skenet från från ett hemstöpt talgljus. En omständighet, som ganska säkert föranledde den ögonsvaghet, som på ålderdomen försänkte henne nära nog i mörker.

Ett ovanligt godt minne gjorde henne som äldre till en levande krönika för det yngre släktet — skarp intelligens jämte ovanlig läslust för allt som kunde öfverkommas i den vägen hade förenat sig om att göra Klara Hemanus till en själfbildad kvinna med godt omdöme i många, ej blott praktiska, utan ock teoretiska frågor. Därjämte var hon i alla husliga värf synnerligen förfaren — hvem minnes ej från barnåren den långa raka gestalten framför spiselhärden i hennes lilla kök, sysslande med elden under kaffepannan, som alltid sattes på, så snart en gäst trädde in genom dörren.

Och gäster hade hon från när och fjärran Reku låg ju alldeles invid stora landsvägen genom socknen, därför lämpade det sig så bra för alla förbifarande att vika in, ja, det upptogs till och med ganska illa, om man ej följde inviten från vinkande händer i fönstret bakom de blommande krukväxterna.

Värdinnans gästvänskap lockade nog äfven,

och hennes lustiga humor, men råkade man komma olägligt, som någon gång inträffade, tvekade hon ej att säga det rent ut; hvar och en kunde i sin tur få sin skäppa full, som ordstäfvet säger — men när stormen var öfver, log hon själf åt sitt brummande, bjöd på sitt rykande kaffe och någon historia för dagen, pin färsk, ty det var hennes specialitet. Hon visste allt om alla och ville gärna vara väl underrättad, men tige kunde hon också, om så fordrades.

Tog man henne från rätta sidan blef hon isynnerhet såsom allas »tant Klara» på äldre dagar betydligt mildare till tal och sätt och åldrades med värdighet, tåligt bärande den tunga pröfningen af synens aftagande, hvilket man dock ej kunde iakttaga på de intill det sista ännu vackra ögonen under den gröna skärmen hon alltid bar.

Beundrad som ung flicka, hade hon nog haft åtskilliga anbud, men gömde kanske i sitt stolta sinne någon drömbild, som verkligheten aldrig återgifvit — och så förblef hon ogift. Att hon ännu på äldre dagar afvisat friare, antyder anekdoten om hennes snarfyndiga svar på en anhållan om »att dela hans bröd», som af en mångfrestande herreman framstälts till henne. Detta svar lydde kort om godt: — Jag delar hellre min mors grötfat — härmed fick friaren låta sig nöja.

Att hon som gammal ofta lyckönskade det ogifta ståndet var allom bekant, och om hon haft en hjärtesaga med ty åtföljande besvikelse, hade hon varit stark nog att bära den med ett leende

på sin spotska mun. Manliga vänner hade hon flere och förstod att dela deras intressen som en god kamrat. —

En af dem, en hög officer, påminte henne, då de som gamla råkades, om detta goda kamratskap och sjöng därvid en lustig strof, som tydliggjorde för dem båda framfarna dagar:

»Klara, steker du sill?

— Nej, jag steker kakal

Stek hvad katten du vill,

Bara jag får smaka.»

Hjälpsamhet var hos Klara Hemanus ett utmärkande drag, hon sträckte den ofta till yttersta gränsen och drog hellre in på egna enkla behof — åt till exempel rågröd och kokt potatis eller ärtsoppa, istället för kaffe med hvetebröd, som var hennes älsklingsföda, för att ej behöfva svika en vän i nödens stund eller en behöfvande nästa. Hos henne hade munnen lärt den äkta konsten att rätta sig efter matsäcken.

Glansfullt uppträdde hon som värdinna på Pigeros stora festdag, Klaradagen, den 12 Augusti. I det lilla hemmet samlades då socknebor från när och fjärran, och kaffepannan flödade. För alla hade »tant Klara» ett vänligt ord och ett hjärtligt välkommen, och särskildt skockade sig ungdomen kring henne, stundom äfven med sång till hennes ära, där hon fägnasamt glad stod i dörren i sin enkla dräkt med en svart spetsfästning på

det tidigt silfverhvita håret, i två bucklor fäst öfver öronen.

Hon såg prydlig ut ännu som gammal, det medgäfvos alla gästerna.

Hela hemmet var för resten en lämplig folie till hennes person — alla möbler i sal och kammare voro hvitlackerade med förgyllda ränder, sofforna hade dynor med rosigt glans-kattun, och den lilla storbukiga byrån med spegelchatullet, orneradt af röda rosor, prydde väl sin plats. En hvitmålad chiffonnier, ett antikt hörnskåp med en vacker spegel däröfver intog ett hörn i gästkammaren, så var där Moraklockan och pinngungstolen, för att ej nämna alla taflorna på väggen — de främsta porträtt af Gustaf III och Sofia Magdalena i guldramar, samt »Hagars fördrifvande» och Susanna i badet — utförda af någon sockneartist i olja.

Alltid stodo blommande växter på fönsterbräderna bakom de knutna gardinerna, tant Klara hade ovanlig tur med krukväxter, det var hennes trädgård, när snön täckte jorden. I hörnkammaren, där den uppbyggade hvita sängen alltid gästfritt mottog någon främmande från långväga ort, hängde äfven ett i olja måladt porträtt i oval guldram af en man i gammal svensk militäruniform, det föreställde fänrik Hemanus i yngre år, och var han, enligt hvad bilden utvisade, en rätt prydlig karl.

Att tant Klara bland sina många sysselsättningar kunde räkna barnaundervisning, hörde ej till det ovanliga. Tvärtom hade hon varit en erkändt

dugande lärarinna, hvilket intygas af forna elever, hvaraf åtminstone en under hennes ledning på fem veckor inhämtade långkatekesens fem hufvudstycken, ett ganska vackert rekord för en sjuåring och ett talande bevis för tant Klaras pedagogiska förmåga.

Det lilla trefna hemmet är nu sedan åratals öde, ett minne blott, såsom värdinnans egen originella person, och mången vinter har redan snöat, mången sommar blommat öfver hennes graf på den stilla kyrkogården. Men glömd är hon ej, tvärtom bevaras hennes bild af mången i trofast hågkomst.

Otaliga bon-mots lefva än från hennes länge-sedan stumma läppar, ekot från en aldrig död humor, som spred sitt blida skimmer öfver en enslig och mången gång bekymmerfull lefnadsstig. Det är godt att få minnas det vackra och ljusa hos de bortgångna med glömska af vidhållna fördomar eller trångsint konservatism och af vänliga ord och goda leenden foga samman en minnesgård, som förgängelsen aldrig kan nå.

V.

Att resa i forna dagar hade allt sina besvärligheter. Inga ångbåtar kilade från vår till höst mellan skärgårdens löfklädda holmar, och inga bantåg susade fram genom de ensliga bygderna. Man fick se till huru man kunde komma fram efter bästa förmåga.

I inlandet kommo de gamla resvagnarna från förfädrens tid väl till pass, de rymde både barn och blomma, läderkappsäckar och matsäcksskrin, och om vintern åkte man i täcksläde efter spann på de smalare vägarna. Hvad skärgårdssocknarna angick, hade man där sina båtar, både med segel och rodd, men en resa till den oftast aflägsna staden hade i alla fall sina svårigheter, kräfde åtminstone både tid och omtanke.

Några handelsbutiker fanns det denna tid icke i landsbyarna så som i våra dagar, hvarför allt som behöfdes för hem och hushåll måste anskaffas från staden.

En resa dit eller ett stadsbud var därför en viktig tilldragelse, och husmödrarna gingo hela veckor förut med grubblande miner och tecknade upp hvad som skulle köpas, från ett knappåls-bref och en bunt »padu»-band till kaffesäcken och sockertopparna, för att icke tala om tyget till »döttrarnas» klädningar eller kära fars surtut. Sömmerskor och skräddare fanns alltid tillgång till hemma eller i omgifningen.

Vanligen var det husfadren själf, som skulle resa, värdinnan hastade då att ställa i ordning en rundlig matsäck, där hvarken gräddost, hemrökt skinka eller dito tunga saknades, jämte det feta landssmöret och limpbrödet, nedsköljt af en bägare svagdricka och ett litet glas hemmabrändt bränvin, som då för tiden sällan saknades i reskantinen.

Sedan nu alla dessa förberedelser afslutats,

gällde att praktisera sig till stranden, där den vidtalade skepparn låg och väntade med sin skuta, en stor klumpig farkost, som rymde både folk och resgods i oändlighet. Stundom hände också att en sådan båt fördes af en kvinna. En af de mest kända på orten benämndes af alla när och fjärran »Ryssbacks-Kajsa» — ett namn, härledande sig från torpet i backslutningen, där hon hade sitt hemvist och där ryska soldater under någon träffning på sjuttonhundratalet sades vara jordade. Mer än mången annan gjorde hon skäl för benämningen original, den långa, magra, karlavulna kvinnan med sin af väder och vind brynta hy och sitt kommenderande röstorgan. Hennes herre och man, ja, honom nämnde ingen, men madammen var en betydande person, såsom kapten på egen skuta, där hon allena var den rådande och mot bestämd hyra fraktade både folk och fä — det senare dock inskränkt till en och annan korg med hönor och kycklingar eller en slaktad kalf.

Huru många passagerare denna resan, inte flera än tio kanske, nämndeman i Skälböle med tre tunnor råg, mor i Hulta med en halt tupp och några unga par på brudmarknad utom herrgårdsfolket akterut. Nu begynte embarkeringen. Själ stod madammen på akertoften och öfvervakade det hela med vaksam blick, rågen och den tyngre frakten slängdes i båtbottnet, men lika trygg stod skutan på sin bog, »ju mera last ju säkrare gång» — var styrmannens princip. Trygg och säker såg hon också ut, där hon stod i sin korta

hemväfda kjol, »hamlots»-tröja med korta skört och starka bäcksömsskor.

Seså nu var allt klart, nu hette det: — Sätt af! —

Karlarna grepo till årorna och rodde upp i vinden, och sedan bredde den tunga sjöfågeln långsamt ut sina af väder och år något mörknade och lappade vingar. »Ryssbackans» ögon hvilade pröfvande på dem, medan hennes vana hand stadigt omfattade roddret. Nu var resan börjad under de mest gynnande omständigheter, vackert väder och en laber vind, som sakta bar farkosten öfver den första fjärdens glittrande sommarvågor. Fram emot middagen styrdes mot land, en grönklädd holme, där eld uppgjordes vid stranden och kaffe-pannan sattes på. Detta var nog så angenämt första gången att rasta i gröngräset under alarnas skugga kring den välförsedda matsäcken, man kunde ju nästan föreställa sig hela seglatsen som ett lustparti i den väna skärgården, men då resan i verkligheten hade ett för de flesta efterlängtat mål, och dessa upprepade »landkänningar» förlängde uppnåendet däraf, började mången panna mulna, hvar gång kommandot skallade: »sätt i land». Så hände det ock, att när en frisk bris blåste upp middagstiden och enhvar i tysthet gladde sig åt att få vind i seglen, det kommenderades ett bestämdt: — Vi segla för bara fockar — just som brisen kom och kysste bogen. Ryssbacks-Kajsa var nämligen en försiktig amiral och förde aldrig båt eller manskap till onödig strid mot elementen,

men om också särskildt de unga knotade öfver gummans betänksamhet, som de afsides kallade »kåringpjunk», så funno sig dock de flesta trygga under hennes försiktiga »styrelse».

Voro nätterna varma och ljusa, kunde resan också fortgå utan afbrott, ty sömn räknade madammen vid rodret icke stort på, och sedan när dagen inbröt, huru härligt var det ej att se solen gå upp öfver de vida fjärdarna, ja, så högtidligt, att en nästan andäktig stämning grep hela båtlaget, medan det lysande klotet i sitt strålande majestät sände sin morgonhälsning kring haf och skär. Men nu var madammen kaffetörstig, och så bar det åter mot land. Det hörde nämligen till saken, att hvarje passagerare skulle bestå »en panna kaffe», som det hette, åt sällskapet i gemen och Ryssbackan i främsta rummet. Också hade hennes förmåga att inmundiga denna »bästa af alla jordiska drycker», blifvit ökad, och att kopparnas antal under dygnets tjugufyra timmar stego till fyrtio eller femtio hörde ej till det ovanliga.

Sålunda, i sakta mak och vindstilla med ideliga holmgångar, gledo dagarna bort, och brådtom fick man aldrig ha, ty »ingen hast» var Kajsas lösen. Själff satt hon oförtruten vid styrpinnen i ur och skur, rak som ett ljus och vaksam öfver skutans säkerhet. Det hände heller aldrig, att hon tog miste om kurs, eller stötte på grund, men så stod hon också hvarenda gång ett strömt sund passerades på båttoften och stakade farkosten med öfivad hand.

Slutligen, sent omsider, sedan seglen minst ett par dussin gånger dragits både upp och ned, årorna många slag blifvit anlitade och alla båtlagets kaffe-hurror tömda, gled man, välbehållen och glad i hågen, uppför den grumliga Aura å till resans mål.

Här hade Ryssbackan till passagerarnas bekvämlighet anslagit två dagars rast, hvarunder de med fog borde uträtta sina ärenden och köpenska-per. Hela färden var nämligen från begynnelsen grundad på gjorda öfverenskommelser, som medförde ingen besvikelse. Af intresse kan vara att antecknas, att priset för plats å skutan inklusive kaffeblusningen utgjordes af fyratio kopek för akterfolket, erlagdt vid embarkeringen, och femton dito för de öfriga, som fingo hjälpa till vid rodden. En tämmeligen dräglig betalning till och med efter den tidens värdering, men Ryssbackan var en reel kvinna och ingen »skinnare».

Naturligtvis hade hvar och en fötter under sig den korta tid uppehållet varade, och en sommar-dag har ju också nästan dubbla timmar, så att man något så när hann både med kommissions-notorna och besök hos vänner och bekanta, innan uppbrottstimman närmade sig. Den inföll vanligen mot kvällen och alla aktade sig att söla, ty Kajsa tålde ingen försumlighet härvidlag, isynnerhet om vinden var förlig och lofvade en vacker natt.

Och så blefvo alla resenärerna instufvade på nytt med korgar och byttor, kappsäckar och matväskor, och därefter styrdes varligt kosan

hemåt, samma stråt, där snabba, hvita ångare i våra dagar ila fram, brytande naturens frid med sina gälla signaler och hafvets spegel med sin slamrande propeller.

Nu går samma färd lätt och mödlöst på några timmar, men kanske gömde minnet flera hågkomster af skärgårdens fägring från dessa långturer i Ryssbackans lodja.

Det ligger nu många årtionden mellan denna flydda tid och vår — båtresorna togo en ända från den dag, då den första ångaren, gamla Tekla, begynte sina regelbundna turer mellan skärgården och Åbo. Ryssbackans anseende som skutskeppare sjönk ohjälpligen, och passagerarne sade mangrant upp, folket springer ju gärna efter det nya, isynnerhet när detta, som nu var fallet — var någonting odisputabelt bättre.

Det gamla båtskrovet låg i årtal uppe på strandslutningen vid ångbåtens landningsbrygga och hvitnade i solgasset, men i regnväder utgjorde det för mången ett välkommet skydd för vätan, medan man väntade på Tiklas ankomst. Dess slut blef att gå upp i flammor på någon fiskares härd, och förgäten slutade Ryssbackas-Kajsa sin gagneliga tillvaro. Ingen vet väl mer, hvar hon hvilat sina trötta ben under torfvan på de dödas gård, men minnet af ett Kimitooriginal må hugfästas på dessa blad, berättande för yngre slakten, huru man reste i forna dagar. Heder och tack åt den gamla styrmannen, som aldrig seglade sin skuta i kvaf.

EN KONSTNÄRSDRÖM.

Liten och späd var han, Tauno Korte, och såg undernörd ut. Att han kommit sig till en friplats i skolan, hade skett genom en ung lärares förmedling.

Gossens hem var fattigt, och egentligen var han fosterbarn hos ett arbetsfolk. Han hade emellertid i folkskolan utmärkt sig för ovanlig flit och gått ut med goda betyg, men i det praktiska lifvet var stackars Tauno omöjlig till det allra minsta värf.

Huru den ofvannämnda läraren fäst sig vid den lilla läsvurmen och fått honom in på den lärda banan, hör knappast till det märkvärdiga, sådana tillfälligheter inträffa ju alltjämt i lifvet.

Och nu satt Tauno lutad öfver böckerna och föreföll belåten, men terminen var ej förgången, innan hans beskyddare upptäckte, att all denna flit förblef så godt som utan resultat.

Där måste ju finnas någon orsak, och så beslöt han att uppsöka sin elevs hem och tala med föräldrarna. Han kunde ej förstå det, men den där bleka parfveln med korpluggen och de drömmande

ögonen med sin inåtvända blick intresserade honom ovilkorligen.

Så gick han enligt anvisad adress. Fann ett torftigt rum, en vårdslös, slarfvig kvinna och en försupen råbarkad karl, som surmulet, ja, gäckande besvarade hans frågor angående gossen.

— Tauno — ja visst fick han mat med dem, när sådan fanns i huset, ett påhäng var han, som modren, en fallen varelse, kastat på dem till försörjning. Så att herrn ren kommit underfund med hvad den odågan dugde till — ett försmädligt hånlöje upplyste de grofva dragen — nä, han för sin del hade inte packat slyngeln på skolan — det sade han ifrån — visste nog af hvad byke han var kommen hä hä hä — — — — —

— Godt — läraren brydde sig icke om att svara, tänkte bara på att under sådana hemförhållanden — svulten och illa bemött — hade Tauno visserligen svårt med läxorna, och så kunde väl ock läslusten mattas.

— Han duger inte till annat än att knåda bara — inföll nu hustrun och höll grinande upp en liten grå tingest för den främmandes ögon.

— Hvad skall den föreställa? —

— Det vet jag inte. —

— Något sattyg kantänka — brummade fosterfadren.

Men läraren tog lerklumpen och granskade den noggrannt, det var en bild, bilden af en liten krympling med förvridna händer och fötter, men öfver det blott lätt utförda ansiktet låg ett lif,

ett uttryck, som tycktes kunna berätta en hel historia.

— Får jag taga den hem med mig?

— Hjärtans gärna, härhemma ha vi mer än nog af pojkens skräp — och hon plockade fram hela och söndrade tupper och hönor, hundar, katter och andra djur, mer eller mindre utförda, men alla med ett något öfver sig, en lefvande fläkt, som slog betraktaren med häpnad.

Ännu samma dag kallade han gossen till sig, tog fram den lilla bilden och berättade huru han fått den.

Tauno stod först alldeles förstummad och ville ej förmås att tala, slutligen smälte goda ord isen, och han började berätta. Hurusom han alltid, ända från spädate år, roat sig helst med att leka med lera och försökt bilda de figurer han såg antingen omkring sig eller i sin inbillning. Huru dessa bilder likasom blefvo lefvande för hans ögon och utgjorde hans verkliga värld, där han först kände sig hemma och lycklig.

Gåtan var löst, nu förstod den unge pedagogen hvart gossens tankar gingo under skoltimmarna och att hans drömlif skymde bort det närvarande för honom.

Vänligt och lugnt försökte han tala med honom, sade, att han kanske en dag var utsedd till att blifva en konstnär, en skulptör, sådan han läst om i historien, men innan dess måste man lära mycket annat, hvarför han nu med största ifver och uppmärksamhet borde egna sig åt skolarbetet.

Gossen hörde noga på, och läraren, som märkte, att han lyckats vinna hans förtroende, uppmanade eleven att framdeles alltid vända sig till honom, då han behöfde råd och hjälp. Sist bjöd han honom på en stärkande frukost och lofvade honom äfven framdeles en likadan måltid hvarje dag under terminen, viss som han var, att kraftig mat betydligt skulle för gossen underlätta det intellektuella arbetet och stärka icke blott kroppen utan äfven själen.

Han hade också glädjen att se, att dessa förutsättningar voro riktiga och att Tauno med berömvärdt nit fortsatte sina studier. Framstegen voro väl icke i något ämne lysande, men dock tillfredställande, så att man i klassen ej hade skäl till missnöje.

Under somrarna tog magistern gossen ofta med på någon längre eller kortare utflykt, så väl till sjös som lands. Han var själf stor sportsman och hade ej emot en följesven, som med sin drömmareblick såg djupare in i naturens dolda verkstad, än han själf det kunde.

Så gingo åren, alltjämt bistod läraren sin skyddsling, och när han slutat skolan, fick han begynna en tecknings- och modelleringskurs. Nu var det, som skulle gossens länge tillbakaträngda böjelse brutit fram med förnyad kraft. Han gaf sig knappt tid att äta och sofva, utan arbetade dag och natt med sina modeller. Det fanns synbarligen stora anlag hos honom — det kommo lärarne här snart underfund med, man begynte in-

tressera sig för honom, och en och annan bidrog en smula till hans uppehälle under studietiden.

Slutligen kom den dag då kursen var slutförd, och Tauno Korte stod där med berömliga intyg på fickan och tusen planer i hufvudet, men inga resurser.

Åter tog sig hans vän an den medellöse, och efter många bemödanden kunde han på hösten samma år sända den unga konstadepten ut i världen till hans längtans mål, Italien och Roma.

Icke hade han mycket af denna världens gods och guld i sin fattiga ränsel, men utom konstnårsfebern, som ständigt brann i hans blod, kunde Tauno någonting annat — försaka — försaka till det allra yttersta.

Något främmande språk talade han ej heller, men från skolkurserna mindes han så pass mycket, att han kunde reda sig, och så utrustad begaf han sig åstad med hjärtat klappande af tusen djärfva förhoppningar och fantasirika ideér. Då och då kom ett bref söderifrån, det var fullt af entusiasm för allt hvad han såg; om sig själf skref han ej mycket, bara att han studerade af alla krafter och redde sig väl.

Det fanns åtskilligt man kunde förtjäna på därnere, såsom att göra grofarbetet för äldre konstnärer i branschen o. s. v.

Till julen sände han hem sitt förstlingsverk såsom gåfva åt sin beskyddare, det var en förtjusande helnaken italiensk bambino, så ursprunglig, så sprudlande af lif, att man tyckte sig se det

varma sydländska blodet pulsera under den mjuka huden.

Senare följde med längre mellanskof åtskilliga andra saker. Reliefer med romerska motiv, ett gubbhufvud — gamle Wäinämöinen själf i egen person och några små Ainostatyetter, lätta, luftiga och uttrycksfulla.

Efter tre år kom han tillbaka, så alldeles oförändrad, att man ofrivilligt måste förundra sig. Lika blyg och tillbakadragen, lika tyst och drömmande och som skulle den tafatte finske gossen från de djupa leden aldrig stått brinnande och förståelsefull inför antikens skönhetsvärld.

Italienska talade han ledigt och med de öfriga kulturspråken hade han heller ingen svårighet — ingenting hade han lärt teoretiskt, alltsammans praktiskt i beröring med främlingar af olika nationer därborta. Nu ville han stanna hemma en tid och se, om han kunde komma sig något för här. Men det gick icke så lätt, den karga norden är intet konstens hemvisst. Han lyckades få hyra sig in i en atelier hos en annan konstnär och började arbeta. Den ena betydelsefulla bilden efter den andra formade sig mellan hans smidiga fingrar och en och annan såg och beundrade, några bådo om prisuppgift, men få köpte.

Tauno hade emellertid icke glömt sin gamla förmåga, han kunde fortfarande lefva på vatten och gårdagsbröd och sof på en trasig madrass i den oeldade ateliern med sin ytterrock som täcke.

Läraren, som under årens lopp kommit sig till

eget hus och en rar ung hustru, drog sina slutsatser af Taunos tärda kinder och bjöd honom till sitt bord hvarje middag. Försökte ock i mån af sina knappa resurser understödja honom samt lyckades slutligen skaffa honom några större beställningar.

När detta arbete var färdigt, infann sig Tauno en dag till middagen med en blygt framförd inbjudan till det unga värdfolket att komma och bese hans verk uppe i ateliern. Inbjudningen antogs också lika välvilligt, som den var framförd. Det var på våren och strålande solsken, som förlänade också den mer än torftiga konstnärsbostaden en förfinad prägel.

Längst framme vid fönstret, draperadt med en urblekt röd gardin, stod ett litet bord, dukadt med olika slags frukter i små artistiskt utförda korgar af bast och brokigt silkespapper och gula tulpaner i en ädeltformad lervas. Det var den unga konstnärens anspråkslösa tack för honom bevisad gästvänskap, och här, inför de främmandes ögon, tedde sig nu den rika fantasivärld i hvilken han rörde sig och ur hvars aldrig sinande källa han öste sina genialiska inspirationer.

Här återfunnos icke blott reproduktioner af bambinon och Wäinämöinen, rundtomkring dem, på hyllor och provisoriska konsoler, tvangs man att beundra olikheten och mångfalden af den genialiska uppfinningsförmågan hos denne tystlätne yngling, hvars smala händer af själfva konstens gudinna tycktes förlänats gåfvan att af stoft göra underverk.

De mest förtjusande barnhufvuden, jakthundar på spår, hästar i traf och hvila, fiskare, åldringar m. m. dessutom ett otal liflösa föremål, allt fanns där i olikartadt material, men hvarenda småsak säregen och på sitt sätt värd uppmärksamhet och beundran.

Unga frun gick omkring och beskådade det hela, medan hennes man lät konstnären demonstrera sina nyss färdigblifna arbeten. Hon blickade också in bakom skärmen i vrån på den gamla halm-madrassen och den tunna hufvudkudden och suckade öfver det oblida öde, som så ofta låter armod och artistisk begåfning följas åt.

Huru han kunde slå sig fram var nästan en gåta, men följande vår reste Tauno i alla fall ut igen. Roma drog honom — sade han. Sin slant hade han ju kastat i Fontana di Trevi, och den som det gjort måste ju åter och åter vända tillbaka till den eviga staden vid Tiberns stränder.

Ett och ett kommo brefven med långa mellan-skof — då de dröjde, begynte hans vänner här hemma misströsta. Hade han väl till sist, stackars Tauno, slagit konsten ur hågen och nödd och tvungen gripit till hacka och spade. Den, som besvikits på sina illusioner, tiger helst. Men sedan kommo åter några rader, sist ett kort bref med under rättelse om att han var på hemvägen.

Det var sensommar, när han kom, men af den bleke konstnärsynglingen fanns knappt mera än en skugga kvar, då han mödosamt stapplade öfver landgången i hamn.

Tauno Korte hade — drifven af denna hemlighetsfulla instinkt, som finnes nedlagd i vårt innersta och med underbar makt tvingar individen att genom alla hinder söka sig hem — kommit tillbaka för att dö.

Där låg han nu än en gång på madrassen i den vackra ateliern och såg med brännande blickar på hemlandshimlen, som hög och mäktig hvälfde sig därute. De smala fingrarna rörde sig nervöst på den slitna resfilten öfver hans knän, rörde sig, som om de ännu i verkligheten velat kläda i form någon af dessa nyskapelser, som oafåtligen doko upp i hans fantasi. De voro så många, att de trängdes därinne under den heta smala pannan, och han blef så trött däraf, att ångestsvetten fuktade de insjunkna tinningarna, men ock händerna voro maktlösa, de skulle aldrig mer röra modellerverktygen, aldrig vidare villigt följa andens geniala flykt.

Terminen hade ännu icke begynt, och det varade därför någon tid, innan Taunos gamle vän kunde infinna sig hos honom. Då han slutligen stod vid det torftiga lägret, där sjuklingen hvilade, kände han sig djupt gripen, ty utan ord visste han genom blotta åsynen af de tärda dragen, att här var intet att hoppas, att lifvet rann bort tyst och snabbt som sandkornen i det omvända timglaset.

Hans första omsorg blef emellertid att på ett eller annat sätt sörja för patientens bekvämlighet. Här låg han ju så godt som öfvergifven i sin

ensamhet, bolagisten var bortrest, och blott städerskan, en gammal döf gumma, stretade stundom uppför de många trapporna med en kanna friskt vatten.

Då han föreslog en flyttning till något sjukhem, satte Tauno emellertid i sin svaghet all sin sega motståndskraft i rörelse.

— Nej, nej, inte bort, inte bland främmande och sjuka, här hade han så god ro och alla gamla minnen omkring sig. Han visade med sin magra hand på relieferna på väggen, på hyllorna med gipser och modeller, allt detta hörde till hans förflutna lifs hela värld och intresse. Själfva ateljéluften var honom outhärlig, och så lutade han sig tillbaka mot kudden, utmattad men viljekraftig i det sista.

Hans vän lät honom hållas — han kände, att tiden för denne ensamma vandrare var knappt tillmätt, och så gjorde han hvad han kunde för honom däruppe — svepte ett varmt täcke om den blodlösa gestalten och tvingade honom att svälja någonting stärkande.

Unga frun kom med blommor, och när hon satte en vinlöfsranka kring en liten Backus-statyett och en eklöfskrans på ett faunhufvud, log han af förtjusning. Hon kom hvarje dag och satt en stund och lockade honom ut ur tystnadens fångsel, som alltid fjättrat honom, och mellan hostanfallen berättade han för henne om sitt älskade Italien, om dess strålande sol och balsamiska luft, om Rafael och Vatikanen, campagnan och kolosseum och in

bland alla dessa minnen från flydda dagar, flätade sig omedvetet andra från lefvande nutid, ett litet blondt flickhufvud, ett par svarta ögon och röda svällande läppar. Gianetta lilla vackra Gianetta! —

Det var blott spridda drag, sköra trådar, men åhörarinna knöt dem med lätt hand tillhopa, till en liten fager saga, som aldrig skulle blifva verklighet. Och medan dagarna gingo, blef gestalten på bädden allt mera skugglik, rosorna på de magra kinderna allt bjärtare och de drömmande ögonen allt mera fjerrskådande.

Visste Tauno, att han skulle dö? Den frågan kunde ej besvaras, men innerst i de där stora ögonens djup låg som en innerlig hemlängtans trånad. Han var i mycket som ett barn ännu, och som ett barn skulle han helt visst ödmjukt klappa på himlens port — tänkte hans vänner — världen hade ej förvillat denna okonstlade själ.

Småningom förlorade ock det närvarande alltmera sin verklighet, och ut mot obekanta rymder ilade den brådiskande anden.

En vacker septemberkväll stodo man och hustru hand i hand hos den sjuke, men långt öfver deras hufvuden, in i den strålande aftonhimlen, där solen bäddade sitt läger i purpur och guld, där dröjde den vidöppna blicken, medan händerna sakta fingrade på täcket.

Ett underbart ljust leende bredde sig omsider öfver de tärda dragen, som omärkligt förädlades såsom af en osynlig konstnärshand och förbleknade till marmorns otadliga, lugna hvithet.

— Hvad tror du han ser nu? hviskede den unga frun med tårfyllda blickar.

— Sina vackraste aningar uppfyllda — svarade hennes man lika sakta — härnere var hans lif bara en kort dröm, där först börjar verkligheten. —

GIFTERMÅL BESLUTAS I HIMLEN.

Det var flyttningstid på landet, »allhelgon», som det heter i folkets mun. Den lyckliga tid, då alla tjänare ha »frivecka», auktioner äga rum och äktenskap ingås.

Granbacka mor hade redan i veckor gått omkring i byn med viktig uppsyn och den evinnerliga grå ullstrumpan i handen, isynnerhet hade hon mycket att beställa på Norrgården, där hon ofta stack in sin röda nästipp till harm för värdinnan, som »osade brändt».

Granbackan var nämligen sedan gammalt känd för att springa i husen och locka bort tjänarna med lysande förespeglingar om löneförhöjning i grannbyn, hvarvid hon själf hade i sikte någon liten provision om affären lyckades i alla hänseenden: några koppar kaffe, som var hennes lifselexir.

Hon var äfven en anlita äktenskapsmäklerska, och mången ungmö hade genom hennes nitiska försorg fått sig en man — god eller dålig betydde inte mycket därvidlag. Nu fanns på Norr-

gården en driftig piga, som tjänat troget i åtta år, hvilket för nutida förhållanden vill säga mycket; således var det ej underligt, om värdinnan var orolig vid hvarje häntyding på att Lotta skulle flytta.

Hennes onda aningar angående Granbackans täta visiter hade äfven grund, det gällde ett frieri från gamle Vestberg, fiskaren på Näsudden, änking blifven på vårvintern.

— Ja, Vestberg var då ingen oäfven friare, det kunde Granbackamor gå ed på, skicklig fiskare som få, och stugan sedan så godt som ny, bara ett par ruttna stockar på gafveln, men det var då ingenting att tala om. Kon stod inte sin mer än nio veckor, och tackan hade tvillingslam hvar år. Det var nu för rart och präktigt alltsammans och godt att få eget bo och en beskedlig gubbe, det visste väl hon, som begravt två hederliga män i svarta mullen — och talmanskan torkade känslofullt en osynlig tår ur ögonvrån med den grå ullstrumpan.

Lotta, som sköljde mjölkkärlden vid brunnen, hörde uppmärksamt på, ehuru hon ej ville visa det; att vara angelägen hörde förstås icke till goda tonen.

— En sådan där gammal gubbstut, nog kunde man väl få en annan. —

— Åh, Lotta pratar, ungaste karlen, går i sitt sextiosjette, det var då ingen ålder för en mansperson. —

Hon hade hört, att kon var utmager. Nej då, fet, så att hon sken i skinnet.

— Och stugtaket läktel — Elakt folks prat, dessutom hade Vestberg just tänkt kosta på papperstak.

Inte var Lotta vidare noga på gröten, värdinnan hade också höjt på lönen till nästa år med både ull och lärft.

— Pyh — Granbackan blåste bort öfverskottet med oöfverträfflig nonchalans. Vestberg hade på kistbotten också, och med denna tvärhuggna försäkran redde hon sig till aftåg, viss på att fästningen, om gamla märken höllo — med det första skulle kapitulera.

Så skedde äfven till Norrgårdsvärdinnans stora grämelse.

I sinom tid syntes gubben Vestberg iförd helgdagsrock som lycklig fästman styra kurs till prästgården för att taga ut lysning. Det skedde förstas med en viss ceremoni, saken var ju viktig nog, och t. f. pastorn på orten, en ännu ung man, bjöd gubben sitta ned och komma fram med ärendet.

Vestberg vände på tuggbussen, såg på sina nya smorlädersstöflar och öppnade så slutligen munnen.

Jaså, Vestberg är sinnad att gifta sig?

— Jaa, gumman dödde i vintras, och jag har haft en käring i huset, som ödslar bort allt mitt kaffe.

— Det var dumt det. Lotta i Norrgården är bruden, säger Vestberg — pastorn bläddrade i kyrkboken — Charlotta Emerentia Karlsdotter, riktigt — det är ju en ung hustru ni tänker på? —

Pastorn kastade en hastig blick på den besökandes brunbarkade ansikte med det stripiga grå kindskägget och de små sluga rödkantade ögonen — han var sannerligen ingen »däjelig» brudgum.

Vestberg smackade och strök sig om hakan: — Ja, när man själf börjar bli gammal, si, för Lotta är en rask arbetsmänska och duktig att ro, det är fiske på Norrgården både vår och höst. —

— Jaså, men Vestberg tycker väl om fästmän också — förmodade pastorn, som var ideelt anlagd.

— Jaa, hon är om sig må pastorn veta, har inte mindre än sex skötor så godt som nya — och Vestberg lyfte triumferande hufvudet, som om han nu kommit fram med ett slående argument.

Pastorn bet sig i läppen, kanske för att dölja ett leende, kanske för att svaret gjorde honom stum, medan han skref ut lysningen.

Men uppe i Norrgårdens storstuga satt Lotta och kardade, så att ulltapparna flögo, värdinnan spann lika ifrigt, och på bänken vid dörren satt Granbackamor. Hufvudduken var tillbakastruken, och nästippen blossade som vanligt — händerna klirrade med strumpstickorna, och munnen smilade: — Så att här bli lysningskalas om söndag — läspade hon mildt. — Lotta vill hafva sitt eget hem, ja, det var väl så utsedt. Vår Herre har sina vägar med oss alla, håhå, ja ja — och hon suckade hörbart.

— Blanda inte Gud Fader in i edra egna ränker — snäste värdinnan.

Madammen hvälfde ögonen mot taket: — Be-

vare mig väl, hvad kan väl en skröplig gumma som jag göra till sådant? —

— Ja, det vet ni bäst själf, Granbackamor — och rocken surrade på som en arg broms.

Lotta molteg. Hon gjorde i all tysthet upp en liten inventarielängd öfver sin tillkommandes jordiska ägodelar och stannade just vid kaffebrännaren, som var skröplig, den dugde inte stort, och bykbunken måste bandas. Godt och väl! Folk sade ju, att Vestberg var nidsk och gnatig, men hon var väl mänska att stå ut med honom i alla fall, inte lefde han väl i evighet, och stugan var verkligen ganska snygg. —

Då den unge prästen om aftonen satt vid sin ensamma lampa, gingo tankarna tillbaka till förmiddagens besök, till den gamle fiskaren och hans fästekvinna. Det var nu också ett giftermål, ingen skymt af poesi, bara nakna, krassa verkligheten. Sex skötor och en duktig arbetsmänska å ena sidan, en gammal gubbknarr med egen stuga å den andra. Var det lefnadsförhållanden eller uppfostran, som gjorde folk sådana de voro? Ack, ett sådant fattigt lif, så illa grundadt och framtiden utan sol!

Så var nog ej Guds mening med ett »kristligt äktenskapsförbund», som det stod i lysningsdelen, och likväl våga mänskorna säga, att äktenskap beslutas i himlen! —

GODA VÄNNER.

Hafvet låg ljusblått skimrande i middagsglans, denna förtrollande glans, i hvilken allting nere på stranden och hela badsocieteten tog sig så ytterst fördelaktigt ut.

Det myllrade af folk, säsongen å landets mest europeiska badort var i sitt flor, och nya resande strömmade dagligen till. Det var verkligen intressant att se alla dessa främmande ansikten dyka upp och försvinna, det var som att bläddra i en nutidsroman med realistiska typer och kraftigt gjorda karaktärer, isynnerhet om man själf stod utanför det pulserande badlifvet med dess små intriger och banala flirt. När man vistades på orten för att arbeta, blef detta iakttagande en liten förströelse under hvilotimmarna och särskildt vid måltiderna, då hela sällskapet samlades på de rymliga verandorna.

Fröken Zetterberg var föreståndarinna på den kvinnliga gymnastikafdelningen vid badorten, nu likasom flera somrar tidigare; en stor, stark, representativ dam, språkkunnig och med godt sätt, en viss höflig förbindlighet, som slog väl an. Man hade

till och med litet respekt för henne, och det var förmanligt på hennes plats. Hon kunde hålla nervösa misser och baronessor i schack.

Såsom medhjälperska vid arbetet hade hon lilla Sigrid Arvidsson, en näpen svenska med glittrande bruna ögon och svällande körsbärsmun, var förlofvad med en finsk magister och skulle fira bröllop mot hösten; därför tog hon lifvet gladt.

Den tredje i förbundet var Ester Alm, lång och smärt, ljus och med stora grå ögon, som kunde skåda utåt så förunderligt långt och drömmande.

De hade nu hållit ut här några veckor redan och voro längesedan inne i badortskrönikan. Tiden gled bort, snabbt som en dröm tyckte åtminstone Ester, hon var där för första gången, och hafvet hade betagit henne med sin trollkraft. Hon kunde ligga uté på strandklipporna hvarenda ledig stund, om det sedan var soldis eller regndusk och dricka den salta luften i djupa drag och se sig mätt på vågornas evigt växlande gång. Det var liksom allt i det förflutna skulle vikit undan för henne, som om hon börjat lifvet på nytt i denna atmosfär, och hon behöfde låta hafsvinden blåsa bort de bittra minnen hon hade att bära på.

För bara tre år sedan hade nämligen allt tett sig helt olika för Ester Alm, framtiden hade legat ljus och klar för henne som en strålande sommar-dag. Föräldrarna voro rika och hon enda barnet, men — så kom den stora kraschen!

Aldrig hade hon trott, eller ens anat, att deras vackra präktiga hem stod på så vacklande grund.

men fadren hade tagit allting, äfven de vidlyftiga affärerna, för lätt. Som ung officer hade han lefvat ett fjärrslif utan minsta tanke på framtiden. Sedan kom bekantskapen med en bruksägares enda dotter, och där blef kärlek och bröllop, och Alm hamnade omsider som brukspatron på det stora Oijala med sina många industriella anläggningar.

Folk sade, att den karlen var född med guldsked i hand, och det såg också i början ut, som om han verkligen skulle haft tur med sig.

Men det hastigt ingångna äktenskapet hvilade icke på ömsesidig förståelse, där blef missräkningar å ömse sidor. Hustrun var sjuklig och bortskämd och förhållandet mellan makarna ojämnt. Båda afgudade emellertid det enda barnet och öfverhopade flickan, hvar på sitt sätt, med allt hvad ömhet och omtanke kan förläna af jordiska gåfvor.

Opraktisk och oförfaren i allt hvad affärer angick, tog Alm äfven sin nuvarande verksamhet på sitt gamla sorglösa sätt; hans förnämsta sträfvan var blott att inrätta deras hem och lefnadssätt så bekvämt och elegant som möjligt. Själf reste han beständigt, hade stort umgänge och ett usökt bord. Ej heller nekade han sig någon njutning, huru dyrbar som helst, men slösade ock frikostigt på vänner och borgensförbindelser — en magnat i stor stil låg för hans skaplynne.

Frun och dottren tillbragte ofta somrarna vid utländska badorter, och Alm var städse en frikostig make och far, därför föll också det förkrossande slaget med än större tyngd öfver dem alla.

Fadren, som ej kunde bära följderna af hvad hans egen tanklöshet till det mesta orsakat, jagade sig en kula genom tinningen, och fru Alm drabbades af ett slaganfall, som, efter årslångt lidande, ändade hennes sorgliga tillvaro.

Lyckligt nog för Ester, som nu stod allena och medellös i världen, hade hon, trots den yttre likheten med sin vackre fader, ej ärft hans lynne och karaktär. Snarare låg det hos henne något af de gamla bruksägarnas — utgångna ur bondesläkt — sega ihärdighet och tysta kraft. Därtill kom en god hälsa och en ypperlig kroppskonstitution.

Hon ryggade ej tillbaka för allvarligt arbete, och tre år efter den sorgliga katastrofen var hon en skicklig och omtyckt massös.

Arbetet hjälpte henne ock att öfvervinna smärtan öfver det förflutna, men innerst stannade dock kvar en fond af vemod, som hon nu tyckte, att hafsvinden fläktade bort.

Hon hade ingenting att skaffa med det moderna badlifvet, där man koketterade, flirtade och spelade tennis med mera. Hon kom nog ihåg andra tider, då hon själf roat sig på samma sätt, nu fanns icke ens hågen därtill mer, endast utflykterna till sjöss kunde hon aldrig försaka. Då hon satt i båten, och den säkra lotsen styrde kurs rakt ut mot horisonten, där himmel och vatten möttes, drog hon ett djupt lättande andetag, blodet sköt upp till kinden, och ögat glänste, det var så härligt tyckte hon, det bästa lifvet här hade att erbjuda.

Hon drog sig, trots allt prat och sorl utomkring,

helt inom sig själf med en tyst oåtkomlighet, som afvisade hvarje närmande. Hon ville för det närvarande endast tänka på arbetet och sin stora allt omfattande passion — hafvet.

Hilda Zetterberg sade en gång, då hon steg i land efter en lång seglats: — Du ser ut som en sömngångerska. — Därtill svarade Ester: — Ja, hafvet lär mig också drömma som aldrig förr. —

— Vet du, hvem som kommit, medan du varit ute — sade kamraten en annan dag — jo, min kusin, häradshöfding Evald. Henrik Evald, du vet, som jag så ofta talat om. Hans mor, den söta gumman, var gift med en bror till min styffar, så att någon nära släktskap är det ju inte precis, men Henrik och jag ha alltid räknat oss som riktiga kusiner, och tant Evald är då sannerligen förtjusande. Hon hushållar nu för sonen, sedan båda döttrarna gifte sig. Henrik är en utmärkt hygglig karl. —

— Tra-la-la — gnolade Sigrid Arvidsson och sköt sin hatt i nacken på det smått utmanande sätt, som herrarna ansågo pikant och som engång slagit hennes magister i bojor och band.

— Tant Hilda pläderar för sin gunstling så påtagligt som möjligt — han är således ute för att se sig om hur, hur — — —

Tyst, nippertippa, du talar som du har förstånd till — skrattade fröken Zetterberg, men — inte vill jag förneka, att jag gärna talar om Henriks goda sidor för att litet beslå Ester, som är en sådan karlhatare, att ingen duger åt henne.

— Jag vet just inte — Ester log sitt tank-spridda leende — jag tänker inte särdeles hvarken på herrar eller damer här — sade hon — jag har ju hafvet, och det är så nytt! Ack, om du, Hilda, varit med i dag, vi foro ända ut till båklandet, och vinden var ypperlig! —

— Åh, jag tackar så mycket, det var ju nästan storm, och jag, som så lätt blir sjösjuk. Nu far jag. Kommer ni med flickor? —

— Jo, för all del, jag är så nyfiken på honom, att jag kan förgås — skämtade Sigrid.

Ester skakade på hufvudet: — Jag är trött — sade hon — en sådan här skön hafstur gör mig vanligen en smula schackmatt efteråt. —

Följande dag, sedan förmiddagens arbete var afslutadt, skyndade Ester Alm bort för att taga sig ett sjöbad. Det var för henne — inlandsbon — hvarje gång ett nytt nöje att dyka ned i det svala, klara hafsvattnet, äfven om det stundom orsakade några rysningar. Sigrid, som för reumatism var nekad kalla bad, väntade henne utanför badhuset för att följa med på den raska promenad, som regelbundet iakttogs efter simturen.

Där kom nu Ester redan med sin enkla hvita hatt på det blonda håret, i hvars naturliga krusor några klara droppar ännu sutto kvar.

— Du ser lycksalig ut! —

— Gör jag — ej underligt, jag njöt i dag intensivt — vattnet var så härligt! —

— Men, hu så kallt! Tacka vet jag mina goda tallbarrsbad. Godmiddag! —

En herre i grå sommarkostym kom emot dem på vägen.

— Får jag presentera häradshöfding Evald och den tredje i vårt bolag — fröken Alm.

Häradshöfdingen bugade sig: — Genom kusin Hilda är jag redan på sätt och vis bekant med fröken. Hon talade ofta om er, då hon hälsade på hos min mor. —

Ester böjde på hufvudet, icke ovänligt, men reserveradt, hon var ej den, som gjorde sig bekant i första minuten.

— Jag är ute och flanerar. Hvert ämna damerna styra kurs? —

— Bara ett stycke framåt vägen, Ester har just badat och ville promenera efteråt. —

— Och fröken vågade anförtro sig åt hafvet? —

— Ja, med förtjusning! —

— Men nu är fröken i alla fall alldeles blek, det blåser kyligt i dag utifrån, vi böra verkligen genast gå vidare, så att fröken blir varm. —

Han vände om med dem och språkade så ledigt, att till och med Ester rycktes bort ur sin tillbakadragenhet. Samtalet föll naturligtvis på badlifvet. Häradshöfdingen hade egentligen inte alls ämnat sig hit och hade inga bekanta, men en kamrat hade trugat honom med på seglats, och så kom han att hamna här i går. Luften var ju så härlig, och han behöfde väl rekreation efter vinterns arbete och en långvarig influensa; dessutom hade han ju kusin Hilda!

Ester tyckte, att han ville bli något för fort

bekant och höll sig bakom Sigrid, som alltid hade sju stugor fulla af kallprat i förlag, men i alla fall måste hon följa med och till och med ha roligt åt hans smått ironiska infall och anmärkningar, han var nog humoristiskt anlagd, det märktes tydligt.

Då de kommo tillbaka, mötte de fröken Zetterberg, som gick och konverserade med en af sina patienter. — Det ser ju trefligt ut, det här — nickade hon — nu är ju Henrik också presenterad för vår Ester, så att vi kunna upptaga dig till fjärde i kretsen. —

Häradshöfdingen tackade förbindligast.

Vid middagen bad han att få slå sig ned hos dem, han hade genast upptäckt en så hemtreflig vrå bredvid fröken Alm — förklarade han.

Hilda sade, att det tyckte hon också, och Sigrid klippte med sina skälmska ögon. Ester såg tankspridd ut som vanligt och teg.

Detta var första dagen, och efter den följde många, många andra. Häradshöfding Evald hade på allvar gjort sig till »bolagets» uppvaktande ridhare. Han följde de tre gymnasterna öfverallt, och om aftnarna sutto de på klipporna och dyrkade hafvet, som Sigrid sade med en sidoblick på Ester.

Kusinerna, som voro så förtroliga med hvarandra, hade naturligtvis mycket att språka om, och med den alltid slagfärdiga Sigrid bröt Evald ofta en lans. Med Ester var förhållandet fortfarande litet stelt, och ändå var det alltid hennes blick han sökte, då han kom fram med någon

fin vits, och hennes leende, som verkade uppmuntrande på hans sällskaplighet.

Ibland kunde han också komma, då hon satt allena vid stranden och kasta sig ned vid hennes fötter och tiga som hon långa stunder, men att han vid allt hvad han företog sig syftade på Ester Alm eller på något sätt tog henne med i sina beräkningar, det kunde Sigrid sätta sitt hufvud i pant för.

En vacker söndag skulle de promenera ut till byn för att plocka linnea, som var Esters älsklingsblomma. Hon hade icke nämnt ett ord därom till häradshöfdingen, men Hilda hade förstås skvallrat ur skolan, och så kom han med. Han ville nu också en gång dit ut och allra helst i godt sällskap — menade han.

Det var strålande högsommarväder utan att vara för varmt, himlen höjde sig lätt och klarblå med några små duniga moln seglande däröfver, och hafvet låg oändligen vackert så långt ögat nådde.

Då de kommo fram, ville Hilda, som var törstig, köpa mjölk i byn, och Sigrid satte sig att hvila vid vägen, men Ester gick vidare, ifrig att plocka sina eftertrådade favoriter, och naturligtvis följde Evald med henne, han skulle beundra utsikten från det höga berget framför dem. Enhvar finge ju här i den landtliga friheten följa sin smak. Det var en så härlig kontrast mot det mondäna lifvet på badhusverandorna, som dock låg så nära.

Ester svarade ej på hans reflexioner i dag, hon gick oberörd in bland furorna, där han snart

såg hennes hvita klädning försvinna i den gröna skuggan.

En liten stund stod han stilla, blickande efter henne, sedan gick han raskt uppför höjden och steg nedåt för att hinna möta henne på andra sidan. Utsikten däruppe hade han totalt glömt.

Ganska väl beräknadt, där kom Ester redan emot honom med tindrande ögon och purprade kinder. — O, så vackert här är, har ni riktigt sett er omkring? —

— Förtjusande — han såg på henne med en oskyldigt omedveten min — jag är alldeles förlägen! —

— Och tänk så ofantligt mycket linneor, kom med och se dem; marken är helt och hållet beklädd som af en ljusröd matta. — Han följde henne viligt. Därinne i täta skogen var det skuggigt och sval, och hela luften fylldes af finaste mandeldoft: — Se nu här och här! — Ester var hänryckt hon kastade sig ned, lade sin kind mot den doftande linneamattan och andades in den ljufva vällukten i långa, djupa drag.

Hvarför fanns där icke en målare till hands i denna stund för att fånga hennes bild i den hvita klädningen med linneor vid bröstet och i det blonda håret och denna vackra rena entusiasm i de eljest så lugna, grå ögonen.

För första gången i sitt lif blef Henrik Evald poet, och tusen olikartade tankar och känslor kommo i detta ögonblick hans hjärta att slå med dubbla slag.

— Fröken Ester — hviskade han. Men i det samma kom förståndet och världsklokheten med en kallvattensdusch öfver stormen därinne. Han tänkte bestämdt göra sig löjlig, och därför sade han blott, så lugnt han kunde: — Fröken Ester, skola vi inte lofva att från i dag blifva goda vänner? —

Hon såg förundrad upp och rodnade ofrivilligt, hans ögon hade ett så besynnerligt uttryck. — Lofva nu bara, och gif mig sedan den där lilla linneabuketten från ert bälte som bekräftelse på löftet? —

— Nåja, inte förband ju ett sådant löfte till någonting, så här på skämt taget. — Hvarför skulle vi icke vara vänner, jag hatar ingen människa.

I tre år hade hon nu varit tungsint och osällskaplig, i dag kände Ester sig med ens ung och lätt till sinnes, och så började de plocka linneor tillsammans och ströfvade omkring och skämtade som två glada barn på skolferier.

— Just vackert att rymma undan oss — sade kusin Hilda med låtsad harm, när det lilla sällskapet åter möttes — ni ha väl blifvit trolltagna, det lär nog finnas både bergakung och skogsrå här på stället. —

— Vi ha plockat så mycket linneor — sade Ester och höll upp sina båda händer fulla.

— Och fröken Alm och jag ha blifvit vänner under tiden — interfolierade häradshöfdingen.

— Ha ni då varit fiender hittills? — frågade Hilda skrattande utan att invänta svar. — Nu

få vi lof att tåga tillbaka, eljest komma vi för sent till kvällsvarden. —

Hilda glömmet åtminstone aldrig prosan för poesin — sade Sigrid, men Evald hörde det ej, han envisades att bära Esters regnkappa, och sedan gingo de hela hemvägen sida vid sida under skämt och glam. Så glad och uppsluppen hade de ännu aldrig sett honom.

Andra dagen satt han länge med Ester ute på klipporna och var särdeles öppenhjärtlig. Han talade om sina pojkarminnen och beskref sin mor så entusiastiskt, att det rörde åhörarinnsans hjärta. Han måste nödvändigt vara en god son, då han satte så högt värde på henne.

Ester lyssnade gärna och hade en särskild förmåga att se intresserad ut för hvad man berättade henne — det var bara för folk att tränga igenom det slutna skalet. Att öfvervinna det lilla reserverade »noli me tangere», som låg i hennes väsen och som i det hela verkade på engång eggande och tilldragande för den som ville närma sig henne!

Nu hade hon ju lofvat Evald den där vänskapen och han tycktes nog veta att taga vara på sina privilegier.

Han skref hem till sin mor, att han nu lika gärna kunde ligga här som någon annorstädes sin korta ledighet till slut, luften verkade bra på honom, och kusin Hilda var ett trefligt sällskap. Om Ester Alm nämnde han icke ett ord.

— Vet du, Hilda — sade Sigrid, veckan efter linneaplockningen och satte pekfingeret på sin lilla

trubbnäsa — din kusin Henrik har gått och förälskat sig i vår drottning Ester — jag har erfarenhet i den vägen, som du vet. —

Fröken Zetterberg nickade. — Icke mig emot, barn, men han är tyvärr en fjäril. Jag har tänkt på tant Charlotte, hon skulle nog gärna se gullgossen gift, och Ester vore visserligen en svärdotter efter hennes sinne. Tiden får utvisa det.

— Jag ger dem min välsignelse på förhand och en kastrull i bröllopsgåfva — skrattade Sigrid — hör inte Hilda, att middagsklockan ringe? —

— Det blir segeltur på eftermiddagen — sade häradshöfdingen vid bordet — hvem af damerna får jag med mig? —

— Hilda törs inte ut annat än i spegellugn — bedyrade Sigrid — och jag måste skriva ett angeläget bref. —

— För all del, försumma inte tyrannen — skämtade Evald. — Nå, men fröken Alm följer väl med ändå? —

— Jag har just suttit och längtat efter hafs-skum i hettan — svarade Ester leende.

En half timme senare var segelsällskapet församladt vid bryggan, beledsagadt af öfriga badgäster, som togo sig en lätt motion på maten.

Ester kom med en regnkrage öfver armen och en mjuk grå mössa på sitt blonda hår. Himlen var något mulen, och det blåste »en vacker bris», som skepparen sade.

Endast tre damer och fem herrar följde med,

det skulle bli brunnsbal på kvällen, och de unga danslystna fruktade att icke hinna hem i tid.

— Farväl, farväl! — Man hviftade med hattar och näsdukar från båten och stranden, seglen svällde för vinden, och så bar det af.

Ester såg på Evald med lysande ögon: — Är det inte som om man sjelf hade vingar, när det glider framåt så här — hviskade hon och log till svar, de förstodo hvarandra så väl, och medan det öfriga båtlaget konverserade på olika tungomål, sutto de två likasom afskilda i sin egen lilla värld. Henrik Evald hade alltid ägt förmåga att kunna isolera den flicka han för tillfället intresserade sig för.

Därute blef det byigt, molnen skockade sig samman, och vinden kom med häftiga omkast, det gällde att vara påpasslig vid rordret, men gamle Abrahamsson var känd som en styf långlots, han rådde nog med en liten kutter.

Hur det var, begynte damerna dock se en smula skyggt på de skummande vågorna, de bleknade om kinden, och samtalet, som varit lifligt, tystnade omsider.

Endast herrarna växlade då och då ett ord. Ester satt och såg utöfver det oroliga hafvet, hon var ej det minsta rädd, tyckte bara det var så härligt, och då Evald lutade sig fram för att svepa sin pläd kring hennes knän, log hon blott lyckligt emot honom.

Lotsen såg vänligt bort till henne, han visste att hon var käck, ingen annan hade varit så uthållig

ombord som hon hvarenda segeltur, och han tyckte hon hade så klara ögon, den tösen.

Evalds arm låg skyddande utsträckt på relingen bakom Ester, nu böjde han sig åter ned och jämkade varsamt, ja, nästan ömt, pläden högre upp. Det drog plötsligt som en varm våg genom hennes hjärta, när hon satt så trygg vid hans sida och kände, att han hade omsorg om henne. Hon måste vända sig om och tacka honom med sina vackra ögon, ty nu hördes ingen hviskning mer, knappast ett rop, så susade det i seglen och brusade kring kölen.

Damerna skreko, och gubben vid rodret menade, att mindre hårdt väder hade det ju kunnat vara på en lustfärd, men nu vände de också och kommo en smula i lä.

Ester höjde ansiktet och lät skummet stänka sina svala pärlor på de lätt rodnande kinderna, en färg som minde om det inre i de stora hafssnäckorna, tyckte Evald — han kände en oemotståndlig längtan att med sina läppar fånga en af dessa pärlor, just i den där lilla gropen i hennes friska kind.

— Det går nästan för fort hemåt — sade Ester. Härads höfdingen nickade.

— Vi få en regnby, hvad det lider — spådde den gamle rorsmannen, och han fick rätt. När de landade vid bryggan, föll regnet i strömmar, och lustfararna skyndade med harm öfver dusket i land. Evald bjöd Ester armen för att få skydd af hennes paraply, som han sade, och så gingo de raskt framåt.

— Jag tycker om en liten dust med väder och vind — sade hon leende — det verkar uppiggande.

— Ja, i godt sällskap, medgaf han. —

— Min gamla faster brukade säga: Inte är jag socker, och inte är jag salt, smälter jag lite, så smälter jag ej allt. —

Esters ögon logo under mösskärmen: — Jag såg på gubben Abrahamsson, just då det brusade som värst, han tyckte nog i grunden, att det var bara barnlek — det märktes alldeles tydligt, men hvad det bar af — jag har aldrig varit med om en roligare seglats.

— Inte jag heller — sade Evald eftertryckligt; han såg in i hennes ögon med detsamma, och nu voro de framme. — Tack för godt sällskap. —

Ester rodnade för hans blick, då böjde han sig hastigt ned, sköt undan handsken och kysste hennes fina handlof: — Tusen, tusen tack för i dag — Ester. —

Nästa sekund hade dörren slutits bakom henne.

Uppe i bolagisternas rum var det tomt, Hilda satt nog som vanligt och såg på dansen i salongen, och Sigrid tog väl sig en sväng med, hon, som var så lifaktig. Men Ester kände ingen håg att gå, hon var litet trött, bara så där angenämt, att det kändes skönt att svepa om sig en varm filt och krypa ihop i soffhörnet för att drömma. Riktigt, riktigt skönt!

Senare kommo de andra tillbaka och hade mycket att berätta. Det hade kommit unga marin-

officerare, som dansat alldeles utmärkt, och folk var det i långa banor, Evald med för resten.

— Evald — Ester spratt till, han hade ju sagt, att han ej brydde sig om balen.

— Jo visst var han där, och vi beundrade tillsammans en liten lifländsk baronessa med ögon som svarta diamanter — hon förde sig såsom en född furstinna. Du skulle sett henne, hon var verkligen någonting extra, Evald gick också senare och lät presentera sig för henne. —

— Hörde Sigrid, hvad hon hette? — frågade fröken Zetterberg.

— Någonting på Stein med ett von framför, förstår; hon lär ha kommit med sin mor, som är badgäst. —

— Där får jag väl en ny patient — puttrade Hilda, som höll på att draga af sina skor.

Ester vände sig mot väggen, hon tyckte att bolagisterna talade så högt, att det riktigt skar i öronen, och så började hon frysa.

— Seså, nu har du förkyllt dig på dina evinnerliga segelfärder — sade fröken Zetterberg förtretad — gå nu genast till kojs, så skall jag i strumpsockorna koka dig en kopp the på sprit-köket. Där har du det. —

* * *

Följande förmiddag, då Ester kom från badet, såg hon en herre promenera på badhusplanen med två eleganta damer. Evalds grå sommardräkt

kände hon igen på långt håll, och instinkten sade henne, hvilka hans följeslagarinnor voro. Hon skulle gärna smugit sig undan, men var tvungen att passera tätt förbi dem. Just då hon kom fram, såg Evald upp och hälsade artigt; den yngre af damerna, en liten uppenbarelse i blått, mönstrade henne i förbigående helt nonchalant med sin långskaftade lorgnett, sedan vände hon sig till sin ledsagare med en fråga, som han ytterst lågmäldt besvarade.

Det rörde nog henne. Ester nästan flög vidare, dock hann hon uppfånga den unga främlingens verkliga charmanta företeelse och utsökta toilett. Evalds hälsning hade emellertid stuckit henne som ett litet aggande törne, den var så reserveradt kylig. Och tänk i går!

Till middagen kom han sent, vänlig, men förströdd, och om den föregående dagens seglats nämnde han icke ett ord. Äfven Esther var tystlåten; Hilda fick hålla målron vid makt.

Andra dagen sågo de häradshöfdingen rida ut med den unga baronessan von Steinhofen, som hon hette. Han hade sagt åt Hilda, att det inte var vidare roligt, men det fanns ej för tillfället någon annan, som kunde ledsaga henne. Man fick ju lof att vara hygglig mot utlänningar.

Den dagen stannade Ester mest uppe i sofrummet, hon hade hufvudvärk och var hes. Sigrids fästman hade kommit på besök, och Hildas tid var strängt upptagen, så att hon fick vara allena. Om kvällen gjordes musik i salongen, den klingade så

vackert tyckte Ester, och så satte hon sig i trappan för att lyssna.

En hel mängd badgäster voro församlade, och vid flygeln satten ung musiker, som spelade Tschai-kowski bedårande vackert.

Efter honom uppträdde en violonist, och baronessan von Steinhofen accompagnerade, medan Evald vände bladen.

Det stack till i henne. Således var det ändå sant, hvad hon så energiskt skjutit ifrån sig dessa dagar, Hildas förtrytsamma vinkar om vindflöjlar och fjärilar. Och ändå visste hvarken Hilda eller Sigrid, ingen mer än han och hon, hvad det varit dem emellan på den sista segelturen.

Hon reste sig hastigt och gick in i bolagisternas sofrum, där tryckte hon häftigt hufvudet mot sängkuddarna. Erbarmligt! Huru hade hon kunnat låta bedåra sig så — hon som alltid hållit sig så stram. Huru hade hon någonsin kunnat tro på honom?

Tårar af harm och förödmjukelse trängde sig fram, och läpparna skälvde. Han hade ju visserligen aldrig talat med henne om kärlek, men — i alla fall!

Lika godt, nu visste hon åtminstone att alltsammans varit bara flirt, och i detta ögonblick dref han samma sport med en stjärna på badsocietyens himmel. Fy, hvad hon föraktade ett sådant uppförande, ja, hon erfor ett nästan fysiskt obehag, då hon tänkte på hans uttrycksfulla blickar och sonora röst, men likväl borrhade hon hufvudet än djupare ned i dynan och grät bittra, bittra tårar.

Nästa morgon var Ester kvitt hufvudvärken och återtog arbetet med förnyad energi. Då hon kom tillbaka från badpromenaden, åtföljd af Sigrid, satt Evald på en bänk i parken, synbarligen inväntande dem.

— Fröken Alm har varit sjuk — sade han och reste sig för att gå vidare med dem — jag hörde det af kusin Hilda. —

— Jag hade hufvudvärk, men den är nu öfver — svarade Ester likgiltigt.

Nu kastade han sig öfver första bästa samtalsämne, Sigrids fästmansbesök, väderleken etc. Sist kom han behändigt öfver till den unga baronessan.

— Jag har riktigt varit i svängen — för dessa damers skull — förklarade han — de äro ju så främmande för alla förhållanden här och önskade rådföra sig angående ett och annat, dessutom ville fröken von Steinhofen nödvändigt rida. Tja, hvad skall man göra, det är nu för resten en ypperlig motion, men upptagen är man.

— Nå, häradshöfdingen är ju här på ledighet — menade Sigrid — ni rår ju fullt om er tid. —

— Ja visst, för resten är den gamla baronessan rätt intressant, har rest och sett halfva världen, Suez och pyramiderna och så bortåt och känner mera bemärkta personer i alla världens hörn. —

— Därför ville de väl gärna hafva goda vänner här också — sade Ester på sitt stillsamma sätt.

Han ryckte till. — Skulle det väl — låg det någon dold mening under de där orden. Goda vänner!

Han såg plötsligt på henne, men de stora grå ögonen mötte lugnt hans blick. Han ville bra gärna, att allt åter skulle vara sig likt mellan dem, och, ja, i det hela var fröken Alm ju också oförändrad, bara så där litet oåtkomlig, som hon ibland kunde vara.

Hilda hade berättat att Evald flyttat öfver till läkarnas bord, det hade kommit en gemensam bekant, som de alla ville rå om.

Nästa segeltur skulle de lifländska damerna pröfva sin lycka till sjös. Evald kom också och frågade sitt gamla bolag så där i allmänhet, om ingen ville vara med, men fick afsked. Ester sade, att hon ännu mindes sin hufvudvärk efter sista seglatsen och inte ville förnya den. Hafsluften tycktes ej mer bra för henne. Evald såg litet snopen ut, men fick inte klart för sig, hvad hon menade, ty hon smålog hela tiden så där retsamt likgiltigt, och så svängde han sig om på klacken och gick.

Några minuter senare slentrade han nedåt stranden med de Steinhoferska baronessornas resgods.

— En sådan åsna — muttrade fröken Zetterberg — att han ids — — —

— Häradshöfding Evald har lätt att skaffa sig vänner — sade Ester blidt.

— Ja, och lätt att mista dem igen — menade Hilda harmsen.

Efteråt låtsades Evald vara stött öfver Esters vägran att följa med på seglatsen, och det blef en god anledning för honom att visa sig kylig och tillbakadragen. Nu kunde flickorna taga sina bad-

promenader utan att upptäcka ens en skymt af hans sommarhatt, och Ester satt ostörd på kliporna. Evald var helt och hållet upptagen af sin baronessa, påstod Sigrid, som hade ögon för allt och alla — dansade, musicerade med henne, och var hennes uppvaktande kavaljer öfverallt.

Just vid denna tid, när Augusti redan var inne, skref en gammal vän och inbjöd Ester på en tur till Imatra och Punkaharju. Anbudet var lockande, och då patienternas antal minskats, och Hilda hade tillfällig hjälp att tillgå, rådde hon kamraten att resa. Så for Ester.

— Det var bra, att hon kom bort just nu — sade fröken Zetterberg till Sigrid, — hon kunde gärna slippa att se, huru Henrik gör sig löjlig med den här lifländskan. Puh, en sådan där kokett skönhet, jag spår hvad jag spår, att det inte blir annat af än förtret — och hon skakade uppbragt sitt grå hufvud.

* * *

Fröken Zetterberg och Ester Alm hade gjort upp bolagsskap till hösten. De skulle ha hushåll med ett par affärskvinnor och försöka ställa det hemtrefligt för sig.

En afton i terminen kom den forna kamraten Sigrid Arvidsson, nu en liten käck fru, och hälsade på. Man kollationerade sina gemensamma sommarminnen.

— Apropos häradshöfding Evald och hans

baronessa — du hörde väl slutet på romanen, Ester? —

— Blef det förlofning af, jag har alldeles glömt att fråga Hilda — hennes röst ljud likgiltig.

— Ånej, det kom en fnurra på tråden tidigare — skrattade Sigrid — en herr baron uppenbarade sig oförmodat, han skulle vara rik och fidekomissarie någonstades i de baltiska landen, och gamla frun ändrade taktik. Häradshöfdingen togs inte alls med i räkningen. —

— Just rätt åt honom, jag hörde nog något därom, men har ej brytt mig om att närmare taga reda på saken — muttrade Hilda.

— Litet förargligt var det väl för honom i alla fall, efter allt pratet i societeten — menade den unga frun — nu lär fröken von Steinhofen redan vara förmäld med sin skalliga baron. Sådan var den historien. —

— Jag spådde det på förhand — sade fröken Zetterberg — han fjäskade i otid, min gode Henrik.

— Nå — sade Ester medlande — de voro väl ingenting annat än goda vänner.

— Åh, strunt i den vänskapen — jag skall nog läsa lagen för kusin Henrik en vacker dag. Nu har jag inte sett till honom på en en hel evighet — han var på jakt, då jag sist tittade upp till tant Charlotte. —

Det blef emellertid Ester, som först skulle råka honom. De stötte samman i ett gathörn, och hon ville gå förbi med en hälsning, men Evald stannade och började sedan promenera med henne.

Han frågade om hennes resa österut och var nästan forceradt språksam liksom för att hålla henne kvar, men när hon gick nära nog stum vid hans sida, frågade han plötsligt med dämpad röst. — Äro vi vänner eller fiender, fröken Alm?

— Inte ha vi ju sagt upp vänskapen å någondera sidan, så vidt jag vet!

— Således vänner? —

— Som ni vill, men nu måste jag säga farväl, jag har en patient här.

— Det var ledsamt, men jag vill hoppas på ett snart återseende. —

— Icke om jag kan undvika det — tänkte Ester — men — det kunde hon ej. När två eller tre dagar förgått, kunde hon vara viss om att möta honom den fjärde och femte, och alltid såg det ut som om han gått och väntat på henne. Hvarje gång ledde han skickligt talet på sommarn och Hangösejouren, som Ester lika envist undvek.

En dag kom han fram med baronessan v. Steinhofen, beskref litet om familjen, brodern, som kommit senare, och en viss baron, som han funnit högst osympatisk. Gamla frun var en intrigant kvinna, en falsk världsdam — hette det nu.

— Jag tyckte häradshöfdingen fann henne vara en intressant gammal dam — anmärkte Ester oskyldigt.

— Ja det var i början af vår bekantskap, men sedan lärde jag bättre känna henne och dottren med. Hon var vacker, men just ingenting mer, och i det hela en kastboll för sin mors intriger.

— Och jag, som trodde, att ni voro goda vänner — sade Ester och såg på honom med sin lugna blick.

— Fröken Alm, missbruka icke ordet vän — han var alldeles blek och besvarade hennes blick med ett förbittradt ögonkast.

— Nåja, jag medger, att man kan misstaga sig i fråga om vänskap likasom om mycket annat här i världen — svarade hon.

Han bugade sig tyst, och afskedet var något stelt.

— Om hon ville hämnas — så har hon lyckats — mumlade Evald mellan tänderna, där han ilade gatan utför; de äro förskräckliga de där stolta flickorna, och ändå — hon har sådana bedårande, ljufva ögon. —

* * *

Ester Alm ringde på i tamburen hos unga fru Brander, född Arvidsson, där var födelsedag och kaffebord med kakor och stim af gäster, som kommo och gingo.

— Nej, men se Ester, det var då rart, att du tog dig ledighet i dag — den lilla, lifliga frun tryckte välkommande hennes händer — nu skall du slå dig ned och dricka kaffe eller chokolad allt efter behag, och jag skall presentera dig för mina svägerskor. Men där kommer min svärmor — ursäkta mig ett ögonblick. — Och borta var hon.

En gammal fin fru i svart siden och spetsar,

såg vänligt efter henne och vände sig sedan till Ester.

— Hon är så rörlig i dag, vår unga värdinna, första födelsedag hon firar i eget hem — och hon smålog blidt.

— Jag är en gammal vän till hennes svärmor och har till och med stått fadder för värden i huset. I dag är jag första gången hos de unga, men kanske jag ändå får agera vicevärdinna och servera en kopp chokolad, efter jag rör om kannan. Jag har, Gud ske lof, friska händer, fastän fötter och knän äro illa bekajade af reumatism.

Här var då straxt ett godt uppslag till konversation mellan två grannar, af hvilka den ena råkade vara gymnast. De kommo också genast in i ett lifligt samspråk, medan den gamla frun sörjde för Esters bästa i fråga om kaffebordets läckerheter. Hon riktigt strålade af välvilja, och slutet af deras tillfälliga bekantskap resulterade i ett af Ester gifvet löfte att från nästa dag försöka en massagebehandling af den gamlas »fortkomstledamöter» som hon själf leende sade.

Ester hade just nu en ledig timme på morgnarna, och hennes granne förklarade, att hon alltid var tidigt uppe. — Det här var då verkligen en Guds skickelse — sade den gamla frun — när Ester reste sig för att taga farväl, — min son har redan länge yrkat på att jag skulle söka hjälp, och jag tänkte nog vända mig till Hilda Zetterberg, men det här kom då som en lycklig tillfällighet. Glöm nu bara inte Annegatan och assessorskan Evald. —

— Det klack till i Ester, namnet, kunde det väl vara — — — Skulle hon verkligen vara hans mor? Längre hann hon ej i sina tankar, innan Sigrid fick hand om henne, och trots Esters protester att hon måste kila blef hon ännu presenteför både svärmor och svägerskor och måste på stående fot äta en apelsin, innan hon gick.

Men hela dagen ljöd det åter och åter midt under det trängna arbetet — hans mor, nej, jag vill inte gå, inte just till det hemmet, men huru kunna återtaga ett gifvet löfte. Hvar taga skäl, och dessutom, hon hade varit så söt mot henne, den gamla, så fin och älskvärd, alldeles sådan Hilda beskrifvit henne och som han — också — — —

Det var en riktig strid inom henne, och först på kvällen fick hon också af Hilda full visshet om att den här assersorskan verkligen var Henriks mor.

Ester talade om hela historien, och för första gången blef det dem emellan fråga om häradshöfdingens beteende under badsejouren.

— Du har nog hållit dig stram hela tiden, Ester — sade Hilda, som nu riktigt tog bladet ur munnen — men tror du inte jag förstod, huru dumt Henrik bar sig åt, inte underligt om du tvekar att gå till Evalds, men låt inte den kära tant Charlotte få umgälla sonens skuld. Du ger en så härlig massage — jag säger alltid, att, om någon, gör du dina patienter friska. —

— Du råder mig således att gå? —

— Ja, det gör jag, och efter ni utsatt en så tidig timme, kommer du knappast att se till kusin

Henrik, som jag vet af gammalt är en äkta morgondrönare. Nå, nu ha vi talat nog om denna tråkiga bagatell, godnatt med dig, och sof sött, du stolta drottning Ester.

Bolagisten besvarade skämtet med lika igen, men den stackars »drottningen» kämpade dock en hård kamp just för sin stolthets skull denna natt, och många timmar svunno bort, innan hennes vackra hufvud fann ro på den heta kudden.

* * *

Assessorskan Evald bebodde en treflig våning, där solen vänligt sken in, den morgonstunden Ester första gången besökte henne.

Välhållna mahognymöbler med bronssirater, välvårdade krukväxter och några verkligt värdefulla konstverk bildade ett harmoniskt helt — hon kunde ej låta bli att mönstra allt med ett visst intresse, ehuru hennes hjärta bultade, hvar gång det gick i en dörr.

Men oron försvann småningom, då hon, som Hilda förmodat, aldrig såg en skymt af häradshöfdingen, utan blott den älskvärda gamla värdinnan, som hvarje gång mottog henne hjärtligare — och en käpprak huspiga, som gled omkring i filttofflor på de blankt bonade golfven.

Efter slutad massagebehandling måste Ester alltid dricka kaffe med assessorskan i den hemtrefna matsalen, där en munter brasa brann i kaminen och blommande hyacinter prydde bor-

det — väl dukadt med gammalt silfver och hembakadt bröd i antika korgar. Huru kunde väl sonen i denna gedigna omgifning växa upp till en sådan flöjel?

Det bästa af allt var ändå, att patienten synbarligen förbättrades under Esters »handpåläggning», som Hilda sade, och det blef snart ett nöje för henne att besöka den gamla frun, isynnerhet då hon längesedan invaggat sig i den säkra föreställningen, att hon aldrig skulle möta bekantskapen från sommarn.

Allt gick således bra, tills en vacker morgon hon plösligt stod ansikte mot ansikte med härads höfding Ewald i tamburdörren.

— Är det — är det någonting hvarmed jag kan stå fröken Alm till tjänst — han såg brydd och förundrad ut.

Det gaf Ester besinning. — Nej, tack, jag går här alla morgnar och ger massage åt er mor. —

— Är det ni — ni? — Hans ögon riktigt vidgades — det hade jag då inte den aflägsnaste aning om. Morsgumman har bara talat om »min unga fröken» och »min lilla doktorinna», som hon är så förtjust uti. —

— Ja, assessorskan har varit mycket vänlig mot mig — svarade Ester lugnt — men Ewald kunde ännu inte hämta sig från sin häpnad. — Tänk, att jag inte en enda gång råkat er, det var nog för den tidiga timmen — han mötte plötsligen Esters blick och drog sig omedvetet tillbaka. —

Jag förstår — sade han nästan sorgset — den var vald med afsikt, ni ville inte se mig.

— Nåväl, fröken Alm, ni kan vara lugn — jag skall icke gå i vägen för er. — Han tog Esters ulster och hängde upp den på klädhängaren: — Således ändå förklarade fiender, men det är kanske bättre än fingerad vänskap. —

Ester svarade ej, och med en artig bugning öppnade han dörren till salongen för henne.

Vid kaffebordet denna morgon undrade assessorskan storligen, hvarför hennes son icke infann sig, ehuru hon visste, att han var i rörelse, hon som så gärna skulle presenterat honom för den kära unga väninnan.

— Vi äro bekanta förut — svarade Ester undvikande — häradshöfdingen var ju vid samma badort, där Hilda och jag skötte massagen.

— Ah, det har Henrik aldrig talat om. —

Ester tänkte, att det visst var ett och annat, som häradshöfdingen hellre behöll för sig själf, men ehuru hon egentligen i dag gått ifrån honom med segern, var hon hela dagen förstämd och missbelåten med sig själf.

— Huru kom du icke att nämna om din bekantskap med fröken Alm i går — frågade assessorskan den följande dagen. — Jag tycker, att hon är en flicka, som hvarje ung man borde funnit sig hedrad af att ha lärt känna. —

— Det tycker jag med. —

— Och ändå nämnde du aldrig något om henne i dina bref. —

Häradshöfdingen teg.

— Tänk, att du också glömt bort henne sedan dess? —

— Jag vet just inte, att jag gjort det. —

— Ah, det ligger någonting mer än jag förstår under den där bekantskapen — sade den gamla forskande.

— Nå, om mamma äntligen vill veta det, så — flirtade jag därborta — slog för henne — säga vi ju också — — —

— Och vidare — modrens blick såg stadigt på sonen.

— Jag såg sedan en annan flicka, som — ja, kusin Hilda har ju nog målat ut den lifländska baronessan.

— Jaså, och det var för henne du lämnade fröken Alm? — Han nickade.

— Jag förstår — assessorskan reste sig från middagsbordet och gick majestätiskt in i salongen, det var förunderligt, huru den lilla gestalten växte i vissa ögonblick. Sonen följde henne långsamt. — Jag visste nog, att mamma skulle bryta stafven öfver mitt beteende — sade han stucken — inte är man väl ändå sämre än andra, och flirt är många karlars tidsfördrif på lediga stunder. —

— Ja, det heter ju så — assessorskans röst ljöd främmande, med en sorgsen klang.

— Åh, lilla morsgumma — han tog plötsligt hennes fina hvita hand och förde den ömt till sina läppar — du ville bara inte, att din son — jag vet. Stackars du — förlåt, att han blott är en dussinmänniska.

Hon måste le mot honom. — Ack, Henrik, hur kunde du — och hon, som är så älskvärd! —

— Ja, nog lär jag ha begått en kollosal dumhet den gången, kära mor — sade han med en suck — och jag ångrar mig också i samma proportion, ty du har nog rätt, fröken Alm är verkligen den behagligaste flicka jag sett, och hennes grå ögon — ja, mor lilla, de äro ljufva — men de se aldrig mer som en väns på din klumpiga son. — Det var en dröm — han gick smågnolande in till sig för att tända sin vanliga cigarr på maten.

* * *

Terminen led mot sitt slut och Ester talade om julferier, som hon skulle tillbringa hos vänner på landet.

— Tre dagar ännu och så reser jag — hette det.

Assessorskan gaf henne en bekymrad blick, hon hade magrat under hösten och såg klen ut, — Min lilla vän får lof att hvila och sköta väl om sig — sade hon, du går bara på och arbetar dag efter dag utan att unna dig någon ro. —

— Arbetet är en välsignelse — sade Ester blidt — det har hjälpt mig igenom mycket. —

— I morgon kommer min kära Ester sista gången på detta år — sade fru Evald helt bedröfvad vid frukosten.

— Jag önskar — att det blefve en jordbäfning — svarade hennes son dystert.

— Peppar på din tunga, min gosse, man bör

aldrig kasta fram tanklösa ord. — Henrik svarade ej, han tänkte bara på, att naturrevolutioner pläga spränga stängda dörrar, och huru ofta hade han icke med bultande pulsar stått bakom sin, när han hörde Ester Alms välkända, elastiska steg i tamburen — men han hade ju gifvit henne sitt ord, och det var han tvungen att hålla.

Likväl fick Evald skäl att minnas modrens ord den föregående dagen, då ett genomträngande nödrop från salongen följande morgon kom honom att rycka till.

Huru han kom dit, visste han knappast själf, blott att han nästa sekund såg Ester stå där omhvärfd af lågor, som han, med de mest energiska ansträngningar, lyckades kväfva med assessor-skans nya divanbordsduk.

Hvad som händt, var för resten nästan gåtligt, så ordentlig som gamla Fina var; själf mindes hon blott, att hon lämnat fönstret öppet och antagligen hade det starka vinddraget drifvit elden utom kaminen, så att det nått ett fladdrande dörrdraperi. Ester kom just i det kritiska ögonblicket och hade, utan att besinna sig, sprungit fram och ryckt ned det brinnande draperiet.

Lågorna kastade sig emellertid genast öfver på henne — en lätt hvit duk, som hon bar kring axlarna, var bränsle nog — och Fina stod som slagen af skräck, kunde endast utstöta sitt hjärtslitande nödrop, men icke bistå vid räddningsarbetet.

Alltsammans gick emellertid så snabbt, att när Evald, svart af sot, och Ester, med det halfbrän-

da draperiet i händerna, kommo sig före, förstodo de i första häpnaden knappast vidden af den afvärjda faran.

— Har fröken skadat sig? — hans röst ljöd ångestfull.

— Nej, jag har sluppit med några brända fingrar! Än ni då? —

— Likaledes. —

— Bra, att tant Charlotte inte blef skrämmd. —

— Ja det var tur — han smålog — Fina skrek ändå som en mistlur, tack för det! — Han grep plötsligt den förstenade jungfruns hand — det var duktigt gjordt af Fina! —

Ester skrattade, skrattade, så att tårarna kommo henne i ögonen, men Evald tog lugnt hennes arm, bjöd henne en stol och hämtade ett glas vatten från matsalen.

— Ni trodde bestämdt, att jag höll på att svimma — sade Ester leende men med lätt skälfvande läppar — nej, nej, det kändes bara så underligt, nu när faran var öfver.

— Här kommer tant och tar förödelsen i ögnasikte. —

Assessorskan fick en utförlig beskrifning af det passerade, medan hon oafslåtligt såg från den ena till den andra för att fullt öfvertyga sig om, att ingendera af dem lidit någon skada.

— Det var så ledsamt med dörrdraperierna och tants finfina bordduk — beklagade Ester.

— En ringa förlust, då allt aflöpte så bra — sade fru Evald med tårfylld blick — då man be-

tänker, huru det kunnat vara, vår Herre var oss nådig, barn. — Och nu förtjäna vi visserligen vårt morgonkaffe lilla mor — skämtade hennes son — det kommer att smaka dubbelt så bra på den här — jordbäfningen. — Han skrattade, då han tog modrens arm för att leda henne till frukostbordet.

Det blef en glad frukost, Evald skämtade bort all oro och serverade Ester af allt som fanns att tillgå, eftersom hon hade litet svårt att använda båda händerna. — Mamma kan inte tro, huru rådig fröken Alm var, sade han, skulle hon inte gripit sig an så raskt, skulle det nog sett annorlunda ut här i huset vid detta laget. —

— Ja, ack ja, min lilla kära Ester, du utför ju idel goda verk hos oss — utbrast assessorskan och klappade henne ömt.

— Hon samlar glödande kol på sina fienders hufvud — sade Evald sakta — står det inte någonting därom i din gamla favoritbok, lilla mor. —

— I bibeln — åja — tack, barn, Gud välsigne dig. —

— Nu skall jag bli doktor — sade Evald efter frukosten — seså, fröken Ester, upp med händerna!

— Kommer inte i fråga! — Hon drog sig leende undan — några små brännblåsor, det betyder rakt ingenting. —

— Prat undanbedes, här ha vi Fina med tinktur för brännskador och gammalt linne — jäså, Fina ser beklagelig ut, nej, upp med hufvudet — jag kommer nog att belöna det präktiga skriet.

Ah — de se värre ut än jag trodde — och så tålig ändå! Ja, de kvinnorna, de kunna fördraga. —

— Rätt så, Henrik, minns du, hur du bleknade, när doktorn vaccinerade oss härom året? —

— Morsgumman har just ingen hjälte till son — sade häradshöfdingen godmodigt, medan han lätt och ganska skickligt förband Esthers skadade fingrar.

— Det värsta är, att fröken blir urståndsatt att arbeta minst två veckor framåt. —

— Det passar ju bra, då jag i morgon reser bort på två veckors ferie.

Evald hvisslade: lagom julnöje — för vår skull! Hvart reser fröken annars, om jag får fråga? —

Ester nämnde orten. — Tack! —

— Nu måste jag bort — hon reste sig hastigt — jag lofvade träffa Hilda precis klockan elfva, och nu ser jag, att jag har bara fem minuter på mig. — Farväl, lilla rara tant, sköt väl om reumatismen, tills jag kommer åter. —

— Farväl, hjärtebarn, Gud signe dig och din jul, och stora tacken för allt! —

Häradshöfdingen stod med hennes kappa i tamburen, han knäppte hvarenda knapp och fäste floret som en utlärd modist — åtminstone enligt hans eget påstående — sedan drog han försiktigt vanten öfver den förbundna handen.

— Nu följer jag fröken hem efter den här uppskakande händelsen, protester båta ej. —

Ester log, hon kände ingen lust att motsätta sig förslaget, just nu.

Under vägen var Evald emellertid mycket tystlåten, och äfven Ester teg, men då de kommo fram till målet för promenaden, tog han försiktigt båda hennes smala händer i sina. —

— Fröken Ester, jag skulle egentligen haft en fråga att göra er? —

— Gäller det igen den där gamla vänskapen? — hon såg skalkaktigt upp till honom.

— Nej, nej, den är ju död och begrafven för längesedan — ifrade han — det här rör nog någonting helt annat. —

Hon rodnade under hans uttrycksfulla blick. — Får jag komma och hälsa på er därborta under julen? —

— Gärna, mina gamla vänliga tanter äro själfva gästfriheten och stället vackert nog, till och med om vintern. —

— Godt, då kommer jag, men huru tänker fröken Ester presentera mig i det där hemmet? —

— Naturligtvis som en god vän till mig — log hon —

— Nej, för ingen del, oss emellan skall det aldrig mera bli fråga om »goda vänner». —

INNEHÅLL:

	Sid.
Bruksläkaren	5
Kimito-profiler	100
En konstnärsdröm	130
Giftermål beslutas i himlen	142
Goda vänner	147